

XXI. ÉVFOLYAM.
22. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.
AUGUSZTUS 1.

M. kir.
Hadilevéltár
16 csoport
Nagykönyvtár
Budapest, 17. szept. 1931.

SEMPERPARÁDÉ LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I. BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
---	------------------------------------	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Nehéz idők.

Nem leptek meg minket a kormány kemény intézkedései, amelyekkel az állam veszélybe jutott pénzügyi egyensúlyát igyekszik fenntartani s az országot a katasztrófális összeomlás széléről visszarántani. Senkit sem érhettek váratlanul, aki nyitott szemmel és gondolkodó fejjel járt-kelt az utolsó tíz esztendőben.

Tizenhét esztendeje hordozzuk a háború és béke súlyos keresztjét. Aki akkor született, azon a felriadt nyári délelőttön, amikor elkezdük az erőfeszítést, legénysorba kerül maholnap. És nekünk még mindig bírunk kell. Pedig idáig is csak azért birtuk, mert mindig akadt valami fel nem használt maradék-energiánk, mindig kecsegtetett a megpihenésnek valami közeli vagy távoli kilátása, amely biztatott, hogy: na, még csak odáig; a megváltásnak fanatikus hite, terminustalan reménysége, amivel újra, meg újra előrebotorkáltunk a kálvárián, messze túl azon, amit azelőtt emberfelettinek nevezünk.

Csoda-e hát, ha most aztán végre közel jutotunk az összeroskadáshoz. Az a csoda, hogy csak most. Hogy ezt az életképtelen országgroncsot az utolsó tíz év lehetetlen viszonyai és elképzelhetetlen válságai közepette nemhogy külső segítség nélkül, de aránytalan belső terhekkal és embertelen hadisarcokkal terhelten is életben tartottuk. És a revízióig életben kell tartanunk ezután is, ha nem akarunk éhenhalni, vagy csak idegenek szolgálaként jóllakni.

Nincs olyan rendkívüli, olyan szigorú intézkedés, amely indokolt ne lenne most, amikor az események létünk vagy nemlétünk felett készülnek dönteni. Nem bizhatjuk magunkat teljesen a külföld segítségére; tisztességes kölcsönt csak úgy kaphatunk, ha nem egyedül arra alapítjuk az egzisztenciánkat, hanem rendezett anyagi viszonyokat teremtünk ahhoz, hogy visszafizethessük. Nehezen lehet ugyan elképzelni az eddigi erőfeszítések fokozását, de ha az ország sorsa ezen múlik: meglesz. Verejtékezve, éhesen és fogcsikorgatva, de meglesz. Minden ízében recsegni-ropogni fog bele ez a trianoni tákolmány, de át fogunk vergődni a bajokon.

Jól értsük meg: nem arról van szó, hogy az állami költségvetésben néhány százalékot meg kell takarítani, hanem arról, hogy az országot a teljes összeomlásnak nagyon közeli és nagyon komoly veszedelemétől meg kell menteni. Az állami kiadások

csökkentése csak részlete ennek a nagy feladatnak. Ha a kormány a tizenkettedik órában sem cselekedett volna, elértéktelenedett volna a pengő s újra bekövetkezett volna a százezresek és milliósokká maszkírozott cédulák szomorú korszaka, de abból másodszor már nem lábaltunk volna ki.

A kényszertakarékosságot súlyosan meg fogja érezni a csendőrség is. Olyan kiadásokat kell hatalmas összegekkel csökkenteni, amelyeknek leszállításáról rendes időkben még csak tárgyalni sem lehetett volna. A fizetések leszállítását a kormány mindenáron el akarja kerülni, de éppen, mert a fizetésekhez nem akarnak hozzányulni, másirányú személyi és a dologi kiadásokból kell mintegy 150 millió pengőt megtakarítani, különben még az is bizonytalan lett volna, hogy a következő elsején kaphatunk-e fizetést.

Most tehát ne töprengjünk azon, hogy ennek vagy annak a járandóságnak, vagy átalánynak a leszállítása helyes, észszerű vagy lehetséges volt-e, ne mérlegeljük a szolgálatra való kihatásokat sem, egyáltalában semmit se mérlegeljünk s ne gondolkozzunk máson, csak azon, hogy ezzel a leszállított költségvetéssel tűzön-vízen keresztül be kell érünk. Ez ellen nincs érvelés, nincs magyarázat, bizonyítás, szakvélemény, ezzel nem lehet mást tenni, mint tudomásul venni s elfogadni, mint visszavonhatatlan tény és elkerülhetetlen szükségességet.

Afelől azonban legyünk nyugodtak, hogy a kényszerintézkedések pillanattal sem fognak tovább tartani az elkerülhetetlen szükségességnél. Hivatott vezetőink helyükön vannak a testületnek ezekben a nehéz napjaiban s nagy felelősségük teljes tudatában vállalt munkával, a testület sorsa iránt való lelkiismeretes odaadással fáradoznak azon, hogy ha már meg kell is lennie az áldozatnak, az ne terjedjen nagyobb területre s ne legyen nagyobb mértékű, mint amekkorát a testület, létérdekeinek veszélyeztetése nélkül átmenetileg elviselni képes.

Most már nemcsak csendőrszemmel, hanem a hazáját szerető, féltő, érette áldozni tudó magyar ember szemével kell a dolgokat tekinteni. Ezt a rettenetes nekirugaszkodást, kátyúba jutott szekerünknek ezt a kiemelését a csendőrség sem nézheti hátrahagyott kezekkel. Ki kell vennünk nekünk is a részünket az országos áldozatból, fel kell függesztenünk különleges csendőrségi szempontjainkat és aggodalmainkat, nehogy az a vád érhesse, hogy ekkora közveszély idején nem tudtunk aránylag kisebb fontosságú szempontokat országos követelményeknek alárendelni s hogy nem voltunk képesek elég nagyvonalúan felfogni az ország érdekeit.

Íráshamisítás és írásvizsgálat.

Írta: RÉCZEY FERENC vkszt. százados.

Bűncselekmény elkövetése esetén rendszerint nyomozás indul mindenki ellen, aki csak gyanuba vehető. Ha a nyomozás olyan adatokat tud felmutatni, amelynek alapján az egyszerű gyanu alapos gyanuvá súlyosodik, akkor bizonyító eljárást folytatnak le. Ítéletre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az alapos gyanuból a bizonyító eljárás folyamán jogi bizonyosság állt elő. Az intellektuális bűncselekmények meglehetősen nagy százalékánál adódik az a helyzet, hogy valamilyen írásról vagy aláírásról jogi bizonyossággal kell kimutatni az író személyét, esetleg az írás keletkezésének időpontját, az utólagos beszúrásokat, javításokat vagy törléseket. A törvénykezési eljárás alatt ez a feladat az írásszakértőkre hárul, akiknek szerepe azért is nehéz, mert nemcsak maguknak kell a megvizsgált íráskép mineműségével tisztába lenniök, de nézetüket és véleményüket meggyőző módon kell a bíróság elé tárniok.

Az írásszakértő és az írásvizsgálat mestersége nehéz dolog. Különleges egyéni adottságra, hosszú évek gyakorlati tapasztalataira és nagyszerű emberismeretre van szüksége annak, aki írásoknak ilyen értelemben való vizsgálatára vállalkozik. Ismernie kell az írástechnika legapróbb titkait, foglalkoznia kell az összefüggéssel, amely minden íráskép és minden író egyénisége között megvan, el kell sajátítania a papír-, írószer- és téntagyártás bonyolult eljárását, de tisztában kell lennie például a fényképészeti és kémiai eljárások egész sorával is. Még a törvényszéki orvosszakértő szerepe is csak részben hasonlítható az

írásvizsgálóéhoz, mert míg amannak véleménye minden esetben meglévő pozitív jelenségekre alapozódik, addig az írások megvizsgálásánál csak elméleti elgondolások és meglátások játszanak szerepet, amelyeket valóságos adatok csak igen kedvező esetekben támasztanak alá.

Legutóbbi közleményemben (28—1930. szám) igyekeztem reámutatni a kapcsolatra, amely az íráskép és írója alkati és jellegbeli felépítése között fennáll. Az írásszakértő szerepe nem abban rejlik, hogy ennek az összefüggésnek tudatában az írás alapján egyéni következtetéseket vonjon le, ámbár kutatásainál értékes segédeszközt nyer ezen az úton is és ezért ő sem nélkülözheti az íráselemzés módszereit. A jó írásszakértő mindenesetre jó grafológus is. Igazi hivatása azonban nem ez.

Gyanus írások megvizsgálásánál két irányban lehet szükség a szakértő véleményére. Vagy arról van szó, hogy a kérdéses írás (aláírás) csakugyan attól származik-e, akinek kézírásaként szerepel, vagy pedig azt kell eldönteni, hogy valamely írásnak ki az eredeti írója. Ez a két eset csak első pillanatban hasonlít egymáshoz, mert nagyon is különböző indokokból áll elő és vizsgálatuk is merőben különböző módszert kíván. Ennek megfelelőleg az íráshamisítás is két területen mozoghat: első esetben a hamisító egy másik személy írását próbálta utánazni, míg utóbbinál a saját egyéniségét akarta elrejteni, a saját természetes kézírását változtatta meg. Mindkét esetben a természetes, az úgynevezett spontán írásoktól eltérő mesterséges írásokkal van dolgunk. Az íráshamisítások felismerése céljából meg kell tehát ismerkednünk a természetes és természetellenes írások egynémely jellegzetes tünetével.

Magyarok.

Írta: ENGELMANN ANDOR g. zászlós.

Rejtelmes éjszaka volt.

A Kameny orma felől szörnyű szél zúgott az erdőn át a falu felé és rongyosszéiű felhők között futott az égen a hold. Olyankor kibukott a tornyosodó felhőhullámok közül, hidegzöld fénybe vonta a hegyoldalt s éles, ferdült árnyakat dobott a léckerítések elé. A vihar végigzúgott az ijedten lapuló utcákon, megnyögette a fiatal akácfákat és a kopasz ágak holdas árnyéka hajlongva táncolt a falakon. Valahol messze-messze — talán a régi temető árkában, de lehet, hogy az öregmalom felől, hol viharos éjjeleken kísértetek lengenek a sötét ereszt alatt — gazdátlan kutya vonított a rohanó holdra, de olyan hosszan és oly elhaló-nyultan, hogy csupa borzongás volt még hallgatni is...

Mert november volt ezen a különös éjszakán és ezerkilencszáztizennyolc. Lázás álomban aludt akkoron a fáradt Magyarország és a völgyeket verő viharban talán

a félmillió katona lelke sikoltozott, akiknek teste Namur erődjénél, az Albán hegyekben, a lengyel mezőkön, a Piave völgyében, vagy Dobrudzsa földjén hallgatja zúgását az idegen szélnek...

A kántor zsúpfedele háza ott állt a holdfénytől elöntve, átal a templomnak. Az utcára néző ablakok mögött sötétség ásitott, de az udvarra eső szoba egyetlen ablakának lehúzott függönyén keresztül lámpafény sápadt és zümmögő beszéd, vagy ingerült kiáltás hallatszott ki néha a szélvész éjszakába.

Odabent négy keserüarcú magyar virrasztott a petróleumlámpa körül. Csak négyen, akik még ébren voltak, mikor már minden portán sötétség feküdt és aludtak az emberek, vagy az állukig húzott takaró alól vacogó foggal hallgatták a Kameny felől hömpölygő vihart. Igen, ők négyen: Lontay, a kántor, Törő Pál uram, akinek a tarnókai lankás mentén százhusz holdja terpeszkedett egy tagban, de főfoglalkozása mégis inkább a korteskedés volt, — természetesen a legszigorúbb mungógyűlölő és állandó ellenzéki alapon állva. Véle szemben ült komoran és tenyérbebukott fejjel Prihodai, a szocialista csizmadiamester, aki saját bevallása szerint eddig csak huszonkilencszer olvasta végig Marxtól a „Kommunista Kiáltvány”-t s így ő már igen tisztában van a plébánosok, grófok, végrehajtók, bankárok és adóügyi jegyzők, — szóval az egész kizsákmányoló burzsoázia — manipulációjával.

Az asztal legvégén, az ablak mellett Nagypál János ült székére zökkenve, kissé fáradt fejjel és csapzott bajusszal. És bár őrmester vala és a helybéli őr parancsnoka is lett volna eme Nagypál János, parolija mégis csillag és paszomány nélkül mesztelenkedett, mivelhogy

Ezt annál inkább jónak gondolom, miután a csendőr csak a legritkább esetben jut abba a helyzetbe, hogy az általa végzett nyomozás folyamán írásszakértő véleményét kikérhesse. Nemcsak azért, mert erre az utasítás nem ad neki lehetőséget, hanem azért sem, mert a csendőrség működési területén vajmi kevés igazán képzett írásszakértő áll rendelkezésre. A nyomozóosztályparancsnokság azonnal szakszerű véleményt ad ugyan az örsöknek minden írásra, amit hozzá beküldenek, nagyon sokszor azonban erre sincsen idő, a csendőrnek a gyanu fennforgását vagy fenn nem forgását legtöbb esetben a saját észlelete alapján kell megállapítania, hogy a foganatosítandó nyomozó cselekményeket aszerint tervezze és hajtsa végre. Az a csendőr tehát, aki figyelmesen végigolvassa az alább leírandókat, mindenesetre megszerez annyi alapismeretet, hogy adott esetben nem lesz teljesen tájékozatlan abban a tekintetben, hogy figyelmét mire kell különösen kiterjesztenie vagy hogy a későbbi bizonyítás számára mit kell főképpen megszerzenie vagy megőriznie.

Tudnunk kell mindenekelőtt, hogy a természetes írás leglényegesebb kelléke az írás gyorsasága és folytonossága. A gyors írásokat mindig természetesnek vehetjük, míg a mesterkelt írások — még nagy gyakorlat után is — sokkal lassabban íródnak le, mint ahogy írójuk egyénisége egyébként megkívánná. Erre vonatkozólag érdekes kísérleteket végeztek és úgy találták, hogy átlagban egyharmad időtöbblet van szüksége annak, aki saját természetes írását elváltoztatott formában veti papírra. Ez az időtöbblet lényegesen megnövekszik, ha nem pusztán szórakozásról van szó, hanem az írás elváltoztatásának egyéb, esetleg bűnözési szándékkal kapcsolatos indoka van. Köny-

nyebb a dolog akkor, ha a hamisítónak csak a saját írását kell megváltoztatnia; ilyenkor legtöbbször megelégszik azzal, hogy írásképeinek előtte ismeretes megnyilvánulásait eltünteti vagy megváltoztatja. A legegyszerűbb és legkönnyebben felismerhető írás-elváltoztatás a dűltségnek vagy az egyes betűk és szavak viszonylagos nagyságának megváltoztatásából áll elő. Nehezebb a hamisító szerepe, ha írás-elváltoztatás helyett harmadik személy írását akarja utánózni, mert emellett még sajátos egyéni írástípusait is el kell fojtania. A laikus hamisító legtöbbször nem is tudja, hogy az írás utánzásánál milyen jellegzetességekre kell figyelmet fordítania, éppen ezért, ha hosszabb szövegű hamisításról van szó, a megállapítás legtöbbször nem okoz különleges nehézségeket. Csakhogy a hamisításoknak ez a válfaja igen ritka eset, alig akad vállalkozó, aki hosszú mondatokon át akarná a más írását utánózni. Az írásutánzás leginkább aláírás vagy pedig legfeljebb egy-két szóból, mondatból álló utólagos beszúrások alakjában vár felderítésre. A lassú írás is lehet természetes, ha írójának nehézkes, lassú egyéniségével összhangban van, de az írás természetes vagy mesterkelt volta a szavak és mondatok eleje és vége közötti különbségből többkevesebb biztonsággal kiolvasható. Minden figyelmünk és energiánk összpontosítása mellett is alig vagyunk képesek ugyanis elváltoztatott írásnál a szavak és mondatok végét is olyan határozottsággal leírni, mint a szó kezdetét; minél hosszabb a szöveg, annál inkább esik vissza a hamisító minden szó vége felé az eredeti írásformájába. Minél kisebbnek és jelentéktelenebbnek látszik egy-egy betű vagy kapcsolásul felhasznált tollvonás, annál inkább hanyagolja el azt a hamisító, de annál meggyőzőbb érv és bizony-

egyes forradalmár-szakértők véleménye szerint egy jól sikerült forradalom első alapfeltétele az, hogy Nagypál Jánosnak ne legyen csillag a nyakán, mivel ez háborús emlékeket ébreszt. Igaz ugyan, hogy Nagypál János még csillag nélkül is rendelkezett háborús emlékeket ébresztő ékítményekkel, amennyiben jobbülétől a szeme sarkáig húzódott egy görbe forradás, amit még a Kárpátok alatt kapott egy tatárarcú orosz gyalogostól.

Nagypál János őrmester tehát a szoba felső sarkába nézett merően és míg háta mögött az ablaktáblákat zörgette a szél, — beszélt halk hangon emígyen:

— Ki is hitte volna... hm, a csehek... Jönnek!... Egyre lejjebb jönnek... Holnap itt lesznek, de lehet, hogy még ma... Még talán a mai éccaka. Nem jár előttük ágyúdörgés és nem marsolnak énekelve a megszállott városok utcáin, mint mi mentünk egykoron Varsóban és Csernovitzban. Éjjel jönnek ezek, lopakodva és lábujjhegyen, mint a tyúktolvajok... Beléjük markol az ijedelem, ha egy bakasapkát látnak, leszerelik még a falusi baktereket is és pisztolyt rántanak, ha valaki élesen rájuk néz. Mert félnek. De azért jönnek. Jönnek, mert ugyan ki áll elébük? Ugyan ki fogadja őket puskával a határban? Ugyan ki veri félre a harangokat, ha fel tűnik horgas alakjuk a kertek alatt?... Senki, senki...

És Nagypál János legyintett egyet a balkeze két ujjával. Azért csak kettővel, mivel a balkezén többel nem rendelkezett. Hármát Volhyniában hagyott.

Törő Pál uram szétfújta a bajuszát és akkorát csapott az asztalra, hogy csak táncolt rajta a talpas petróleumlámpa.

— Senki?... Miit?... Azt a keserves, kínos nem-jóját annak a pár hitvány pampuskazabáló pemáknak!

Majd mi megmutatjuk nekik a magyarok istenit! Én mondom, én Törő Pál, hogy kaszára-kapára fog kapni itt az egész falu, ha gyövä vasárnap én felállok a Körben a nagyasztalra és belekezek abba a jeles beszédembe, amit a képviselő úr választásánál mondtam, hogy aszongya hogy:

— Vészes fellegek tornyosulnak inunáron... alkotmányos életünk egére és az átkos kormány még mindig...

— Satöbbi — szólt közbe Lontay, az örökké pipázó kántor kegyetlen nyugalommal. — Ismerjük már magát Törő uram és a jeles beszédét is kerekszám százhuszöttször hallottuk a Körben... Nem programbeszéd kell most ide Törő uram, hanem vezényszó!

Törő Pál már féllábbal a lócára készült felhágni további szónoklás céljából, de politikai felkészültségének ily nyilvános kigúnyolására halálosan megsértődve hallgatott el és elhatározta, hogy jövő vasárnap gyűjtőhatású beszédet fog mondani a Körben, a haza ádáz ellenségei, a kántorok ellen.

Az őrsparancsnok reménykedve figyelt Lontay felé.

— Ámbátor szilárd meggyőződése — fűzte tovább a gondolatait a hangok ércetorkú bajnoka —, hogy az ántánt és elsősorban a lovagias francia nemzet hamarosan gátat fog vetni a csehek imperialista vágyainak, de nem zárkozom el egy olyan megoldás elől sem, meneszszünk deputációt a városba és a falunk védelmére kérjünk az ezredparancsnokságtól egy zászlóaljnyi bakát...

Nagypál őrmester rábámult a naív kántorra:

— Komolyan képzei ezt, kántor úr?... Deputáció...

Hm... A deputáció nem igen fog már az ezredes úrral beszélhetni, ellenben a katonatanács elnöke úgy kidobja az egész küldöttséget, hogy a csizmájuk sem éri a földet.

ság aztán ez a szakértő szemében. Az írás gyorsaságának megítéléséhez természetesen tapasztalatra van szükség, de ez bizonyos gyakorlat után aránylag könnyen elsajátítható; két szöveg közül nagyjában úgy ránézéssel meg tudjuk állapítani magunk is, hogy melyiket írták gyorsabban.

Az íráshamisítások megállapításánál sokszor fontos szerepet játszó másik körülmény, hogy a szavak és betűk elején és végén rendszerint ú. n. kezdő- és végvonalkák találhatók, melyekre írójuk legtöbbször ügyet sem vet. Olyanok ezek, mint taglejtéseink, vagy arcjátékunk; öntudatunk alatt éledtek fel, végigkísérnek bennünket az egész életen, nem is tudunk róluk, de megvannak és jellegzetessé tesznek bennünket a külvilág előtt. „Megismertem a járásáról, hogy ki ment el az ablakom előtt”, halljuk mindennapos kiszólásként, — nos, nemcsak a járásunk, mozgásunk és taglejtésünk alapján lehet bennünket megismerni, hanem a módról is, ahogy az első tollvonáshoz kezünket a papírra tettük és ahogyan egy szó utolsó részecskéjét befejezzük. Az írás megvizsgálásánál a szakértő ezeket az aprólékos, sokszor parányi vonalkákat kutatja, erős nagyítással legtöbbször meg is találja őket, mert senki sem képes arra, hogy kezdővonalkák támasza nélkül íráshoz kezdjen. Előfordulhat, hogy a kezdő- és végvonalkák időnként hiányoznak; írójuk ilyenkor az írás kezdetéhez való lendületbe még a levegőben jött bele, mielőtt tolla a papírhoz ért volna. Ha azonban a toll egy gondolatla közlebb ér a papír felületéhez, a lendület és a befejezés grafikai nyoma ottmarad, hogy áruló jeiként mutassa ki az író igazi egyéniségét. Aránylag ritkán fordul elő, hogy a lassú — tehát a legtöbb mesterséges — írás is ilyenfajta kezdő és végvonalkakat ne tüntetne fel, hiszen az íráshamisítónak a kezdetnél és a befejezésnél még több, még nagyobb megfontoltságra van szüksége, amely elméjében játszódik ugyan le, de látható nyoma legtöbbször a papíron is ottmarad. A kezdővonalkák lendületéhez aránylag gyors írás mellett is mintegy 2/25 mp-re van szükségünk, olyan időtartamra tehát, amellyel még fotográfiai pillanatfelvételeknél is, mint elég hosszú idővel számolunk. Nehézkesebben íróknál ez az idő 8—10/25 mp-re növekszik. Mennyivel több időre van szüksége annak, aki nem folyékony írással írja le a gondolatait, hanem a hamisításhoz megkívánt bizonyos merevséggel kezeli írószerszámát. A szabadszemmel alig látható kis vonalkákat a nagyító híven rögzíti, a szakértő pedig ilyen nagyított képeket ad a bíró kezébe.

kezdő és végvonalkák megállapítására alkalmas

domború vonalvezetés

homorú vonalvezetés

szögletes vonalvezetés

elmosódó fonális vonalvezetés

Aránylag könnyen felismerhető a hamisítás akkor is, ha két aláírás teljesen fedi egymást. Bizo-

Gondolja kántor úr, hogy fáj azoknak, akik irtóznak katonát látni, a mi panaszkodásunk, a mi jajgatásunk, a mi veszendő földünk, égő házunk, elloptott kenyérünk? Hogy azok harcolni is fognak, nemcsak tanácskozni? Egy zászlóalj baka!... Hol vannak azok a zászlóaljak!... És a csehek holnap itt lesznek a faluban.

A kántort nem lehetett kihozni a nyugalmaiból.

— Ugyan, ugyan örmester uram — mondta, miközben a parazsat tologatta beljebb a pipájába. Nem olyan fekete az ördög, ahogyan festik. Nem kell mindjárt rémeket látni!...

— Rémeket?!... — rúgta ki maga alól a széket az örmester. — Én látok rémeket?... Nézzen a parolimra, ott láthat rémeket! Látja ezt a hat szál fehér cérnát?... Ma délelőtt tépték le a városban róla a csillagjaimat részeg síhederek és lógós katonák... És maguk egy zászlóalj bakát várnak, talán zenével? Meg a vásárnapot várják, hogy szónokolni lehessen a vészes fellegekről... Hát nem értik, hogy ebben az országban most mindenki politizál, veszekszik, egymást tépi, vágja, marja, ötszázéves bűnöket hánynak egymás szemére és mindenki a másikat okolja a szerencsétlenségért, vagy ülnek és pipáznak, a lovagias ellenségben bíznak és csodákat várnak... De nem addig, kántor uram! A csodák ideje elmúlt és vagy pusztuljunk valamennyien... Ez a falu színmagyar, jó sűrűvérű nép lakja, van lőszer és fegyver elég a hazatért katonáknál, Felső Tóth Gyurka még a századkürtjét is hazahozta. Verjük félre a harangokat, gyerünk ki a hátrába, cövekelje meg minden ember a lábát a földjén és ordítsuk oda a pemáknak: Ez itt a mi földünk, ez itt magyar vértől és könnytől ázott magyar rög!... Gyer-

tek... vegyétek el, ha tudjátok! Hej, ismerem én a cseheket! Tudom én nagyon jól, hogyha Felső Tóth Gyurka a szája sarkához nyomja az öreg századkürtöt és sivalkodni kezd a rohamjel, Csapó Miska pedig vakszemre vágja a rongyos bakasapkáját és vékonyabb felire kapja a puskáját, úgy elporzanak innen, hogy csak Csaszlauban jut eszükbe kifujni magukat! Gyerünk, mert...

— Nem gyerünk! Én inkább a megállás okszerűségének túlsúlyos voltát javaslom!

Ezen bölcs szavakat Prihodai, a hallgató és komor csizmadia böfentette közbe — és mindjárt folytatta is tovább rendületlenül:

— Az örsparancsnok elvtárs fantomáziáját túlságosan elragadja a nacionalizmus mibenléte...

Hiába, mégis csak rémíszítően tudós egy ember Prihodai mester. Lám, olyan fene műveltül rakja egymás mellé a szavakat, hogy a Magasságos Ursten se tudná megmondani, hogy miről is beszél tulajdonképpen.

— Mert hát — rázogatta harsányan a bütyköt a lábtyűművész — feltűnt végre a demokratikus eszményialatok körvonalazott hajnala. Vonja le immáron a konferenciákat a militarisztikus kapitalizmus és pusztuljon a régi rendszer, mert...

— Mert Prihodai mester megunta a csizmák foltozását és elnök akar lenni a Nemzeti Tanácsban, — szólt füstkarikái közül a kántor.

— Még maga beszél?! — támadt váratlanul a kántorra Törő uram, a jeles hordószónok. — Még magának lehet szava, vén pecsovics?! A maga mungópártja az oka annak, hogy ilyen beszédeket hallhat az ember, mert ok-talan szociálpolitikát folytatva eltűrte, hogy vészes fellegek tornyo...

nyosra vehető, hogy ebben az esetben egyszerű másolásról (átlátszó papír vagy üveg útján) van szó. Százszor és százszor írhatjuk le a nevünket, két esetet mégsem fogunk találni, amikor a betűk legkisebb részlete is hajszálnyira fedje egymást. A jogszolgáltatás mégis döntő jelentőségűnek ismeri el a sajátkezü aláírást. Miért? Azért, mert csak a saját kezünk képes arra, hogy az egyes betűknek vagy a betűk összességének folyékony írás mellett mindig azonos jelleget adjon. Ennek az azonosságnak bizonyos kilengési lehetősége van, a kilengés szélső határain belül azonban, valahol a középen ott van az a betűforma, amelyről reánk, az aláírásunkra lehet ismerni. Ha szabad katonai példával összehasonlítanom, akkor a szórásnál és a találatképnél láthatjuk ugyanezt. Ugyanazon körülmények között és ugyanazon író által leírt szavak nem fedik egymást teljesen, összességük szócsoportokat alkot, amelynek határain belül — a középső találati ponthoz hasonlóan — felfedezhetjük a jellegzetes írást. Azonosság vagy hamisítás megállapításánál a szakértő nem is mindig ugyanazokat a betűket nézi, mert sokszor nagyobb jelentősége van azoknak a betűknek, amelyeknél csak egyes részecskék hasonlóak egymáshoz, ilyenek: a—g—q—o, i—y, f—h—b—k, v—w, d—o, B—T—F—R—P—A, G—O—I—Y—K stb. A betűk vagy egyéb jegyecskék előfordulását nem kell tehát mindig ugyanazon a betűn keresni, mert a különlegességek azoknál a többi betűknél is hasonlóak, ahol hasonló írásmozgást végeztünk.

A kezdő- és végvonalkák jelenségén kívül más támpontjai is lehetnek a szakértőnek. Megint csak olyan kicsinyes dolgokra fordítja a figyelmét, amelyet a hamisítók legtöbbször figyelemre sem méltat-

nak. Lényeges körülmény, ha felfedezheti az egybeírt és szétválasztott betűk közötti különbséget. Figyeljük csak meg, hogy ugyanazon szavak folyékony írásánál majdnem mindig ugyanazon a helyen tartunk írásközben szünetet, egy pillanatra felemeljük a tollat, ezáltal az írás folytonossága megszakad és csak azután írunk tovább. Ez a megszakítás részint azért szükséges, hogy tollunkat újra a téntába mártsuk, részint pedig azért, hogy ékezeteket vagy írásjeleket helyezzünk el, de igen gyakran nem egyéb, mint pillanatnyi öntudatlan kézipihentetés. Különösen a gyakori aláírásoknál fordul ez mindig hasonlóan elő. Van, aki nevének első betűjét leírva áll meg egy pillanatra és csak azután folytatja az írást, van aki az egész első szótagot egyfolytában írja le, ismét mások az első ékezet helyén szakítják meg két betű kapcsolását, sőt előfordulhat egészen rövid aláírásoknál az is, hogy a toll megszakítás nélkül szalad végig a papiroson. A grafológia a szaggatott és egybekapcsolt betűk alapján jellembeli következtetéseket von le, az írásszakértő az azonosság felismerésénél használja fel ezt a körülményt. Bármennyire ügyesen dolgozik is a hamisító, akár a mások írását akarja utánózni, akár a saját írását változtatja el: nehezen tudja elhagyni megrögzött szokását, hogy az írást ne azoknál a betűknél szakítsa meg, ahol egyébként is szokta. Szakértelem nélküli szem közömbösen siklik el két különbözőnek tartott írás felett, a hozzáértő előtt azonban feltűnik például, hogy bár a betűk alakja, nagysága és dőltsége különböző képet mutat, mindkét írás „t” betűje után írójuk szünetet tartott, hogy a betű felső keresztvonását elhelyezze. Ez egymagában véve természetesen nem döntő, de támpontot jelenthet a vizsgálatnál. A „t” betű keresztvonásának különben úgy-

— Micsodaaa!?! — ordította kidülledt erekkel a kántor — Az én pártom?... Barátocskám, nem felejtettük még el, hogy a maga pártja szórta tele mindig a falut a gyujtogató elvekkkel!... Maga oktat engem realpolitikára, maga politkai briganti...

— Maga Pató Pál!...

— Demagóg!...

— Pecsovics!...

— Burzsujok!... — üvöltötte túl mind a kettőt Prihodai, a nép barátja, miközben szilajul verte az asztalt, — burzsujok!... Lámpavasra a népámító egyedekkel!...

— Hallgasson, maga kútmérgező!...

— Uszító!...

— Áruló!...

Most már véglegesen hajbakaptak a Vezérek és hárman ordítottak egyszerre, sőt Törő uram a vizeskorsó nyakát kapta el, nyilván azon célzattal, hogy az ádáz suszter fejéhez repíti, míg a kántor a marokra fogott pipaszárral tett veszettül fenyegető mozdulatokat Törő uram fültöve irányában...

Nagypál őrmester közéjük ugrott:

— Megörültek?!... Új Mohács előtt állunk és maguk politizálnak?!... Hej, uram, kántor uram, .. Prihodai mester, legyen esze!.. Törő bátyám, Pali bátyám, mire való ez!?

Senki sem hallgatott rá.

Törő Pál már fent állt egy lóca tetején és teli tüdőből dikciózott:

— Tisztelt polgártársak! Vészes fellegek tornyosulának.

Nagypál János már az ajtónál állt. Végigsimitott a sebhelyes arcán, amíg csendesen mondta:

— Szegény Magyarország...

Kivágta az ajtót és kirohant.

Odakint hold bujkált a szétborzolt felhők között és viharban rengtek a fák. Valahol távol, de igen távol, egy bitangoló kutya vonított a szédülten rohanó holdra... És aludt, aludt, irtózatoss mély álomban aludt az egész falu...

A kántorlak sarkánál, az eresz alatt pedig ott állt egy magas, horgadthátú alak...

Nagypál János kimeredt szemmel nézte az idegen embert.

Valami sercent... fénynyelv nyaldosta a zsúptető szélét... a horgas idegen hátraugrott... Az őrmester hangja felsüvöltött:

— Gyujtogató!... A törvény nevében!... A kerítés mellől csörgés és futólépések közeledtek. A holdfény élesen ömlött végig az olasz bersaglieri-kalapokat... Legionisták!... A piavei cseh légió... Itt vannak!

Két rövid dörrenés... Nagypál János térdrebukott, mert hátulról kapta a lövést. Tenyerére támaszkodott és beleordított az éjszakába:

— Héé... Hejj!... Segítség!... Itt vannak, itt vannak...

De hangját elnyelte az örvongó vihar.

Az ablak mögött dühödten csapkodták az asztalt a realpolitikuskok:

— Militarista!...

— Pacifista!...

— A mi pártunk...

— Ha-ha-haa... a maguk pártja?.. Pecsovicsok!

Fejük felett ropogva kezdett égni a ház.

a köznapi grafológiánál, mint az írásvizsgálatnál fontos szerepe lehet. A következő betűk kapcsolási módja mutatja, hogy e keresztvonás felrakása végett írójuk közvetlenül a „t” után, vagy egy-két betűvel utána, esetleg csak az egész szó végénél állott-e meg. A hamisító legtöbbször nem ismeri az eredeti írónak ezt a szokását. Ő csak a teljes betű képét látja és csak azt próbálja utánozni. Szakértőre hárul most, hogy az igazságot kihámozza. A lefényképezett és sokszorosra nagyított írás a legtöbbször hünen mutatja a megszakítás helyét.

Az íráselemzés duktusnak, magyarul vonalvezetésnek nevezi azt a megnyilvánulást, ahogyan az egyes betűket összekötjük. Ritka kivételektől eltekintve, csaknem mindenkre jellemző ez. A betűk kapcsolásának négyféle módozatát ismerjük. A felül zárt és gömbölyű vonalakat *árkád*, vagy *domború* vonalvezetésnek, ennek ellenkezőjét *fűzéres* vagy *homorú* kapcsolásnak, az éles, hegyes vonalakat *szögletes* kötésnek, az elmosódó formákat *fonalas* kapcsolásnak nevezik.

eredeti írás.

Vörösmaty - a 34

Hamisítások elbírálásánál azért fontos ez, mert a megszokott és egyénisége folytán beidegzett kapcsolási formából a hamisító csak nehezen tud kivet-

Vörösmaty - a 34

Utánzott írás, a V betű végvonása elárulja az utánzást

közni. Ha a hamisítandó írás más kapcsolási vonalvezetést mutat — elváltoztatott írásoknál mindig ez a szándék forog fenn —, akkor a szavak eleje még ragaszkodik ehhez, de szóközben vagy a szavak végén egy-egy hirtelen leírt kötésnél a kéz elfelejtett engedelmeskedni és a vizsgáló előtt a megtévesztési szándék nyilvánvaló lesz.

Akár íráshamisításról, akár íráselváltoztatásról kell dönten, a szakértő számára csak egy-két támpont természetesen nem elegendő. Az elbírálásnál a jellegzetes tüneteket olybá kell venni — mondja egy neves német írásszakértő —, mint az egyéneknél a személyleírást. A személyleírásoknál is egyik-másik adat nagyon sok emberre talál, de ha valakinél több, esetleg valamennyi pont egybevág, akkor megtaláltuk keresett emberünket. Hasonlóan halad vizsgálatnál az írásszakértő is. Pontról pontra, jelről jelre vizsgálja át az írást és a betűket, külön-külön csoportosítja az egymást igazoló és egymást kizáró jeleket; egy-egy adatot csak akkor fogad el helytállónak, ha azt egyidejűleg más, esetleg több szempont is igazolja. Ha minden adat megvan arra, hogy nézetét valamilyen irányba leszögezze és ha az ellenkező körülmények csekély értékűeknek látszanak, akkor jut csak abba a helyzetbe, hogy felelősségteljes — sokszor perdöntő jelentőségű — véleményt nyilvánítson.

Azonosság megállapításánál vagy a hamisítás felfedezésénél a jellegzetes tünetek egyébként két szempont szerint vizsgálhatók felül. A betűknél megnyilvánuló különlegességeket is ennek alapján két csoportba soroljuk. Az elsőleges (primér) írásjegyek

csoportjába tartoznak azok a megnyilvánulások, amelyek egy személyhez tartozó egyéni betűképzésként jelentkeznek. Olyan eredeti formák ezek, amelyek a rendes iskolai betűtípustól eltérnek és melyeket írójuk akár megszokásból, akár kedvtelésből, akár hamisítást kizárni akaró célzattal alkalmaz. Egyszerűsített betűformák, apró cifrázgatások és betűkapcsolások jellemzik ezeket. A kereskedelmi életben, cégjegyzéseknél és olyanoknál, akiknél a névleírás sok értéket jelent, egészen különleges kacskaringókat, aláhúzásokat és végvonalakat találhatunk. De éppen így jelentkeznek ezek híres emberek autogrammaiban és írásaiban is. Az elsőleges írásjegyeket azonban nemcsak az átlagon felüli egyéneknél találjuk, de feltűnnek ezek — különösen az aláírásnál — majdnem minden ember írásában. A szakértőt mindebből csak az érdekli, hogyan jött létre a kérdéses betűalak; két írás összehasonlításánál elméletileg felépíti az utat, amelyen az író keze és tolla végighaladt, amikor az írásjegyet létrehozta. Ide kell még sorolnunk azokat az írásjegyeket is, amelyeket az írónak különleges fizikai és szellemi felépítése idéz elő. Ezek az indokok állandóan visszatérő és mindig ismétlődő vagy egy adott helyzetben előforduló eseményhez fűződnek. Az író egyéni alkata és egészségi viszonyai, mint aggkor, betegségek, továbbá az írást akadályozó és megnehezítő körülmények, mint mozgás, sötétség, félhomály vagy éles világítás, hideg, meleg, fáradtság, részség, írógörcs, fájdalmak a kézben, kesztyűk stb., stb. mind befolyásolják az írást. Azokhoz a rendkívüli pszichikai indokokhoz, melyek az írásnak részben vagy egészben való megváltozására vezethetők, a kedélyállapot különböző hullámzásait (félelem, kár, öröm, szomorúság, düh) számíthatjuk.

Az utánzó eredeti írása

Van szerelem arról a fateri

A másodlagos (szekundér) írásjegyek nem tartoznak feltétlenül egy személyhez, összességükben mégis jellegzetes tünetcsoportot alkotnak, mely az írásazonosításnál nagyjelentőségű. Számuk szinte háttartalan, de az egyes írásokat tekintve, éppen sokaságuknál fogva különleges változatokat képeznek, amely kizárja, hogy két különböző írás teljesen hasonló legyen egymáshoz. A másodlagos írásjegyeket az írás iránya, a sor- és szóközök, az írás fekvése, nagysága, szélessége, a betűárnyékolás, a fentebb már említett kötési forma, az egyes betűk kapcsolásainál alkalmazott szögviszony, az egész írás térbeli elrendezése (margó) és a különleges írásjegyek képezik. A különleges írásjegyeket a szakértők nem sorolják az előbbi csoportba, bár sok esetben egyéni szokásból erednek. Ilvenek lehetnek, ha az író pl. régi, ódivatú betűformákat használ, ha gyakori aláhúzásokat, kötőjeleket és írásjeleket alkalmaz, továbbá, ha az egyes betűket kijavítja, vagy feltűnően nagyra vagy kicsinyre méretezi őket. Ide sorolják a toll (írószer) tartását, a toll és a papiros által alkotott szöveget, a papíron keletkezett barázdákat, a tisztátalan írást, a tétafoltokat stb. Gyakran az is segítségül szolgál a vizsgálatnál, ha az író ujjlenyomatát a papíron hagyja, bár ez nem olyan feltétlen bizonyíték, amilyennek első pillanatra látszik. Rendes írásnál a tollat az író maga felé fordítva mintegy 45 fok alatt tartja; ettől eltérőleg lapos, meredek vagy az írással

Kormányzó Úr Öföméltósága fényes külsőségek között nyitotta meg az országgyűlést.

párhuzamosan állított tolltartást állapíthatunk meg. Nagyon lapos tolltartásnál, ha a papír és a toll között keletkezett szög jóval 45 fok alatt van, sokkal több ténta jut előre és megfelelő nyomás mellett vastag, úgynevezett mázolt írás keletkezik. Meredek tolltartásnál alig lehet nyomást kifejteni, ezért az írás is vékony marad. A barázdákat a toll hegyei hozzák létre, felkarcolják a papír felületét és ezáltal nagyobb szívóképesseget kölcsönöznek neki. Megfelelően megvilágított és megnagyított írásnál, de sokszor szabad szemmel is jól kivehetők ezek a barázdák. Alakjuk elárulja a tollat, amellyel írtak. A hamisításoknál éppen ezért fontos a toll (tollszár) megszerzése, amellyel a gyanus szöveget írták vagy írhatták.

A vizsgálat szempontjából általában fontos, hogy a szakértő szeme elé kerülő anyag minél több, minél kiadósabb legyen. Egy-egy betűt, számjegyet vagy dátumot eldönteni nehéz dolog. Megkönnyítheti munkáját, ha a vizsgálandó anyagon kívül íráspróbákat vehet fel. Az íráspróbáknak azonban lehetőleg ugyanolyan külső és belső körülmények között kell létrejönniök, mint a kérdéses írásnak. A nehézségek akkor a legnagyobbak, ha évekre visszamenőleg kell okmányok valódiságát vagy hamisítását felderíteni. Az íráspróbák gyakran megtévesztő szándékúak is lehetnek. Itt nagy elővigyázat szükséges, mert pl. könnyen elfogadó, megijedő egyének — ha egyébként ártatlanok is — íráspróbák vételénél félelmükben írásukat részben vagy egészben elváltoztatják. Névtelen leveleknél, ha íráspróbát végeztetünk, könnyű a dolog,

a hamisító rendszerint nem emlékszik tökéletesen vissza, hogy a levél megírása alkalmával az egyes betűknek milyen alakot adott. A névtelen levelek különben mind az írásvizsgálat szempontjából, mind pedig az ideg- és elmeorvosok megfigyelése alapján egészen különleges problémákat képeznek. Általában jóakarató, figyelmeztető és előzékenykedő vagy ezzel ellentétes, csúfolódó, rágalmazó, zsaroló vagy bosszúálló névtelen levelek vannak. Ritka az az eset, hogy írójuk természetes írással írta, ez legtöbbször akkor fordul elő, ha a levél megírására harmadik személy vállalkozott, ami azonban a szerzőre nézve nagyobb veszélyt jelent. Újabban gyakoriak a géppel írott névtelen levelek. Ha gépirást kell szakértői szempontból megvizsgálni, akkor különleges gépszakértőkre van szükség, akiknek módszere sokban hasonlít ugyan az írásszakértőéhez, mégis kétszeresen nehezebb. Mindenekelőtt a gyanus gépet kell megtalálni és csak azután lehet az író után kutatni. Minden írógépnél megvan a maga sajátos jellege; az egyes betűk fémkliái a gyakori kopogtatás következtében bizonyos eltorzulásokat, csorbulásokat mutatnak, amelyek ha szabadszemmel nem is, de a megnagyított fényképen feltétlenül előtűnnek. Ezek jelenléte és felfedezése képezi az első nyomot. Nagy szerepet játszik ennél természetesen az írás keletkezése és a vizsgálat időpontja közötti különbség.

A szakértői vizsgálatnál az írás alakján kívül gyakran van persze fontos szerepük egyéb mellékkörülményeknek is. Így fontos lehet pl. a papír és a

ténta vizsgálata. Különösen okmányok hamisításánál szolgálhat néha a papírvizsgálat biztos útmutatóul. Ha ismeretes, hogy bizonyos fajta okmányok, hitellevelek, okiratok, végrendeletek milyen anyagú papiroson készülnek, úgy a kérdéses és hamisnak tartott okmánynál a papirost kémiai úton vizsgálják felül. Ez nem ütközik különösebb nehézségekbe, mert a vegyész munkája ezen a téren rendkívül pontos és biztos. Kémiai úton elismerik a ténta anyagát is. Ma már rendkívül sokféle ténta van forgalomban, leggyakrabban a berzsenykék alapfestő-anyagos, a csersavas, gallussavas és alizarin ténták. A színes téntákat növényi festőanyaggal vagy analinfestékekkel színezik. Különböző vegyszerekre a ténták különbözőképpen reagálnak. Vékony, gömbben végződő kis üvegcsővel több ilyenfajta vegyszerrel megérintik az írást. Előzőleg azonban másolatot kell venni az írásról, ugyancsak vegyi úton, amikor tükörkép keletkezik. Aszerint, hogy az írás korábbi vagy régebbi keletű, a reakció is más és más. Így lehet eldönteni pl. hogy egy váltónál az összeg és a dátum egyidőben került-e a papirosra.

Olyan aprólékos dolgokra is kiterjed a vizsgálat, mint pl. az aljzat kérdése, amelyen a gyanús szöveget írták. Keményfa táblán írt betűknél a papírfelület másképpen torzul el, mint pl. írómappán, könyvháton, bőrön, kövön, üvegen, iratcsomón stb. írásnál. A toll jelentőségét már említettem. Névtelen leveleknél szívesen használnak egyéb írószerszámokat is: gyufaszálat, tollszárvéget, fadarabkákat stb. A közönséges író toll általában nem a legcélszerűbb íróeszköz; rendes tolltartás mellett a felfelé menő vonalakat, tehát a távolodókat vékonyabban, a lefelé menőket vastagabban írjuk. Ha a tollat a középső és mutatóujj közé fogjuk, akkor a vastagítás a lefelémenő vonalakról áttérrelődik az összekötő vonalakra. Az is hozzátartozik egyéniségünkhöz, hogy milyen fajta tollat használunk előszeretettel. A legújabb angol gyárak ma már a kényelmesebben író fél- vagy egész gömbvégű író tollra térnek át. A tollválasztás öntudatlan ugyan, de hozzátartozik íráskészségünkhöz. A hamisításnál csak akkor játszik a toll kérdése nagyobb szerepet, ha véletlenül elrontott, elrozsdásodott vagy egyébként jellegzetes tollról van szó. Az ujjlenyomatokat csak nagy óvatossággal lehet bizonyítékként elfogadni, hiszen a kérdéses iratot nagyon sokan forgathatták már. Csendőreink szempontjából azért mégis fontos, hogy az írásvizsgálatra szánt anyagot lehetőleg érintetlenül juttassák a szakértőhöz. Ha a nyomozás érdekében még a szakértő beérkezése előtt íráspróba vétele szükséges, akkor azt a gyanús írásával hasonló feltételek mellett végeztessük. Lehetőleg ugyanolyan alakú és minőségű papírt használtassunk (levélpapír, levelezőlap, újságpapír, fogalmazópapír, papírpénz, táviratblanketta, váltó, nyugta stb.) és a ténta anyaga is lehetőleg ugyanaz legyen. Íráspróbát úgy vegyünk, hogy hosszabb szöveget diktálunk, amelyben észrevétlenül azok a szavak és mondatok forduljanak elő, amelyek a gyanús szövegben találhatók. Ha észrevevessük, hogy a gyanúsított írását elváltoztatni akarja, akkor gyorsítsuk a tollbamondást. Igyekeznünk kell a gyanúsított egyéb érdektelen levelezését, feljegyzéseit, jegyzetkönyvecskéit megszerezni és megállapítani az írás időpontját. Az összehasonlításra szánt írásminta lehetőleg abból az időből származzék, amelyből a gyanús írásszöveg. Gondosan

össze kell gyűjteni minden tárgyat, ami a szakértő szempontjából fontos lehet. Elégetett és megcsonkított írások legkisebb darabkáit is óvatosan össze kell gyűjteni. Sok kémkedési eset került már napfényre megsemmisítésre szánt papírdarabok útján. Be kell szerezni a téntán és a tollon kívül az itatóspapirost is. Az itatóson keletkezett tükörkép is bizonyítékként szolgálhat, különösen ha a hamisító az aláírás hamisítását más papíron próbálgatta és ugyanazt az itatóst használta.

Az írásszakértő feladata megállapítani azt is, hogy volt-e szöveg valamely papíron, amelyet megsemmisítettek. A megsemmisítés általában gumizással, kaparással vagy vegyi úton, esetleg e háromnak változatai útján állhat elő. Legkönnyebb a megállapítás akkor, ha radírgumit vagy éles kést használtak, mert ezáltal a papírfelület, különösen a felületi enyvezés megcsonkul, amit különböző átvilágítási és fényképészeti eljárások szépen láthatóvá tesznek. Erősebb gumizás már a papírsejteket is tönkretesz, a kitépett sejtecskéket a mikroszkóp megmutatja. Ahol mechanikai törlés nem állapítható meg, ott ismét vegyi úthoz folyamodnak. Azon a helyen, ahol már volt írás, különböző vegyszerek (éter, jódos víz, vasklóroidat, tanninoldat stb.) a papirosra más és más behatást gyakorolnak. Természetes, hogy a modern hamisító ugyancsak korszerű eszközökkel dolgozik, különböző vegyi anyagokkal kezeli a papirost, amelyek az írást eltüntetik, anélkül, hogy a papirost megtámadnák. A hamisításnak ezt a módját kimosásnak nevezik. Okmánybélyegekről, váltókról távolítják el ezen az úton az írást. A vizsgálat itt mindenekelőtt a használt vegyszert igyekszik megállapítani. Ha ez sikerült, akkor azután a nyomok után is lehet kutatni, amelyeket az írás a papirosra esetleg hátrahagyott. Nagy segítséget jelentenek ilyenkor a különböző fényképészeti módszerek. A gyanús papírfelületet többféle megvilágítás mellett fényképezik vagy erősen megnagyítják és így néha egészen jó eredményre jutnak. Ceruzanyomokat könnyebb megállapítani; az írónírást sokszor kenyérbéllel távolítják el, az eltávolított szöveg azonban jódgőzzel való kezelés után rövid időre sárgás színben rendszerint előtűnik. Ha az eredeti szöveget úgy akarták olvashatatlaná tenni, hogy téntával öntötték le és a leöntést legfeljebb csak egy-kétszer alkalmazták, akkor oldaltűző fényben fotografálásnál az eredeti szöveg esetleg még kihozható. Ha viszont az írás fölé többször öntöttek téntát, akkor a hamisító bűnössége nagyon is nyilvánvaló, mert véletlenül ilyesmi aligha fordulhat elő. Az olvashatatlaná vált szöveg megállapítása nehéz. Ha az írás teljesen kitörölődött, úgy majdnem semmi remény sincsen. Ha némi nyomok még felfedezhetők, akkor fényképezés és különleges előhívó eljárások után esetleg eredmény várható. Előfordul, hogy a hamisító mindenre gondol és a megcsonkított papírfelületet utánaenyvezi vagy gyantaporral kezeli. A szakértő ilyenkor borszesszel távolítja el az utólagos enyvezést vagy a gyantaport, vagy megmelegíti és különleges vegyszereket (káliumbromát, vérlúgsó, kénammonium stb.) használ.

Gyakran nem írást, hanem hamis bélyegzőnyommatot kell megvizsgálni. Leggyakrabban az fordul elő, hogy postabetűző egy-egy számjegyet változtatja meg a hamisító. Ha a hamisítás kézzel történt, akkor a vizsgálatnál ugyanúgy járunk el, mint a kö-

zónságes írásvizsgálatnál, ha pedig bélyegzővel végezték a kiigazítást, akkor a megnagyított számok és betűk egymáshoz való viszonya, fekvése és távolsága adhat támpontokat.

Láthatjuk, hogy nagyon is szerteágazó az a terület, ahol íráshamisítások előfordulhatnak. A szakértőnek hosszú, fáradságos és bonyolult utat kell végigjárnia, amíg eredményhez juthat. Sokszor csak egy-két adatból, nyomból kiindulva kell a további támpontokat megszereznie, éppen úgy, mint a jó csendőrnek a nyomozásnál. Ha a szakértő munkája nem mindig sikeres, az nem feltétlenül az ő hibája; gyakran lehetetlent kívánnak tőle. Ilyenkor fordul elő, hogy két vagy több írásszakértő ellenkező nézetben van. Bíróság előtt a védelem szakértője és a hites szakértő között sokszor van véleménykülönbség. A bíróság azokat az érveket fogadja el, amelyek meggyőzőbbek egyik vagy másik irányban. A szakértőnek tehát éppen ezért nem véleményt, hanem nyilvánvaló, perrendszerű bizonyítékokat kell szolgáltatni, ez pedig — nagyon jól tudjuk — sokszor a legjobb akarat és legodaadóbb fáradság mellett sem mindig lehetséges.

A közlekedési csendőrség.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Folytatás.)

Mielőtt a budapesti közlekedési őrsöt felállították, az önként jelentkezők közül kiválasztott 19 főnyi legénységet Székesfehérvárra vezényelték, ahol háromhónapos gépjárművezetői tanfolyamot végeztek. A tanfolyam tanára és parancsnoka *Orendy Norbert* százados volt, ki a motortant, a műhelyszolgálatot, a gyakorlati vezetést és a közlekedési kódexet tanította. Az első segélynyújtást dr. *Bertics Gyula* főorvos, kerületi orvosfőnök adta elő. A tanfolyam szolgálatvezetője *Szira Lajos* tisztihelyettes, segédoktatói *Sándorovics György* és *Madarasi Pap Sándor* őrmesterek voltak. A vizsgát 1930 június 28-án tartották meg *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének elnöklelte alatt. A vizsgáról a *Csendőrségi Lapok* július 10. száma többek között ezeket írja: „A 19 vizsgázó oly kiváló tudásról szolgáltatott bizonyítást, hogy az egész elméleti vizsga rövid másfél óra alatt befejezést nyert. Ujána féltízöt féltizenkettőtől a lovassági laktanya nyitott lovardájában a gyakorlati vizsgát tartották meg, amelyen először minden tanfolyamhallgató úgy szóló, mint oldal-kocsis gépen magas iskolának megfelelő gyakorlatokat végeztet, azután pedig az összes hallgatók akrobataszerű ügyességi gyakorlatokat mutattak be, amely gyakorlatok a vizsgabizottsági tagok őszinte csodálkozását és elismerését váltották ki.”

Amint már egy másik helyen említettem, a budapesti közlekedési őrs felállítása, felszerelése ez év március elején teljesen befejezést nyert. *Kontra Kálmán* százados, a budapesti nyomozóosztály motortisztje a március és április hónapokat arra használta fel, hogy a közlekedési őrs legénységét oktatóutakra vitte azokon a vonalakon, amelyek a vázlaton fel vannak tüntetve (*Csendőrségi Lapok*, júl. 20.), tehát amelyeken a szolgálatot el kell látniok.

Ezeknek az utaknak, amint az elnevezés is mutatja, oktatás, főleg a helyi viszonyokkal való megismerkedés volt a céljuk.

Minden közlekedési csendőrnek tudnia kell, hogy az útvonalakon milyen őrsök vannak a községekben és hol vannak elhelyezve. Ez azért fontos, mert olyan termé-

zetű ügyeket, amelyeket nem lehet helyszínen azonnal elintézni, a közlekedési járőr további eljárás végett az esetleg elfogott egyénekkel és bűnjelekkel együtt átadja a területileg illetékes őrsnek. Külön fel kellett hívni a motoros csendőrök figyelmét mindazon helyekre, ahol ünnepnapokon különösen élénk szokott lenni a forgalom s ezeken kívül a veszélyes kanyarodókra, ahol legsűrűbben fordul elő közlekedési baleset. Ilyen például Gödöllőn innen néhány kilométerre a híres „gödöllői patkó”.

Célja volt továbbá ezeknek az utaknak az, hogy a gépeket a tényleges szolgálat megkezdése előtt alapos próbának és ellenőrzésnek vessék alá.

Résztvettem az egyik ilyen úton.

Április 17. A Bösörményi-úti csendőrlaktanya udvarát a Tourist Trophy és Grand Prixek versenyeiből ismert motorberregés, katiogás, puffogás veri fel. Ha a laktanyában lennének, akik szeretnek későn kelni, azoknak rossz napjuk lenne. A Sashegy felől beáramló tavaszi orgona és akácillatok benzingőzzel telítődnek. Nem éppen a legideálisabb keverék, de pompásan beillik ebbe a korba, amely nehezen vajódik romantika és realitás, illúzió és valóság között.

Begyújtás! A motorok bemelegednek, hét gép felsorakozik egymás mellett, újszerű vezényszavak, fővetés, létszámjelentés s azután lassan gördülnek ki egymásután az oldalkocsis motorkerékpárok a laktanya kapuján. A járókelők kíváncsi érdeklődéssel nézik a szépen felszerelt, khakiszínű csendőrgépeket. Rövid 15–20 perc és már a külső Kerepesi-úton járunk. A vámsorompót is elhagyjuk, még egy rövid zúgás, még egy kis himbálódzás a nagyszerű r gózási oldalkocsiban és kinn-vagyunk a csendőrtérületen.

„Állj!”

Kontra százados leszáll a gépről, félkörben maga köré gyűjti a legénységet és megbeszéli mindazt, amit a laktanya elhagyásától idáig láttunk s ami a közlekedési csendőr szempontjából valamelyes fontossággal bír. Az ilyen megbeszélések Hatvanig többször megismétlődnek.

Az úton — péntek van — általában kevés a forgalom. A csendes forgalom dacára is legalább tíz közlekedési kihágást jelenthetne Budapesttől Hatvanig a közlekedési őrs, ha az őrs legénysége szolgálatban vonult volna ki. Őrizet nélkül az úttest szélén visszahagyott lófogatok, teherkocsik tetején alvó kocsisok, az út közepén haladó autók és szekerek, cik-cakban futó és a kürtölésre reagáló hi nem akaró biciklisták. Ma még élvezhetik ezt az

Közlekedési járőr.

országúti anarchiát, egy-két nap múlva ennek már ára lesz...

A gépek nagyszerűek, defektus nincs. Többszöri megállás és megbeszélés után, 11 órakor Gödöllőn vagyunk. Itt a gödöllői szárny parancsnoka, Császár százados (azóta őrnagy) fogadja a motoros csendőröket, több fényképfelvételt készít, amelyek, sajnos, klisírozás céljaira nem váltak be s ezért ezeket a képeket olvasóink nem láthatják. Aszód... Hatvan... Az őrsök legénysége mindenütt lelkes örömmel fogadja a motoros bajtársakat. Hatvanban nagy pihenő, itt megebédelünk, azután délután háromkor vissza Pest felé.

Este 6 óra felé jár, amikor a Böszörményi-úti lak-tanyába visszaérünk.

*

Május hó 13-án indult legelőször szolgálatba a buda-pesti közlekedési őrs egyik járőre. Négy hét múlva a tevékenységi kimutatásban már százon felül volt a fel-jelentések száma.

Az elmúlt vasárnapok egyikén elkísértem az őrspara-ncsnokot, amikor a Budapest—Vác és a Budapest—Nyergesújfalu útvonalakon szolgálatba vezényelt járőrö-ket ellenőrizte.

Felsőgödön ülök be az őrsparancsnok mellé. Délután 3 órakor Sződliget közelében egy útkeresz-tezésnél találjuk az éppen figyelő állást tartó jár-őrt. A forgalom ilyen tájban kezd élni és a nyári vasárnapokon a fővárosból *kifelé* délután 6 óra körül éri el a csúcspontját. Este 8 óra körül megkezdődik a ki-rándulók visszaözlése. A forgalom tehát ilyen koradél-utáni órákban nem túlnagy és a járőrvezető mégis már hat kihágásról tesz jelentést őrsparancsnokának. Ha jól emlékszem, mind a hat kihágást kerékpárosok követték el, akiknek 50 százaléka a korosztályuknak megfelelő „Csak azért is!” hívek táborába tartozik. Tudják, hogy az út-test baloldalán kell hajtani s ezért különös előszeretettel mennek mindig az út közepén vagy jobbfelén. Tudják, hogy befordulásoknál oldalt kinyújtott karral kell jelezni a befordulási irányt, hogy az utánuk jövő járművek erről idejében tudomást szerezhessenek s éppen ezért valami különös gyönyörűséget találnak abban, ha hir-telen, minden jelzés nélkül az utánuk haladó autó előtt úgyszólván centiméterekkel kanyarodnak le. Ilyenkor a soffőr teljes erejéből rányomja lábát a fékre, a gumi nagyot csúszik, a tengelyekben éles csikorgás hallatszik, a kocsi hirtelen megtorpan, a bennülők előre buknak, — a virtuskodó kerékpáros pedig vígan nevetve elkari-

kázik. Az, hogy egyik-másikuk ezt a tréfát a nyakával izeti meg s hogy ennek a lehetősége többé-kevésbé mindegyikükönél megvan, csak fokozza az ingert, amit a veszedelem a virtuskodó hajlamban kivált.

Vác előtt visszafordulunk és a főváros felé tartunk.

Útközben megkérdezem az őrsparancsnokot, hogy van-e már valami szemmel látható pozitív eredménye a közlekedési csendőrség eddigi működésének? Kulizs tiszthelyettes rögtön megért, tudja, hogy most nem az elkövetett kihágások és feljelentések száma érdekel és felvilágosít, hogy e téren két irányban szerzett tapasztalatokat. Egyik, hogy a szolgálat megkezdésének első hetében sűrűn, mondhatni tucatjával akadtak az igazolatott gépjárművezetők között olyanok, akiknek nem volt vezetőigazolványuk. A második, harmadik héten ez már kivételes ritkaságszámba ment. Ez volt az első jele annak, hogy az autós és motorbiciklis közönség a közle-ke-dési csendőrség létezéséről tudomást vett. A másik tapasztalat pedig, hogy a közlekedési járőrök példaadása nyomán folyton növekvőben van a járművezetőknek egymás iránti figyelme és a segítségnyújtás készsége, ha a másiknak valamilyen baja támadt.

A motor hangja egyszerre megváltozik. Dübörögni kezd, erőlködik és mégis rosszabbul „húz”, mint előbb.

Az őrsparancsnok leállítja a gépet, a motor hangjá-ról csalhatatlan pontossággal megállapítja, hogy a gyújtó-gyertya nem működik rendesen. Kiszereli, az olajtól teli-tett részeket gondosan megtisztogatja, 1—2 perc és ké-szen vagyunk. Közben egy kerékpáros érkezik oda, a gépét maga előtt tolja, köszön és egy lakatosszerszámot kér. A tiszthelyettes felnyitja a szerszámládát, készség-gel nyújtja át a kért szerszámot s a kerékpáros csak-hamar boldogan köszörül tovább.

A kerékpározók között sok olyannal találkozunk, aki másodmagával ül a gépen. Kiki a maga módja, tehet-sége és ízlése szerint kedveskedik ideáljának. Nem telik motorkerékpárra, így hát a bicikli kormányvillájára ül-teti a kedvest s a vékonyka, törékeny alkotmány sokszor bizony teherbíróképességének legmagasabb fokozatát kénytelen nyújtani, a kissé molettke kedves súlya alatt.

Ez különben meg van tiltva, mert így kerékpáron az egyensúlyozás bizonytalan, könnyen oldalt fordulhat a kormányvilla és a szerencsétlenség ugyanolyan módon egy-kettőre megtörténik, mint a fentebb leírt esetben, amikor jelzés nélkül kanyarodnak.

Kulizs tiszthelyettes enyhe, jóakarató figyelmezte-téssel halad el a szerelmes „Dopplerek” mellett:

— Így nem szabad! — mondja és megfenyegeti őket felemelt mutatóujjal. A figyelmeztetésben benne van a jóakarató, egy adag kedélyesség, de a kellő komoly-ság is. Az az érzésem, hogy lassan, lassan ezek a kettes-ben bicikliző párok is le fognak szokni erről a rossz és veszedelmes szokásról, éppenúgy, mint ahogy az enge-dély nélkül vezetők száma is csaknem nullára csökkent, amióta motorkerékpáros csendőrijárőrök járnak az út-vonalakat.

Itt mindjárt közbe kell szúrnom, hogy a feljelenté-seknek meglehetősen magas számából nem szabad azt hinnünk, hogy a járőrök minden egyes alkalommal, mind-járt, kíméletlenül a följelentés eszközhöz folyamodnak. A feljelentések nagy számát jóval túlhaladja az udva-rias, jóakarató figyelmeztetések száma. Természetesen minden egyes eset más és más, minden egyes esetben az eset sajátossága, a körülmények, elsősorban pedig a járőrvezető helyes érzéke szabják meg, hogy feljelentést tegyenek-e, vagy elégedjenek meg a figyelmeztetéssel.

Nemcsak a gépjárműveknek, hanem a lófogatúaknak is be kell tartani a közlekedés rendjét.

A túlenyhe kezelés éppenúgy bajok kútforrása lehet, mint az elnézést nem ismerő szigor. Persze, e téren, e tekintetben nincs meg a fix pont, s mert itt a legnagyobb bölcsek, jogtudósok, bírák és pszichiáterek is csak tapogatódnak, a közlekedési csendőrtől sem lehet megkövetelni, hogy minden adott esetben megtalálja, ami egyedül helyes.

Vasárnap van. Alsógödötől le egészen az újpesti vasúti hídig a strandolók nyüzsgő tömege. Van ebben a strandolásban valami kis léhaság, valami zabolátlanság, de mégis jobban kell ennek a régi felfogást erősen ki-kezdő félmeztelenségnek örülni, mint az állig felöltözött, gondosan bebugyolált, féltve bepólyázott, — de alapjában és lényegében mitsem változott morálnak.

Tíz évvel ezelőtt a legerősebb kritikát maga után, vonó erotikus tobzódás, öt év múlva már jó öregjeink is alább adták és még rosszalólag, de halkabban és tétovázva mondták: „divatmajmolás, tömegbolondéria!” — s ma: az ötven körüli nagynénéink is fürdőtrikókat vásárolnak az áruházban és ugyancsak válogatnak, hogy lila legyen-e több benne, vagy világoskék. Különben is a Természet jóságos és sokkalta bölcsebb, mint az emberek. A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett hol lenne annyi kórház, hol lenne pénz annyi orvosságra, amennyi kellene, ha az emberek a régi életmódot folytatnák és elzárkóznának a konkurenciamentes Ingyenes Orvosi Rendelőtől, amely Napfényt, Vizet, Levegőt nyújt és javítja, korrigálja azt, amit szerencsétlen körülmények, tudatlanság, könnyelműség avagy emberi kéz okozott.

A strandon kétségtelenül sok izléstelenséget, visszasságot talál az ember, mint általában mindenütt, ahol sok ember van együtt. Izléstelenség például az is, hogy egyes strandoló, igen hangos csoportok feljönnek a Dunapart-ról egészen az országútig és motorkerékpárunk Újpest közelében kissé túlmerészen nekivetkőzött nők és férfiak között szalad tovább. Ez azonban nem szabad, hogy egyoldalú ítéletre ragadjon magával a strandolással szemben, mert a strandolás ma már nem erotikus kinövés, nem egyesek bolondériája, hanem áldásos gyógytényező, egyben a szegényebb osztályok legolcsóbb és legegészségesebb szórakozása.

Amíg gondolataimat a strand, a világos- és lilaszínű fürdődresszek foglalkoztatják, azalatt Kulizs tiszthelyettes már átvezette a gépet a Margithídon, áthajtott csendes tempóban a Zsigmond-utcán, majd ráereszti a gázt és máris kinn nyargalunk a Budapestről Bécs felé vezető országúton.

Ez az út — érdemes talán megjegyezni —, illetve ennek az útnak Hegyeshalomig terjedő útszakasza ma Európa legkitünőbb autópútja. Nem regen készült el, mindenütt mint gondosan legyalult billiárdasztal, olyan egyenes. Azt a veszedelmet rejtegeti magában, hogy ingerli, csábítgatja a vezetőt a sebesség folytonos fokozására, itt ezen az úton gyakran lehet látni 90—100 km sebességgel rohanó motorkerékpárokat és autókat.

Ezen az úton több az autó, de kevesebb a kerékpáros, gyalogjárót meg alig látni.

Az út nemcsak jó, de nagyon szép is. Piliscsaba-tábor festői környéke — sajnos, csak miniatűrben — Erdélynek és a Felvidéknek soha el nem felejthető vadregényes fenyveseit, hegyeit, völgyeit juttatja eszünkbe. Ez az emlékezés fájdalmas. Különösen fájdalmasá válik akkor, amikor gepünk 15—20 perc múlva eléri Dorogot és szemünk előtt kibontakozik az esztergomi bazilika, a méltóságteljesen hömpölygő Duna, rajta egy híd, amelynek egyik végében cseh határőrök kéri az áthaladóktól az útlevelet. Parkan!

Parkan! ...

Istenem! ...

*

Ezen az úton történt a napokban — beszéli Kulizs tiszthelyettes —, hogy egy francia utasokat szállító autó késő este megrekedt. Egészen kétségbe voltak esve. Bár semmiféle törés nem volt az autón, a benzin sem fogyott ki, a kocsni nem indult, a soffőr nem tudta megtalálni a hibát. Itt azután jó hasznát vettem annak, hogy nemcsak a motorkerékpár, hanem az autó vezetését és kezelését is értem. Megállítottam a gépet, rövid keresés után megtaláltam a baj okát s amikor a motor újból dolgozni kezdett, a franciák sűrű mercizés közben mentek örvendezve tovább.

Dorog közelében erős záport kapunk.

Most látni, milyen nagyszerű az oldalkocsi felszerelése. A vízhatlan vásznat, mint a köpenyt össze lehet gombolni, az embernek csak a feje látszik ki. Ezt pedig védi a szélvédő, amelyet úgy lehet hátra hajtani, hogy az eső csak arra kopog. Nem úgy a vezetőnél. A vezetőt a zápor teljes erejével veri, a khakisövet mint a spongya, úgy szívja magába a vizet. Megint szemmel látható, kétségbevonhatatlan alátámasztása a javaslatnak, hogy a motoros csendőroket bőrköpennyel kell ellátni.

Nyergesújfalu közelében járunk, amikor szemben velünk feltűnik a járőr. Harminc-harmincöt kilométeres sebességgel jönnek, a megengedett maximális sebesség a szolgálatban álló járőrnél 40, az ellenőrző őrsparancsnoknál 50 kilométer. Ezek is jelentkeznek őrsparancsnokunknak, utána figyelőállást foglalnak el, mi pedig visszafordulunk és Felsőgöd felé futunk. Óbudán már sötétedni kezd, mikor pedig a külső Váci-útra érünk, már egészen sötét van.

Most egészen sűrűn jönnek autók és motorkerékpárok egymás után. Kirándulók és strandolók tartanak hazafelé. Dunakeszi-Alagon ismét találkozunk azzal a járőrrel, amely délután Sződligetnél, most meg ebben a községben foglalt figyelőállást.

A járőr erős munkában van. Minden második motoros járművet meg kell állítaniok, a legtöbbet azért, mert a község belterületén országúti reflektort használnak. Ez a laikus előtt semmitmondó kis szabályellenesség igen sok kellemetlenségnek előidézője és igen komoly szerencsétlenségek okozója lehet. A reflektor fényében ugyanis a szembejövő járművezető teljesen megvakítva áll a fénykévében, nem látja az út szegélyét, nem látja az árkot, könnyen befordul, lófogatokra pedig különösen veszedelmes, mert a lovak könnyen megbokrosodnak.

Egy teherautó igazoltatása.

A reflektort nem szabad használni községek belterületén, nyílt országúton pedig — bár erre nincs írott rendelet — az a szokás alakult ki a motoros közönség körében, hogy amikor egy jármű szemben feltűnik, reflektorukat mindaddig leoltva tartják, amíg egymás mellett elhaladnak. Sajnos, ez az üdvös és nobilis szokás nálunk még sokszor ki-kihagy. A közlekedési őrök legénysége minden alkalmat felhasznál, hogy a motorosokat erre a kötelességszerű szokásra figyelmeztesse.

A járművezetők között, akiket a járőr a reflektorhasználat miatt feltartóztat, elég nagy és hangos a méltatlankodás.

— Ilyenkor itt vannak — mondja egy hang —, elveszik az igazolólapot a reflektorhasználat miatt, pedig itt másképp nem lehet menni, bezzeg ha elgázolok valakit, akkor nem állanak a pártomra...

— Tessék ilyenkor — feleli rá komolyan, nyugodtan a csendőr — a lakott helyeken előírt sebességre lassítani a motort; ennél a sebességnél elég a normállámpa arra, hogy uraságod senkit el ne gázoljon.

A csendőrök feleletei pompásan vannak megválasztva, a heveskedők lecsendesednek, morognak, hebegnek még magukban valamit, de titokban igazat adnak nekik. Ösztönszerűen megérzik, hogy a közlekedési csendőr a szabályok betartásával mindnyájuk érdekeit védi.

Körülbelül negyedórát töltöttem Kulizs tiszthelytessel ezen a helyen: s ha a közlekedési csendőrség munkájából semmi mást nem láttam volna, csak éppen azt, amit itt, ezen a vasárnap estén Dunakeszi községben láttam, ez is elegendő lett volna arra, hogy meggyőzőn — a közlekedési csendőrség felállításával égető hiányt pótoljunk.

*

Másnap.

Hétfő délelőtt van, bemegyek a laktanyába.

A motorkerékpárok gondosan megtisztogatva, szépen sorakozva pihennek a garázsban.

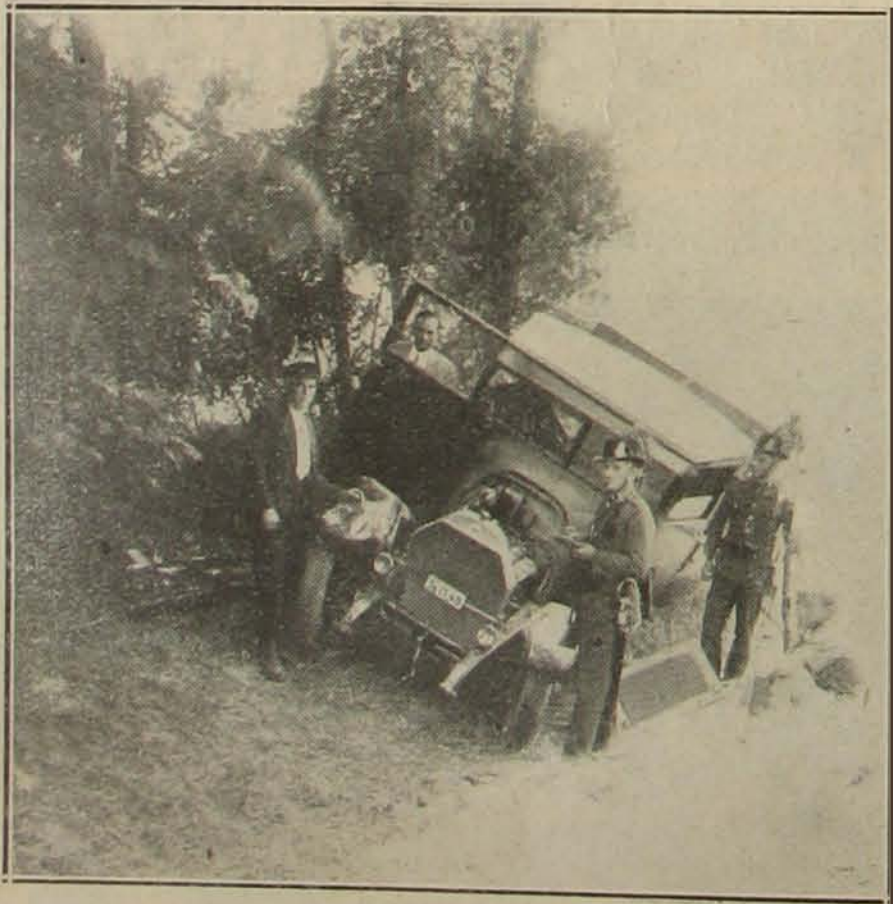
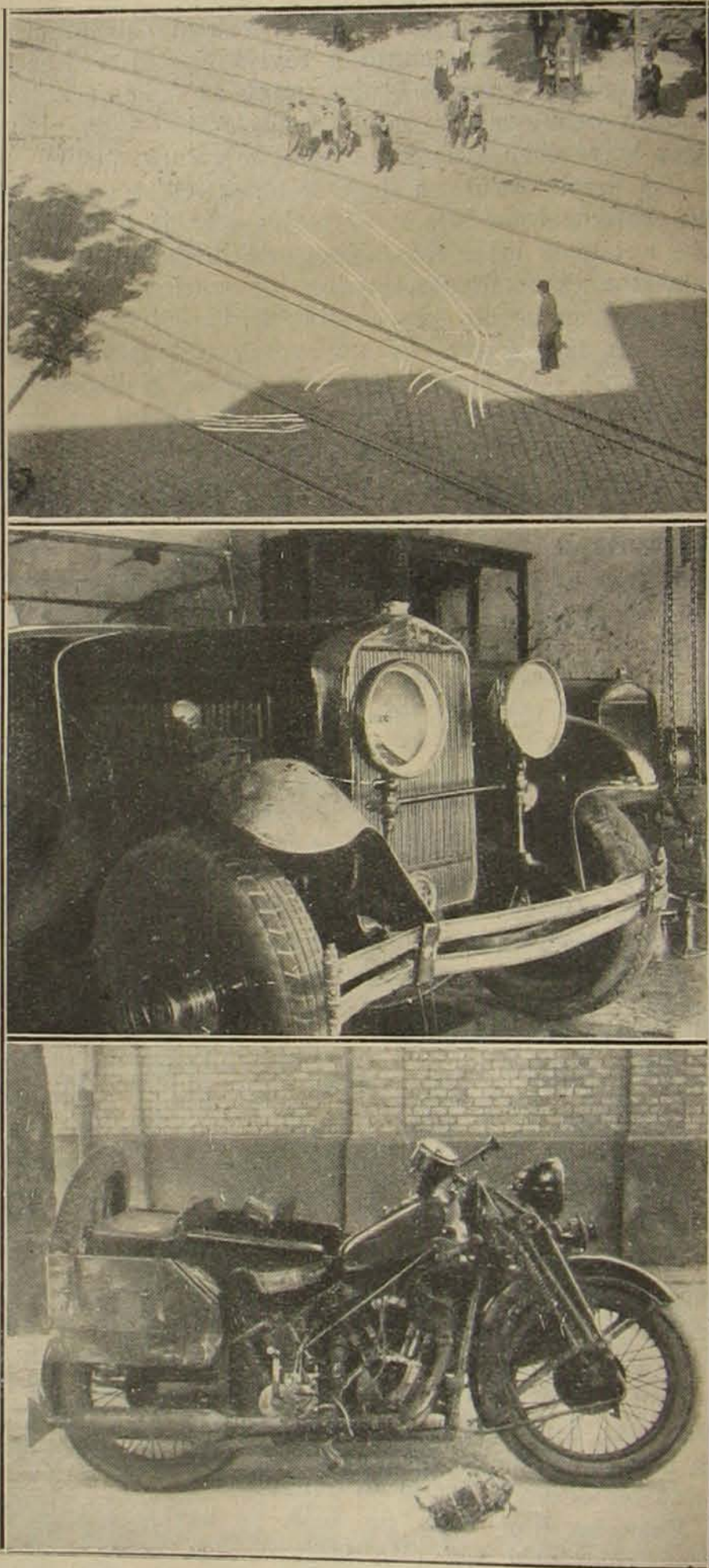
Hol a legénység?

Megtalálom őket a laktanya háta mögötti udvaron. Most nem motorosok. Az őrparancsnok vezényszavára zártrendű gyakorlatokat végeznek. A gyakorlatozás be-

fejezése után a „Napirend” szerinti rendes elméleti foglalkozásra gyűlnek össze a legénységi szobában, ahová én is bemegyek közéjük egy félórára.

— Ki tud nekem valamit elbeszélni, valami érdekességet, különlegeset, figyelemreméltót, ami az eddigi másfél hónapos szolgálat alatt előadódott? — kérdezem.

Egymásután állanak fel a csendőrök. Csak úgy adom vissza, amit mondanak, összesűrítve, tömörítve, mint

Nem közlekedési őröknek is sok munkát adnak a közlekedési balesetek.

Budapesten, a Krisztina-körúton egy németországi autó elütötte a közlekedési csendőrség egy motorkerékpárját, melynek mindkét utasa súlyos sérüléseket szenvedett. Percek alatt a helyszínen volt a budapesti csendőr nyomozó alosztály helyszínelő készütsége, amely az autó vizes gumijainak nyomából (a képen fehérrel szegélyezve) kétségkívül megállapította, hogy az autó szabályellenesen fordult. A fékezés helyéből (a fékcsúszás nyoma nyíllal van jelölve), valamint a gépkocsi és motorkerékpár sérüléséből kétségkívül megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenségért a gépkocsi vezetőjét terheli a felelősség.

ahogyan katalógusokat, tartalomjegyzékeket összeállítani szokás.

A paraszt örül a nagyszerű beton- és keramitutaknak, hétköznap könnyen gurul rajta a legnehezebb szekér is, vasárnap jó rajta sár nélkül sétálgatni, — csak „ne vóna a sok ótós, meg motoros”. Arról, hogy ezek a jó utak a létezésüket az autók és motorkerékpárok létezésének köszönhetik, — nem hajlandók tudomásul venni.

A közlekedési csendőr nemcsak zaklat, nemcsak feljelent, de segít is. Nemcsak a defektusoknál, amikor szerszámládáját és tudását bocsátja a bajbajutott rendelkezésére, de még inkább akkor, ha baleset történt. A csendőr oldalkocsijában igen praktikus összeállított kis mentőszekrény van, melynek segítségével nemcsak hevenyészett, de alapos, sokszor életet megmentő első segélyben részesítik a szerencsétlenül járt utast. Ilyen eset is fordult már elő.

Egyes községekben a motorosok iránti ellenszenv még most is gyűlöletes és veszedelmes formában jelentkezik. Nemrégiben történt, hogy az egyik faluban József kir. herceg autóját követ megdobálták — anélkül természetesen, hogy csak sejtették volna is, hogy ki ül benne, vagy egy másik eset, amikor a fehérvári örs körletébe tartozó Martonvásárnál, falusi legények este az országúton három vastag drótot feszítettek ki. A kifeszített drótnak csakugyan neki is ment egy autó, két drótot kettészakított a szélvédő, a harmadik azonban súlyosan megsebesítette az egyik bentülő arcát.

Kezdő vezetők sokszor okoznak szerencsétlenséget azért, hogy kritikus pillanatokban elvesztik a lélekjelenlétüket és a fék helyett szinte szabályszerűen a gázpedált nyomják le. Ilyen eset történt a közelmúlt napokban Leányvárnál, ahol egy motorkerékpáros egy, a motorkerékpár előtt átszaladó 2 és fél éves fiúcskát gázolt agyon. Ilyen esetekben a vezető rendszerint valamilyen, a gépben rejlő hibával védekezik. A közlekedési járőr feladata ilyenkor megállapítani, hogy a védekezés helytálló-e vagy sem. Ennek megállapítása alapos szaktudást, komoly mechanikai ismeretet követel a csendőrtől. A balesetet előidéző gépet — ha ez egyáltalában lehetséges — természetesen mint bűnjelet őrizetbe veszi a közlekedési, avagy a helyszínen előbb megjelent, területileg illetékes gyalog-, illetve lovasjárőr. Ezt a gépet próbálja azután ki a közlekedési csendőr, hogy az állítólagos fogyatékoság, például a fék elromlása, csakugyan fennáll-e, vagy nem idézte-e elő ezt a vezető a gépen szándékosan akkor, amikor az eset már megtörtént. Ilyen esetekben az illetékes helyre megtett jelentésben a közlekedési csendőr tartozik részletesen kifejtetni észleleteit és véleményét, ami azután megkönnyíti a bíró munkáját.

A biciklisták és a gyermekek a motorosok réme.

A paraszt nem szereti a motorost, a motoros nem szereti a biciklistát és gyermeket, a biciklisták és gyermekek viszont szeretik a motorosokat, mert ha ezek nem lennének, nem lenne kit bosszantani s ők a legkedvesebb szórakozásuktól esnének el.

Üldöz-e a közlekedési járőr? Nem!

Ha egyik-másik feltartóztatott járómű netalán továbbszáguldással akarná magát kivonni a felelősség alól, akkor a járőr igyekszik megjegyezni a rendszámát, a leírását, igénybeveheti a legközelebbi telefont, amelyen keresztül a járómű feltartóztatását kérheti, de nem üldöz.

Külföldi példák bizonyították, hogy az efajta üldözésnek rendszerint súlyos karambol, vagy más természetű közlekedési baleset a vége, ahol sokszor ártatlanok élete is veszélyben forog. Az üldözés lényegében nagyon hasonlítana a lőfegyver használatához, olyan helyen, ahol sem-

leges egyének is ki vannak téve a megsebesítés lehetőségének.

*

Szomorú akkorddal kell zárnom a leírásomat. Az ostoba és kiszámíthatatlan véletlen úgy akarta, hogy az első — legelső — komoly csendőr motorkerékpáros szerencsétlenség akkor — és éppen akkor — történjék, amikor a kéziratommal elkészültem.

A lapokban olvasom, hogy egy csendőrségi motorkerékpár, amelyet *Vittnyédy István* őrmester vezetett s amelynek oldalkocsijában *Bákay Lajos* g. tiszthelyettes ült, egy szűk utcából kijövet összeütközött egy autóval s mind a két csendőrt súlyos sérülésekkel szállították a kórházba.

Ebben a pillanatban nem tudom, kinek a hibájából esett a szerencsétlenség.

Csak egyet tudok.

Amióta ember él a földön és alkot és fejlődik, azóta a fejlődésnek, a fejlődés minden ágazatának meg vannak a maga Mammonjai és Molochjai, amelyek kielégíthetetlen étvágyukban minden igazságosság és logika nélkül habzsolják áldozataikat. Nem kérdezik meg: „Megérdemelte-e?” „Rászolgált-e vajjon?”

Kismet!...

Rettenetes állapot.

írta: CSIKI PÁL őrmester (Jászladány).

Kiről lenne megint szó, ha nem a püpos óraszegédéről, akivel annyi csíny követünk el kereskedőtanuló kamaszkoromban. Csúfos eredménnyel végződött vadászkirándulásunkat nemrégiben meséltem el ezeken a hasábokon s már régebben is volt szó a Mester szerencsétlen véget ért, seprőveréssel súlyosbított szere-nádjáról, amikor a szerelem első fészket rakta Mesterünk látszólag rideg szívébe. Hamar kihűlt azonban a fészek, mert az imádott leányka nagynénje elpáholta a szere-nádot szolgáltató zenekart, melynek magam is egyik tagja voltam. Nagy futás lett annak a holdas éjszakai andalgásnak a vége s mert Mesterünk a nagybógót kezelte, amellettestalkatánál fogva sem volt született futóbajnok, ő és a nagybógó ottmaradtak a legnagyobb veszedelemben. Csúnya porolás volt az.

Attól az időtől fogva a Mester eltemetkezett megcsúfolt szerelme keserűségébe s az óráin kívül mással nem törődött. Azóta szabad idejében csak a senének élt, ő volt a mi karmesterünk s minden földi hiúságról, de különösen a szerelemtől lesújtó dolgokat mondogatott nekünk esténként.

Bebizonyosodott azonban, hogy beszélni könnyű, annál nehezebb azonban ellenállni, ha a szerelem megkörnyékezi az embert. Bizony, beleesett a mi püposunk is ebbe a bajba megint. Neki is az volt a végzete, mint mindenkinek, aki belekóstol ebbe az ízes, de csalafinta gyümölcsbe: hiába minden praktika, a szerelmet véka alá rejteni nem lehet. Előbb-utóbb csak kijön az valahol és megbosszulja magát, mert vagy pappal vagy veréssel végződik. A mi Vezérünkkel fordítva történt meg ez a baleset: úgy megverték, hogy majdnem papot kellett hozni neki utolsó kenet okából.

Úgy kezdődött a Mester dolga, hogy az első szerelem túl magas polgári régióiból leveretvén, a kiskút környékén keresett magának könnyebb és biztonságosabb vigasztalást. Jutka azért járt a kútra, hogy vizet hordjon, mint ahogy többnyire ilyen ürügyek alatt fakadnak szerelmek esti órákban a kiskút körül.

A Mester ebben az esetben okosan s jól választott,

Óceánrepülőinket százezrekre menő közönség ünnepelte a Névtelen Hős emlékkövénél.

mert a Jutka leányzó — az én gazdám cselédleánya — egy kicsit sánta volt. Így egymásra találva, igyekeztek elvonulni a világ zajától s olyan ügyesen bujkáltak, hogy nem tudtuk együtt kapni őket, bár a gyanú nagyon is alapos volt ellenük. Vezérünk természetesen konokul és fölényesen tagadott. Ha a Jutka nevét olykor felhoztuk előtte, felháborodva tartott hosszú előadást arról, hogy jó hírben álló iparos a falunak, mestere hegedűnek s minden más hangszernek, ki merné róla feltételezni, hogy szóbaáll egy cselédleánnyal?

Telt, mult az idő, a púpos szabályszerűen udvarolgatott Jutkának s mi már lemondtunk róla, hogy leleplezzük.

Mire valók s miért iéteznek azonban a nagynénik, ha nem arra, hogy szerelmeseken rajtaüssenek? Különösen az olyan megöregedni sohasem akaró nagynénik, amilyen a főnökomé volt. Emberemlékezet óta nem lakott a falunkban ilyen közártalmú öregasszony. Kerülte mindenki, mint tüzet, mert ha valaki a közelébe került, menten felnyársalta a nyelvére. Meg volt benne minden tulajdonság, amivel a környezete életét pokollá varázsolhatta. Ha valaki — akár sohasem látott idegen is — nem köszönt neki, napokig ájuldozott a világ romlása felett, ha egy lány estefelé egyedül ment az utcán petróleumért a boltba, megátkozta a világ züllött erkölcsseit, no és ha aztán karonfogva látott alkonyat idején egy szerelmes párt, abból már egyenesen veszedelem lett. Egyébként reggeltől estig a templomban ájtatoskodott, sokszor úgy kellett utánaküldeni, hogy jöjjön már ebédelni.

Egy szép nyári napon, úgy ebédidő táján, a főnökömmel s a feleségével együtt az üzletben voltunk, amikor irtózatosságot verte fel a ház csendjét. Lélekszakadva futottunk a konyha felé. Az öregasszony le és fel futkározva hadonászott, csapkodott és akkorákat rikoltzott, hogy már lassan az utcán is gyülekezett a publikum.

— Ez rettenetes állapot — sikoltotta —, rettenetes állapot! Jaj, jaj, Szent Atyám, azonnal meghalok, temessetek el, mert azonnal elkárhozom! Ilyent kellett nekem megérnem... a púpos... az órás, az akasztófára való gazember....

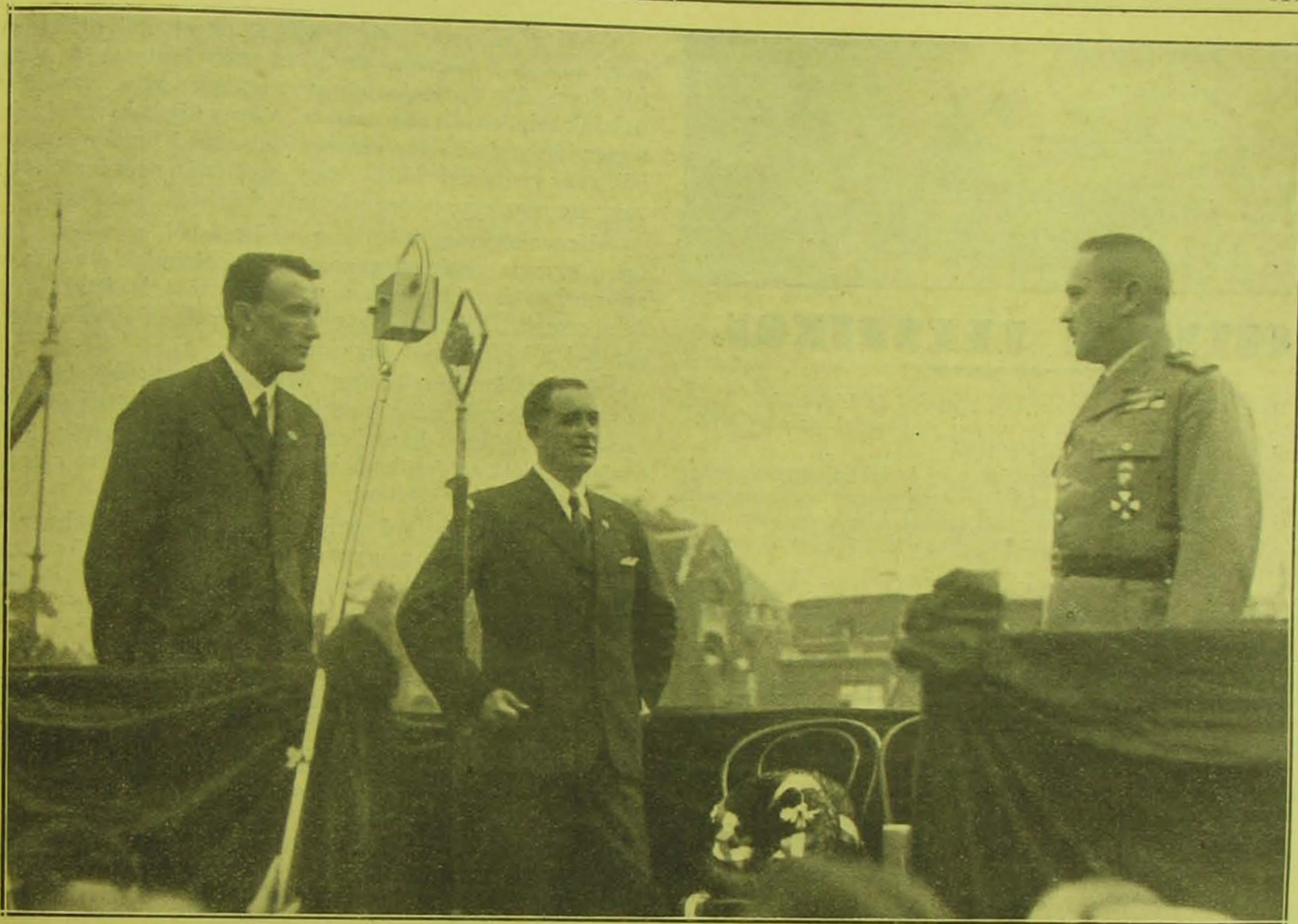
Főnököm belezöldült az ijedtségbe s karonfogta a nagynénit. Az öregasszony azonban kitépve magát öccse karjai közül, kirobogott az utcára. Az üzlet előtt akkor már vagy húsz ember ácsorgott izgatottan. Akadtak öregasszonyok, akik előre sírtak, hogy ha valami baj tényleg kisül majd, akkorára már jó előre járjanak. Mikor a nagynéni kiugrott az üzletből, elrikoltotta magát:

— Ott szalad a gyilkos kutya gazember! Rabló, rabló, fogják meg!

Én is az utcán termettem s hát Uram Isten, mit láttam: Vezérem, a Mester, a púpos órás iszkolt nyakába szedett karikaláibaival végig az utcán. Ő volt a rabló, a gyilkos...

A „gyilkos” szó hallatára megvadult a tömeg. Neki-rúgtattak az utcának, csattogott talpuk alatt a forró kövezet, vad hajsza indult a púpos után. Én meg csak álltam tehetetlenül, sápadtan s gondolataimban elsirattam az esti tanyánkat, a meghitt beszélgetéseket, a zenét, min-

Endresz György és Magyar Sándor szkv. századosokat, kiket Kormányzó Úr Öföméltósága a III. osztályú magyar érdemkeresztrel is kitüntetett, a Névtelen Hős emlékkövénél vitéz Rákosi György ny. vkszt. ezredes a magyar repülők nevében üdvözli.

dent, amit a púpos vezérlete számomra jelentett. Belátam, hogy nem tehetek semmit a megmentésére, vártam fásultan a katasztrófát.

A Mester ez alkalommal jobban futott, mint a szerenád után. Érezte, hogy baj lesz, ha elcsípi.

Szerencséje, vagy szerencsétlensége volt-e, ki tudná megmondani, elég az hozzá, hogy az egyik utcakeresztezésnél elébe toppant két román csendőr — mert abban az időben ők voltak már az urak — s amikor látták, hogy egy ember szalad, a nyomában pedig vagy húsz-harminc ember szintén szalad, abban a pillanatban tisztában voltak vele, hogy az elől szaladót az utána jövők valószínűleg meg akarják fogni. Ha pedig valakit ennyi ember ennyire meg akar fogni, akkor annak vaj lehet a fején, gondolhatták tovább magukban. Ha viszont vaj van a fején, jó lesz azt ott megvakargatni.

Hát megvakargatták. Megfogták a nyakát, megrázták a levegőben, letették a földre, újra felemelték, megint megrázták, mint a liszteszacskót s amikor a púpos nyaka lebicsaklott, megelégtették a preparálást ahhoz, hogy nyugodtan s veszély kizárásával valami madzaggal megköttözzék.

Igy lett veszedelmes gyilkos a púpos Mesterből. Viték a csendőrök a laktanya felé. Elöl a vérszomjas órásegéd, mögötte lövésrekész puskákkal a csendőrök. S elnyelte őket a laktanya sötét kapuja és a még sötétebb, rejtelmes örsiroda. — Na Vezér — gondoltam magamban —, te sem vadászol többé!

Az üzlet körül összegyűlt akkorára a falu aprajagya. El lehet képzelni, hogy percek alatt milyen részletek jártak szájról szájra a gyilkosságról.

A nagynéni eközben elájult. Nem lehetett szavát

venni, hogy mi történt hát voltaképpen. Jó félórába telt, amíg kinyitotta a szemét és eltorzult arccal, pihegő kebelével elmondta, hogy... hogy... hallatlan!... — a púpos megcsókolta Jutkát. Ő látta a saját szemével!

Hát ez történt! Szegény Mester! Alig sarjadó szerelmét éppen a mi nagynénink házában kellett megalapoznia!

Amikor megtudtam, hogy mi történt tulajdonképpen, eszem nélkül rohantam az örsre és kézzel-lábbal bizonygattam, hogy a Mester nem gyilkolt, nem rabolt, csak éppen a Julcsát csókolta meg. Nagynehezen sikerült a dolgot tisztázni s mi vittük haza a púpost.

Akkorára ugyanis alaposan helybenhagyták őt az örsön. Elég lett volna az a verés két díjbirkózónak, vagy akár boxolónak is, amit kapott szegény.

Mélabúsan beszélt a dologról, mikor újra összejöttünk a főhadiszálláson, a szabóműhely esti csendjében:

— Látják, fiúk, ha én valakit megcsókolok, ilyen baj lesz abból. Mi lenne, ha többet követnék el? Felakasztanának, biztosan felakasztanának — és lelógatta búsan a földi szerelmekből kiábrándult fejét.

A nagynéni is helyrejött az izgalmakból s úgy látszik, hogy valami szájalomféle lopakodott be a szívébe a púpos iránt, mert szemlátomást megváltozott a vélekedése bizonyos dolgokról. Egyszer ugyanis engem csípett rajta, amint a pincelejárati ál megölelgettem a szolgálot — a másikat, az épet persze, nem a sántát — s akkor már csak annyit mondott:

— Na, nem is olyan rettenetes!

Jutkáról kell még megemlítenem, hogy azóta sem látta senki, talán világgá ment „szégyenében”.

CSENDŐR LEKSZIKON.

138. Kérdés. Kik gyakorolják nagy- és kisközségekben a polgári bíraskodást és helye van-e a községi polgári bíraskodásban a tanuk megesketésének?

Válasz. A m. kir. belügyminiszter és igazságügyminiszter 197.100. B. M. 1914. sz. rendelete értelmében nagyközségekben a községi bíró egy előjárósági taggal, kisközségekben szintén a bíró két előjárósági taggal gyakorolja a községi polgári bíraskodást.

A községi bíraskodásban nincs helye a tanu megesketésének. A tanut kihallgatása előtt figyelmeztetik arra, hogy legjobb tudomása és lelkiismerete szerint köteles a teljes és tiszta valóságot vallani. Vallomásának befejezése után a tanu eskü helyett lelkiismeretére hivatkozva megerősíti vallomását. Ez a megerősítés az esküvel egyenlő hatályú. Ha tehát ily megerősítés történt, hamis vallomás esetén a tanu büntetőjogilag felelős.

A községi polgári bíraskodásban a peres fél megesketésének vagy eskü alatt való meghallgatásának nincs helye. Egyébként természetes, hogy a községi polgári bíraskodásban is mindenkinek, tehát a csendőrt is ki lehet tanuként hallgatni, feltéve, hogy nincs törvényes akadálya.

139. Kérdés. Szérüskertből 50 P értékű takarmány ellopása mezőrendőri kihágás-e vagy lopás vétsége?

Válasz. Mezőrendőri kihágás az 1894:XII. t.-c. 93. §-a értelmében csak akkor állapítható meg, ha mezőn, szőlőben, faiskolában vagy gyümölcsöskertben levő, még be nem takarított gazdasági terményről van szó. Mihelyt azonban ezekről a helyekről betakarított vagy elraktározott terményeket lopnak el, a cselekmény már lopás vétsége vagy büntette. A szérüskertben elhelyezett takarmány ellopása sem esik tehát az 1894:XII. t.-c. rendelkezései alá, hanem a Btk. szerint lopásnak tekintendő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy betörő vallomása.

Írta: BIKIT JÁNOS alhadnagy (Kiskőrös).

Az alább következőkben egy sorozatos betöréses lopások miatt elfogott csavargó cipészsegéd vallomását ismertetem.

Ezúttal nem az ügy kinyomozásának tanulságaira akarom felhívni bajtársaim figyelmét, hanem a gyanúsított vallomására. Mert a jelen esetben ez tanulságosabb. Hat héten át csavargott két betörő az Alföld néhány városának és községének a környékén s ez idő alatt a betöréses lopások egész sorozatát követték el anélkül, hogy bárki is megzavarta volna őket.

Aki a vallomást végigolvassa, okvetlenül eszébe kell hogy jusson a megelőző szolgálat nagy fontossága. A portyázó csendőr tudja legjobban, mennyire telve vannak az útjaink mindenféle csavargóval, súlyos hibát követ el tehát a csendőr, aki az ilyen csavargókat akár kényelemszeretettel, akár pedig más okból, vagy egyáltalán nem igazoltatja, vagy ha megteszi is, megelégszik felületes igazolással.

Hasonlóképpen kitűnik a vallomásból, mennyire fontos a gyanus egyének, gyanus helyek, lebuja stb. állandó szemmel tartása és annak a számontartása is, hogy kikkel érintkeznek. Különös figyelmet érdemelnek ebből a szempontból a kiszabadult fegyencek.

Mennyi kellemetlenséget okozott ez a két csirkefogó a környék örseinek, hány kiderítetlen esetnek kellett nyilván tartásba kerülnie, hány eredménytelen nyomozás kínos érzését kellett az örsöknek elviselniük, amíg végre sikerült a tetteseket kézrekeríteni.

Az elfogott betörő vallomását úgy közlöm, ahogy az örsön előadta, csak a gyanúsítottak neveit változtattam meg. A sértettek, valamint a helységek nevei, akikről, illetve amelyekről a vallomásban szó van, valódiak.

*

— 1902 július 18-án születtem Temesvárott, r. kath. vallású, nőtlen vagyok, foglalkozásom cipészsegéd. Gyermekkoromban sem voltam jó, mert az apám, majd később inasokoromban a mesterem, kisebb lopásokért gyakran jól elvert. A gyakori bántalmazás azonban mitsem javított rajtam, sőt később már azért is loptam, mert elverték.

Inaséveim letelte után sem tudtam a lopásról leszokni s így már közel voltam a börtön küszöbéhez, amikor bekövetkezett a forradalom, majd Temesvár megszállása a románok által. A megszálláskor már több kisebb-nagyobb lopás terhelte a lelkiismeretemet, de azokért a felfordult világban nem laoltam meg.

A románok, amikor valamelyest berendezkedtek, besoroztak a 6. román gyalogezredbe. A román katonaság sehogysem tetszett nekem; az apám és a mesterem bántalmazását is jóval felülmúló durva bánásmódot nem bírtam, ezért 1925 március 25-én Csonka-Magyarország területére szöktem.

Szegeden munkát vállaltam, de az igen gyenge kereset miatt hamarosan orgazdaságba keveredtem, amiért a szegedi törvényszék 1 és fél évi börtönre ítélte. Alig kerültem ki a Csillagbörtönből, máris (1927-ben) Tatatóvárosban nagyobb lopást követtem el, amiért most már a pestvidéki törvényszék ítélte 2 és fél évi börtönre.

Az elszennvedett büntetések a legkevésbé sem javítottak meg, sőt még kitanultabb lettem, mert úgy a szegedi Csillagbörtönben, mint a váci fegyintézetben a vén raboktól olyan „szakoktatásban” részesültem, amilyenben börtön és fegyház nélkül sohasem részesülhettem volna.

A váci fegyintézetből 1929 július 28-án történt kiszabadulásom után elhatároztam, hogy a Csillagbörtönben volt rabtársaimat: Horvát Lajos mindszei és Keller József tiszakürti lakosokat felkeresem és az ő segítségükkel megkezdem újra bűnös mesterségemet, ott, ahol a váci fegyintézetbe jutásomkor megszakitani kényszerültem.

1929 augusztus havában, első utam Horvát Lajos mindszei barátomhoz vezetett. Szinleg munkát vállaltam nála és cipésműhelyében néha-néha dolgoztam is. Munkám azonban nem sokat ért, mert bár a börtönben is a mesterségemet folytattam, mégsem szoktam meg a munkát, dolgozni nem szerettem. Ezért a fősúlyt Mindszei község tanulmányozására helyeztem és közben előkészületeket tettem a napra, ami-

KI TUDJA?

CSÁKY SZALMÁJA a. m. gazdátlan jószág. E népies szólam, eredete állítólag az, hogy Csáky László országbíró (meghalt 1655-ben) jószágviségéből megengedte, hogy szérűjéből bárki hordhasson szalmát, mire a jobbágyok az egész termését széjjelhordták.

kor kiszabadulásom utáni első betörést el fogom követni. Erre a célra egy csomó álkulcsot készítettem és társakat kerestem.

Horvát Lajos az eredményben való osztozkodás jogát fenntartotta magának, de a betörésben, sántaságára hivatkozva, részt venni nem volt hajlandó. Elhatároztam tehát, hogy azt egyedül fogom elkövetni s ha sikerül, újabb betörésre társat már könnyebben találok.

1929 október 2-án közöltem Horvát Lajossal és feleségével, hogy az éjjel Tóth Mihály Mindszenti lakos rőfösületébe be fogok törni. Horvát és felesége erre annyit jegyeztek meg, hogy kíváncsiak az eredményre. Éjjélkor el is mentem Tóth Mihály üzletéhez, az utcára nyíló ajtóról a lakatot egy vasdarabbal lecsavartam, az ajtó zárját pedig álkulccsal kinyitottam. Az ajtó kinyitása után nem volt bátorságom az üzletbe bemenni, mert attól tartottam, hogy „falazó” nélkül meglephetnek. Ezért visszatértem Horvát lakására, az ott alvó Antal Pál segédet felköltöttem, közöltem vele, hogy Tóth üzletéből rőfösárut szándékozom lopni és segítségét kértem. Antal erre hajlandó volt és azonnal fel is öltözött. Amíg ő az öltözködéssel volt elfoglalva, én Horvát lakásán egy üres zsákot vettem magamhoz, majd azzal a Tóth üzletéhez mentünk. Antalt az üzlet előtt örökösödéssel bíztam meg, magam pedig az üzletbe mentem. Ott egy vég vásznat, hat vég libertint és ismeretlen mennyiségű zefirt zsákba raktam s ezeket, valamint egy vég félföltőnynek való szövetet csomagolatlanul az üzlet előtt őrt álló Antalnak kiadtam. Az íróasztal záratlan fiókjából 31 pengő aprópénzt is magamhoz vettem és azután távoztam. A lopott holmit a Horvát lakására vittük, de mert nem egyezett bele, hogy azt az értékesítésig a lakásán rejtjük el, mert a csendőrök rájuk gyanakodnak, ezért a holmit a Horvátné által adott abroszba csomagoltuk és ajánlatára még azon az éjjelen a Császárszár Sándor Mindszenti tanyájára vittük. Császárszár és felesége a lopott holmit a kéménybe rejtették. A lopott holmi elrejtése után Antal a közelben levő tanyai lakására ment, én pedig társak keresése végett Szentestre indultam.

Szentesen felkerestem Nemes Lajos egykori csillagbörtönbeli rabtársamat s közölve vele a Mindszenti eredményt, arra kértem, lenne segítségemre a holmi elszállításában és értékesítésében. Nemes Lajosnak a segítségért a lopott szövetből egy öltöny ruhárávalót ígértem, mire megígérte a segítséget. A jó siker reményében betértünk az egyik korcsmába pár pohár borra. A korcsmában Nemes Lajos bemutatott egy Madár Pál nevű szentesi munkanélküli péksegédnek és őt harmadik társul ajánlotta. Egy-kettőre meg is egyeztem vele.

1929 október 8-án így hármasban újra átmentünk Mindszentre. Ott Horvától átvettük a Tóth üzletének felnyitására használt álkulcsokat és még azon éjjel a Császárszár tanyájára mentünk. Császárszár az elrejtett holmit átvettük s azt három egyenlő nagyságú csomagba osztva, Hódmezővásárhely felé indultunk. Hódmezővásárhelyen kívül egy szalmakazalnál a csomagokból három öltönyre való szövetet kivettünk, 1—1 öltönyre való Nemesnek és Madárnak átadtam, a többi holmit pedig a szalmakazalba elrejtettük.

Hódmezővásárhelyen három különböző szabóüzletbe mentünk és magunknak egy-egy öltönyt rendeltünk, azzal, hogy két hét elteltével a ruhákért jelentkezni fogunk.

Az öltönyök megrendelése után a városba mentünk, azért, hogy újabb betörésre alkalmas helyet keressünk. Október 9-én a déli órákban az „Ipartestületi épület” udvarába mentünk s mert úgy láttuk, hogy az épületben senki sem tartózkodik, álkulccsal az egyik ajtót kinyitottam és a helyiségbe mentem, ott azonban elloponi valót nem találtam. Ez a sikertelenség felbosszantott és Nemest, mint alkalmatlan társat, 40 fill. végkielégítéssel elbocsájtottam. Én és Madár ezután az egész napot a városban kószalással töltöttük. Az éj beálltával megegyeszer felnyitottam álkulccsal az ipartestületi épület ajtaját, de ismét eredménytelenül. Felnyitottam ezután az ipartestület korcsmájának ajtaját is, de ellopható értékesebb dolog hiányában 2 doboz princeszsász-szivarkával és 2—2 pohár borral kellett megelégednünk.

Innen a szalmakazalba rejtett holmi előkerítése és továbbszállítása végett a városból kifelé indultunk. Útközben az egyik korcsma előtt két gazdátlan kerékpárt találtunk. Ezekre felültünk és most már kerékpáron mentünk tovább, a lopott holmi elrejtési helyére. A holmit két csomagba raktuk és aztán Szentestre kerékpároztunk vele. A városban kívül a kerékpárosok és csomagokat egy szalmakazalba elrejtettük, magunk pedig a városba mentünk, betörésre alkalmas hely kifürkészésére.

Szentesen 1929 október 11-én éjjel Pásztor Sándor gabonakereskedő irodahelyiségébe betörtünk. Miután azonban betörő-

szerszámaink nem voltak, a betöréshez szükséges eszközök megszerzése végett először a gabonakereskedés szomszédságában lévő kovácsműhelyt nyitottuk fel s onnan franciakulcsot, harapófogót, vaskalapácsot és egy nagy vasreszelőt loptunk. A lopott vasreszelővel azután a gabonakereskedés utcára nyíló irodájának vasredőnyéről a lakatot lefeszítettem, a vasredőnyt feltoltam, majd az üzletbe bementem s onnan az íróasztal záratlan fiókjából 11 pengőt elloptam. Amíg én az üzletben dolgoztam, Madár az utcán őrt állott.

A városból ezután sietve eltávoztunk holmink elrejtési helyéhez. Kerékpárjainkat és a lopott ruhaneműeket a szalmakazalból előszedve, kerékpárra ültünk és még az éjjel Szarvasra kerékpároztunk. Szarvason felkerestem özv. Steiner Mórné korcsmárost, akire a szegedi Csillagbörtönben az egyik rabtársam, mint jó orgazdára hívta fel a figyelmemet s akinek a Mindszentől ellopott ruhaneműeket 25 pengőért el is adtam.

Most már könnyebben lélegzettünk, mert végre volt egy kis pénzünk is. Szarvason jól meg bédeltünk, utána pedig a délutáni órákban Kunszentmárton határáig kerékpároztunk. Kunszentmárton határában egy szalmakazal tövében meghaltunk, a kora reggeli órákban pedig tovább folytattuk utunkat Tiszakürt felé, abból a célból, hogy ott felkeressük Keller Józsefet, akivel majd újabb betörést tervezünk. Kellert nem találtuk a lakásán, de felesége útbaigazítása után rátaláltunk a tiszakürti határban. Innen mindhárman a Keller laká felé indultunk. Útközben az egyik tanvánál egy pulykát láttunk. Madárnak meghagytam, hogy a pulykát az éj beálltával lopja el, Kelleréknél majd vacsorát készítettünk belőle. Madár a pulykát el is lopta, Kellerné levágta, paprikást főzött belőle, amit közösen elfogyasztottunk.

Vacsora és borozgatás közben megállapodtunk, hogy a következő éjjel a tiszainokai község házára fogunk betörni, ahova Keller vezet majd bennünket.

Október 13-án 21 óra tájban Kelleréknél magunkhoz vettünk egy csákányt és egy fűrőt s így indultunk Tiszainokára, ahova kb. 2 és fél órai gyaloglás után megérkeztünk. Keller itt tájékoztatott bennünket, hogy a község házában melyik ablakán lehet a legkönnyebben az épületbe bejutni. Ő nem mert a helyszínén maradni, hanem azt mondta, hogy a tiszainokai szőlőkben fog ránk várni. Távozása után zsebkendőmet besározottam, az ablaküveg táblájára ragasztottam és azt benyomtam. Az ablakot ezután kinyitottam és azon keresztül a helyiségbe bemásztam. Az irodahelyiségben lévő íróasztal fiókját felfeszítettem s az abban talált 61 pengőt magamhoz véve, az irodahelyiségből az ablakon át az utcára kimásztam, ahol Madár örködött.

A lopás elkövetése után Kellert a szőlőkben felkerestük és tiszakürti lakására mentünk, ahol a lopott pénzből Kellernek és Madárnak 20—20 pengőt adtam, míg magamnak 21 pengőt tartottam meg. Ez az eredmény nem elégitett ki, mert azt hittem, hogy a tiszainokai község házában több pénzt találok. Ezért megkértem Kellert, mutasson olyan helyet, ahol több pénzt találunk. Keller a tiszaugi község házába való betörést ajánlotta.

Október 14-én 22 óra tájban elindultunk tehát Tiszaugra, ahova kb. 2 órai gyaloglás után érkeztünk meg. Keller itt is úgy, mint Tiszainokán, megmutatta a község házát és eltávozott azzal, hogy a községen kívül várakozik ránk. Madárt újra az utcán való örökösödéssel bíztam meg, én pedig a község háza újonnan épült kapuját sarkából kiemelve, az udvaron rövid ideig figyelt m s mivel semmi gyanusát nem észleltem, az udvarra nyíló egy k ablakot betörtem s azon át az irodahelyiségbe bemásztam.

Az asztalfiókokban semmit sem találtam, a Wertheim-szekrényt pedig meg sem kísérelhettem feltörni, mert eszközeim nem voltak hozzá. Az eredménytelen betörés után Kellerrel a község végén találkoztunk és együtt visszamentünk hozzájuk Tiszakürtre. Az eredménytelenség nagyon bosszantott; Kellert meg is fenyegettem, hogy leütöm, ha megegyeszer lóvá tesz. Ő erre a szelevényi község házára való betörést ajánlotta, azzal, hogy ott biztosan több pénzt találunk.

Október 15-én éjjel el is mentünk Szelevényre, de mert az idő alkalmatlan volt a cselekmény végrehajtására, visszafordultunk Tiszaug felé. Utunk a szelevényi határban egy tanya mellett vezetett el. Itt Keller elmondta, hogy a tanya tulajdonosa özvegyasszony, aki férje megmérgezése miatt vizsgálati fogságban van, így a tanya most lakatlan. Indítványomra ehhez a tanyához mentünk, az ajtaját álkulccsal kinyitottam s bementünk. A szobában két tolladnyhát és egy tollpárnát egy asztalterítőbe csomagoltunk, a kamrából pedig egy zsírral telt bádögödönt vettünk magunkhoz. Az ellopott

dolgokat a Keller lakására vittük, ahol Keller a zsírt a saját zománczott bödönébe átrakta, a lopott bödönt pedig összezúzva, a Tiszába dobta. A dunyhák és párnák külső huzatait a Keller anyja, aki látogatóban volt náluk, 10 pengőért megvette és másnap a lakására, Lakitelekre elvitte.

Keller másnap — október 16-án — reggel kerékpáron átment Kunszentmártonba, hogy vevőt keressen a dunyhákra és a párnákra. Október 17-én a kora reggeli órákban be is állított egy kunszentmártoni tollkereskedő zsidó s a dunyhákat és párnákat 144 pengőért megvette. Ebből Kellernek 44 pengőt, Madárnak pedig 50 pengőt adtam s ugyanannyit tartottam meg magamnak is.

Október 17-én a tiszaugi hídvató ünnepélyre mentünk s mert pénzünk volt, a tiszaugi csárdában mulatozni kezdtünk, miközben az ott mulató legényekkel verekezésbe keveredtünk. Verekezés közben Kellert valamelyik legény zsebkésével a fején megszúrta, amire az egyik kerékpár visszahagyásával mindhárman elmenekültünk.

Keller másnap kipuhította, hogy a visszahagyott kerékpárt valaki a tiszaugi község házához vitte és ott mint gazdátlan tárgyat átadta. Mivel attól tartottunk, hogy a kerékpár árulónk lehet, elhatároztuk annak mindenáron való visszaszerzését. Ebből a célból Madár Pál a környékbeli viseletnek megfelelő ruházatba öltözött és azzal az ürüggyel, hogy az őrizetben lévő kerékpár a bátyjáé, annak kiadását kérte. A községi bíró azonban a kerékpárt nem adta ki.

Ezek után jobbnak láttuk Tiszaugról mielőbb távozni. Október 18-án a kora reggeli órákban — a Hódmezővásárhelyről lopott másik kerékpárnak Kellernél való visszahagyásával — gyalog Szentesre mentünk, ahova az esti órákban érkeztünk meg. Szentesen a Madár Pál anyjának lakásán tartózkodtunk október 21-én hajnalig, amikor Hódmezővásárhelyre gyalogoltunk. Hódmezővásárhelyen a lopott szövetből készített öltönyöket 45—45 pengő készítési ár lefizetése ellenében a szabómesterektől átvettük és még aznap gyalogszerrrel Szentesre visszamentünk a Madár Pál édesanyja lakására, akinek azt hazudtuk, hogy munkát keresünk.

Október 25-én éjjel a szentesi kórház melletti dohányárudába törtünk be s onnan hat doboz Princessasz- és egy doboz Mirjam-cigarettát loptunk s utána azonnal Mindszentre indultunk. Mindszenten kívül a füzesekben töltöttük az időt a besötétedésig.

A sötétség beálltával a Horvát Lajos lakására mentünk, megvacsoráztunk, azután pedig kémszemlére indultunk a községbe. Azt terveztük ugyanis, hogy éjjel az Ambrus Anna ékszerüzletébe betörünk. Tervünk sikere érdekében megfigyeltük az üzletet, hogy azt a tulajdonos mikor és merről — az udvar vagy az utca felől — zárja be. Ambrus Anna az üzletét 20 órakor bezárta és lakására eltávozott. Erre mi is elhagytuk leshelyünket és a Horvát Lajos lakására mentünk. Itt töltöttük el az időt éjfélig. Mivel a tervezett betöréshez megfelelő eszközeink nem voltak, ezek megszerzése végett a Horvát lakása közelében Ambrus Mihály bádógosműhelyéből franciakupcsot, amerikai vassűrűt és egy pléhvágó ollót loptunk. Ezekkel az eszközökkel és a már megvolt hamiskulcsokkal ezután az Ambrus Anna üzletéhez mentünk. Madárt az utcán az üzlet közelében, az egyik fa mellé figyelőként felállítottam, én pedig az utcára nyíló ajtó vasredőnyét kíséreltem meg kinyitni. Ez nem sikerült, ezért a vasredőny alsó szélét a pléhvágó ollóval felvágtam, a redőnyt feltoltam annyira, hogy az alatt a belső ajtó közé bujhattam. A belső ajtót már sikerült az egyik kulcsommal kinyitnom s így az üzletbe mentem. Az üzlethelyiséget villamos zseblámpámmal megvilágítva, zsebeimet zseborákkal, láncokkal és gyűrűkkel teleraktam, majd ezután a franciakupccsal a Wertheim-szekrény fogantyúját lecsavartam, a zár körül az amerikai vassűrűvel több lyukat fúrtam és a pléhvágó ollóval kíséreltem meg a lyukak egybeszakítását, ez azonban nem sikerült, mert az olló gyöngye volt. Különben az 1 és félórai nehéz munkámat azért is abba kellett hagynom, mert Madár valakinek a közelését jelezte. Az üzlethelyiségből gyorsan távozva, a Horvát lakására mentünk. Horvátéknál a lopott ékszerekből Horvátnének egy aranygyűrűt, Antal Pálnak pedig egy ezüst zseborát ajándékoztam, az előbbinek azért, mert a Tóth rőfösüzletéből ellopott ruhaneműek becsomagolásához abroszt adott, az utóbbinak pedig, mert a ruhaneműeket a Császár tanyájára segítette elvinni. A lopott ékszereket ezután becsomagoltam és még azon az éjjelen gyalog elindultam Madárral Szentesen át Tiszakürtre Keller Józsefhez.

Október 29-én az estéli órákban értünk Kellerékhez, akinek beszámoltam az elért eredményekről. Kellert arra akar-

tam rábírní ekkor, hogy az ékszereket felehaszonra értékesítse, de erre nem mert vállalkozni, mert félt, hogy a csendörök — akik állandóan figyelik — rajtacsípi. Kelleréknek megengedtem erre, hogy az ékszerek közül válasszanak: Keller két férfi ezüst zseborát, Kellerné egy ezüst női karcsattos órát, Keller öccse pedig két ezüst férfi zseborát választott ki és tartott meg. Keller ezenkívül kicserélte a saját arany pecsétgyűrűjét egy rubinköves lopott aranygyűrűvel.

Október 31-én a Keller József indítványára Madár Pált kerékpáron átküldtem Lakitelekre a Keller apósához, hogy tőle néhány lopott ékszer ellenében bort hozzon. Madár két ezüst zseboráért és egy ezüst láncért 12 liter bort hozott, amit még az éjjel közösen elfogyasztottunk.

Borozgatás közben újabb betöréseket tervezgettünk és abban állapodtunk meg, hogy ezentúl csak ruhaneműeket, leginkább férfiszöveteket loptunk, mert Keller azt mondta, hogy azokat feltűnés nélkül tudja értékesíteni. November 1-én Tiszaföldvára mentünk, onnan azonban eredmény nélkül tértünk vissza Tiszakürtre, mert nem találtunk olyan üzletet, ahova betörhettünk volna. Pótoltuk ezt Tiszakürtön, mert Madárral 22 óra tájban betörtünk az úgynevezett „Pupi” üzlethelyiségbe s onnan nyolc pullóvert, egy csomag női flórharisnyát, 106 m zefírt, két tábla csokoládét, egy csomag cipőfűzőt és aprópénzt loptunk. Ezekkel a dolgokkal és a még megvolt ékszerekkel október 2-án a hajnali órákban gyalog Szarvasra mentünk özv. Steiner Mórnéhoz, akinek a női harisnyákat, a cipőfűzőket és a 106 m zefírt 47 pengőért eladtam. Özv. Steinernétől távozva, a találkahelyet kerestük fel s ott a nyolc darab pullóvert nyolc pengőért, egy drb karcsattos órát 3 pengőért eladtam, három darab karcsattos ezüst órát és egy arany női nyakláncot pedig a lányoknak ajándékoztam.

A találkaházi mulatozás után november 2-án gyalog Szentesre indultunk. Útközben a megmaradt ékszereket — egy manikűrkészlet, egy arany nyaklánc, egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű és egy ezüst zseborá kivételével — a szentesi régi református temetőben, egy bozóttal benőtt régi síron elrejtettem. Szentesen tájékozódás után másnap az ékszerekért kimentem a temetőbe, de azokat már nem találtam meg; azt hiszem, valaki megleste az elrejtést és elvitte az ékszereket.

Szentesen a Madár Pál édesanyja lakásán tartózkodtunk november 4-én reggelig. Pár napos szentesi tartózkodásom ideje alatt megismerkedtem özv. Aczél Bélánéval, akinek földbirto-kosként mutatkoztam be s házasságot is ígértem neki. Hogy ígéretemet elhiggye, a lopott manikűrkészletet, az aranygyűrűt és nyakláncot neki ajándékoztam, Madár pedig az édesanyjának ajándékozott egy ezüst gyűrűt. Ezzel aztán az Ambrus Annától lopott ékszerektől meg is szabadultunk, csak nekem maradt egy ezüst zseborám, no meg a Kellerrel cserélt aranygyűrűm. Így indultunk ki november 4-én Szentesről Tiszakürtre Keller Józsefhez, abból a célból, hogy a Tiszazugban próbálunk szerencsét.

Keller, alighogy a lakására érkeztünk, figyelmeztetett, hogy jó lesz azonnal tovább mennünk, mert a csendörök nagyon keresik a lakatlan tanyáról ellopott tollneműeket és zsírt, de a többi lopásokban is nagy nyomozást indítottak a tettesek kézrekerítésére. Keller eme figyelmeztetésére még aznap átmentünk Lakitelekre a Keller apósához, ott megháltunk és november 5-én a kora reggeli órákban Kiskunfélegyháza felé vettük az útunkat.

Kiskunfélegyházán felkerestük László Mária zsidárusnőt, — akire szintén a Csillagbörtönben hívta fel a figyelmemet egyik rabtársam — s az ezüst zseborát a zsidárusnő férjének 3 P 70 fillérért eladtam. A zsidárusnő lakásán találkoztam és megismerkedtem vejével és lakójával. Ezekkel különböző helyekre való betörés módzatait beszéltem meg. A zsidárusnő veje a Kárpáthy ügyvéd irodájába és egy fakereskedő irodájába való betörést, míg lakója egy bankba és egy fűszerüzletbe való betörést javasolta. Végre abban állapodtunk meg, hogy a fakereskedő irodájába és a fűszerüzletbe fogunk betörni. A bankba és az ügyvédi irodába való betörés tervét elejtettük, mert ahhoz nem voltak szerszámaink.

November 5-én a zsidárusnő lakásán az egész napot tolvajkulcsok készítésével töltöttem, míg Madár és a zsidárusnő lakója kémszemlén jártak a városban.

November 6-án én is megtekintettem a betörésre kiszemelt épületeket. November 7-én közölte a zsidárusnő, hogy a lakása körül detektív szimatol. Erre én és Madár a zsidárus vejével és lakójával történt megállapodás után, hogy a sötétség beálltával a vasútállomás közelében találkozni fogunk, a zsidárusnő lakásáról feltűnés nélkül távoztunk.

A zsidárusnő vejével és lakójával a megbeszélt helyen és időben találkoztunk, de az általunk hozott vacsorát elfo-

gyasztva, az időt még korainak véltem tervünk kivitelére, ezért kértem társaimat pár órai várakozásra. A zsidóárusnő veje megúnta a várakozást s eltávozott azzal, hogy az eredményből ő is részesedést kíván. Ezt követőleg rövid idő múlva a zsidóárusnő lakója is eltávozott. Két társunk elpárologásából cselre gyanakodtam, ezért Madárral abban állapodtam meg, hogy a tervezett betörést ketten és máskor fogjuk végrehajtani. Ezután egy közeli szalmakazalban megháltunk.

Másnap, november 8-án kora reggel a tolvajkulcsokat és feszítővasat az egyik vasuti áteresz alá elrejtettük és Kecskemét felé vettük útunkat. Kecskeméten az egyik ékszerésznél a Kellertől cserélt gyűrűt 1 P 50 fillérért eladtam, a kapott pénzen kenyeret és szalonnát vásároltam s annak elfogyasztása után, a nap hátralevő részét és az éjszakát a városon kívül töltöttük, megint egy szalmakazalban.

November 9-én kora reggel visszaindultunk Kiskunfélegyházára, ahova 21 óra körül érkezünk meg. Megérkezésünk után rövid idő múlva a vasúthoz közel levő egyik lakatosműhely udvarába másztam a kerítésen keresztül s egy feszítővasat loptam. Ezzel a feszítővassal a műhely közelében levő dohányáruda ajtajának a lakatját kíséreltem meg lefűrészelni. Mielőtt azonban ezzel végezhettem volna, egy ember közeledett felénk, mire gyorsan eltávoztunk.

Innen egy fűszerüzlethez mentünk, annak kerítésén mindketten az udvarba bemásztunk. Az üzlet ajtója előtt befűtött üvegben volt tejszínt megittuk, majd az ajtót a lopott feszítővassal kifeszítettem és a záratlan asztalfiókból 2—3 pengőnyi aprópénzt — több nem volt —, 5 db pullovert, egy csomag női flórharisnyát, két gombolyag fekete cérnát és egy marék cukorkát loptunk.

A lopott dolgokkal a vásártérre mentünk és ott elrejtettük. Innen ismét visszamentünk a városba és a Csongrádi-út mellett egy szabóműhely ablakának vasrácsát kifeszítettem, az ablakot, amely zsinaggal volt bekötve, kinyitottam és az üzletbe bemásztam. Az üzletből az utcán örködő Madárnak egy fekete posztó férfikabátot, 8 rend, férfioltonynek felszabott különböző színű szövetet, egy bricsesszt, egy sötétkék és egy fekete szövetpantallót kiadtam.

A lopott dolgokkal a vásártérre mentünk, ott magunkhoz vettük az előbbi lopásból származó és elrejtett dolgokat és Gátér község felé indultunk. Útközben a csomagjainkból, mivel nehezek voltak, 8 pár női harisnyát egy szalmakazalba rejtettünk, majd Gátér község közelében egy szárkúp mellett éjjelig megpihentünk.

November 11-én Gátér és Csongrád között betértünk egy tanyára, a tanyai asszonnyal 2 pár harisnyáért tojásrántottát készítettünk, egy pullovert pedig 1 pengő 60 fillérért eladtunk neki. Csongrádon az 1 pengő 60 fillérért kenyeret és szalonnát vásároltunk, majd a Tiszahídon át a Tisza másik felére mentünk s ott a kenyeret és szalonnát elfogyasztottuk. Utunkat ezután a Tiszagáton folytattuk Tizsakúrt felé. Útközben betértünk a 2. számú gátőrházhoz, a gátőrnél 2 pár női harisnyáért megint tojásrántottát készítettünk és neki is eladtunk egy pullovert 6 pengőért.

November 11-én este a Keller apósához Lakitelekre érkezünk. A Keller apósának nő fia 10 pengőért egy öltönynek elegendő szövetet vásárolt, öltünk és egy pullovert, nőtlen öccsének pedig egy öltönyre való szövetet ajándékoztam azért, hogy Kellert Tizsakúrról hívja át Lakitelekre.

Keller november 12-én át is jött Lakitelekre; akkor 3 m sötétkék és 3 m szürke szövetet ajándékoztam neki, a megmaradt szövetet pedig értékesítés végett apósának adtam át.

November 13-án 20 óra tájban már ismét Gátér községben voltunk. Ott a községháza külső ajtaját tolvajkulccsal kinyitottam, a belső ajtót kinyitnom nem sikerült, ezért az ablakot törtem be és azon keresztül bemásztam az irodahelyiségbe. Az irodában pénzt nem találtam, ezért onnan csak egy használt gumiköpenyt loptam el. Gátérről kb. 3 órakor indultunk Csongrádra.

Csongrádon kenyeret és húst vásároltunk és azzal a városon kívül levő kubikgödörbe mentünk; a vásárolt kenyeret és húst elfogyasztva, ott vártuk meg a sötétség beálltát. A sötétség beálltával bementünk Csongrádra. Egy már előre kiszemelt vaskereskedés ablakát betörtem, az ablakon át az üzletbe másztam és onnan egy forgó- és két ismétlőpisztolyt, valamint három doboz (75—75 db) töltényt és 11 pengő pénzt loptam. Itt egy kis baleset történt: a feszítővasat az üzletben felejtettem.

A lopott fegyverekből egy ismétlőpisztolyt hat tölténnyel Madárnak adtam, míg egy forgó- és egy ismétlőpisztolyt a többi tölténnyel magamnak tartottam meg.

E betörés elkövetése után november 16-án hajnalban utunkat Szentes felé vettük. Útközben az egyik pisztolyból egy próbálövést tettem, többször nem mertem löni, mert féltem a felfedeztetéstől.

November 16-án reggel 8 óra tájban érkezünk Szentesre. Itt az egyik kocsmában megreggeliztünk, majd felkerestük a Madár édesanyját és a lakásán tartózkodtunk, november 18-án reggelig, amikor Szarvasra indultunk, hogy ott próbálunk szerencsét.

November 18-án kiszemeltünk egy cipész- és egy fűszerüzletet, de mivel az idő még korai volt, a vasúti állomás közelében levő gabonamagtárhoz mentünk. A magtár ajtaját tolvajkulccsal kinyitottam, ezután mindketten a magtárba mentünk, az ajtót belülről bezártam és ott tartózkodtunk éjjel 1 óráig. Távozásunk alkalmával a magtárból elloptunk egy baltát, egy harapófogót és egy franciakupacot. A szerszámokkal a kiszemelt cipészüzlethez mentünk, annak ajtaján a vasredőnyt a baltával felfeszítettem és a keletkezett résen át az üzletbe bebújtam. Innen 3 pár csizmát loptam. A lopott csizmákból egy párt az örködő Madárnak adtam, aki azokkal rossz cipőjét nyomban felcserélte, a lábáról lehúzott cipőket pedig az egyik áteresz alá dobta.

Innen a fűszerüzlethez mentünk, annak ajtaját tolvajkulccsal kinyitnom nem sikerült, ezért az ajtót kifeszítettem, az üzletbe mentem és onnan 40 pengő pénzt, egy sonkát, egy kenyeret és egy doboz csokoládét loptam. A pénzből Madárnak 20 pengőt adtam, mert jól örködött.

November 19-én hajnalban Békésszentandrásra mentem. Útközben a lopott két pár csizmát, hogy árulónk ne legyen, egy szalmakazalba rejtettük. Békésszentandrás közelében egy szőlőkunyhó ajtaját tolvajkulccsal kinyitottam, oda bementünk, a lopott sonkát, kenyeret és cukorkát elfogyasztottuk, azután estig aludtunk.

November 19-én este 6 óra tájban bementünk Békésszentandrásra, az egyik borbélynál megborotvákoztunk, azután pedig a községbe mentünk kémszemlére. Ennek során megállapodtunk, hogy a postahivatalba és a mellette levő szabóüzletbe az éj folyamán be fogunk törni.

Szemlélődésünk befejezése után visszatértünk a szőlőkunyhóba és ott tartózkodtunk november 20-án fél 1 óráig. Ekkor bementünk Békésszentandrásra a postaépülethez. A postaépület egyik ablakát betörtem, az így kinyitott ablakon át Madárt a helyiségbe küldtem azzal, hogy az ajtókat belülről nyissa ki és azután jöjjön vissza. Madár az udvarra nyíló ajtókat kifeszítette és az utcára visszajött. Ekkor az utcán örködéssel megbíztam, én pedig az ablakon át a postahivatal helyiségébe másztam. Az ott talált összes asztalfiókból 7 pengőt. Ezt zsebrevágva, a Madár által kifeszített ajtón át a postaépület udvarában levő bognárműhelybe mentem, onnan egy fejszét, 2 vésőt, 1 harapófogót és egy talicskát loptam. Ezután Madárt is behívtam a helyiségbe és így közös erővel a pénzszekrényt a helyéből kiemeltük, a lopott talicskára tettük, a kinyitott nagykapun át az utcára, majd pedig egy közeli üres telekre toltuk. Itt a fejszével és vésővel a szekrényt feltörtem, a benne talált 220 pengőt elloptam, az iratokat pedig széjjelszórtam.

A posta után a szabóműhely ajtajáról feszítettem le a lakatot és nyitottam ki az ajtót. Ide már Madárt küldtem be, én az utcán örködtem. Madár a szabóműhelyből egy szürke nagykabátot, egy fekete férfioltony és egy női nagykabátot adott ki. A lopott dolgokkal ezután a község közelében levő erdőbe mentünk, ott ruhánkat a lopott ruházattal felcseréltük, levetett ruháinkat és a gátéri község házáról lopott gumiköpenyt pedig elrejtettük.

Átöltözködésünk után azonnal elindultunk Szarvas felé, ahova november 21-én 7 órakor érkezünk meg. Szarvason 15 pengőért autót fogadtunk és azon Szentesre utaztunk. Szentesen megreggeliztünk és 25 pengőért fogadóit autóval tovább utaztunk Hódmezővásárhelyre. Útközben Mindszenten betértünk Horvát Lajoshoz s őt a feleségével együtt meghívtam mulatni Hódmezővásárhelyre. Horvát és felesége nem mert velünk jönni, de megígérték, hogy másnap vonattal átjönnek Hódmezővásárhelyre. Másnap találkoztunk is velük a Horvát édesanyja lakásán, ahol aztán addig mulattunk, amíg a lopott pénz elfogyott. November 23-án már egy fillérünk sem volt. Ekkor gyalogszerrel megindultunk Mindszenten át Kistelekre, újabb szerencsét próbálni.

November 23—24-re menő éjjel Kisteleken megkíséreltük az egyik üzletbe a betörést, de nem sikerült, mert a csendőrök tettenérték. Madárt elfogták, nekem alig sikerült a sötétben elmenekülni.

November 24-én, a sötétség beálltaig, az egyik szőlőkunyhóban tartózkodtam, majd gyalog elindultam Kiskunfélegyháza felé, azzal a szándékkal, hogy ott felkeresem László Mária zsidárusnőt s kölcsönt kérek tőle. László Mária kölcsönt nem adott, de figyelmeztetett, hogy nagyon vigyázzak, mert a detektívek állandóan figyelik a lakását és különös figyelemmel kísérik azokat, akik oda mennek és onnan távoznak. Ezért a lakásáról alkalmas pillanatban távoztam, azzal a szándékkal, hogy Tiszakürtre megyek Kellerhez, hogy a Madár helyébe új társat keressek. Attól ugyanis nem tartottam, hogy a Madár előadása nyomán megtalálhatnak, mert Madár engem Kovács és Hadrázi néven ismert, a valódi nevemet nem tudta.

Amint a zsidárusnőtől eltávozva az utcán haladtam, utólért egy uriasan öltözött fiatalember és igazolásra szólított fel. Azt feleltem, hogy semmi köze hozzám, menjen az útjára. A fiatalember erre megmondta, hogy detektív s felszólított, hogy menjek vele a rendőrségre. Erre futásnak eredtem. A detektív követett, majd rámkiáltott, hogy álljak meg, mert lelő. Látva, hogy nem menekülhetek, mert állandóan a nyomomban volt és az utcán haladó másik polgári egyént is felszólította, hogy állja utamat, gyorsan visszafordultam, zsebemből a forgópisztolyomat előrántottam és a közvetlen közelemben érkezett detektívre kétszer rálöttem. A detektív még néhány lépést tett utánam, azután elesett. (Később megtudtam, hogy a fiatalember dr. Vida Sándor kiskunfélegyházai detektív volt.) A másik polgári egyén tovább nem üldözött, így sikerült a városból kijutnom.

Hirtelenében azt sem tudtam, mit tegyek és merre menjek. Így minden különösebb elhatározás és cél nélkül Csongrád felé indultam. Útközben az a gondolatom támadt, hogy a legrövidebb úton megközelítem az ország határát és román megszállott területre szököm. Amint ilyen gondolatokkal a Mindszent mellett elhúzódozó Tiszagáton haladtam, észrevettem, hogy egy csendőr követ. Lépéseimet gyorsítottam, mire a csendőr rámkiáltott, hogy álljak meg. Futásnak eredtem a község felé. A csendőr követett és közben kiabált a községben járóknak, hogy fogjanak meg. A polgári egyének csatlakoztak a csendőrhöz és így üldöztek kerteken és kerítések között, amíg ismét a Tiszagátra futottam. Üldözőim felé két lövést is tettem, de azok nem hagytak fel üldözésemmel, mindaddig, amíg a Tiszához szorítottak, ahol egy rőzsekazal mellett, látván, hogy nem menekülhetek, pisztolyaimat eldobtam és a csendőrnek megadtam magamat.

A rám szabandó büntetéstől nem rettegek, de tartok attól, hogy a börtön sohasem fog megjavítani, bármilyen súlyos és hosszú legyen is.

Hatházi Dénes tiszthelyettes kitüntetése. Hatházi Dénes tiszthelyettes, aszói őrsparancsnok, Kormányzó Úr Ó Főméltósága személybiztonsága érdekében több éven keresztül erénytelen buzgalommal, az átlagon felül emelkedő kötelességtudással és páratlan odaadással teljesített különleges és igen terhes szolgálatot. Erdemei elismerésül Kormányzó Úr Ó Főméltósága magas elhatározásával a „magyar bronz érdeméremet a zöld szalagon” méltóztatott Hatházi Dénes tiszthelyettesnek adományozni. A kitüntetés átadása ünnepélyes keretek között július 20-án történt a budapesti csendőrlaktanyájában. Az ünnepségen résztvevő helyben állomásozó tisztikar és legénység. Zselyonka József ezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka, magasszárnyalású beszéd kíséretében személyesen tűzte fel az érdeméremet a kitüntetett mellére. Ezután a helyben állomásozó lovasalosztály egy díszszakasza tisztelgett Hatházi tiszthelyettes előtt. Hatházi tiszthelyettes eddig 1 felügyelői, 1 kerületi okirati és 2 nyilvános kerületi dicséretet kapt.

A csendőrvértanuk emlékeztetének megünneplése. Július 21-ét, Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sándor és Menkina

János alezredesek legvilkolásának évfordulóját a csendőrség minden évben a kommunizmus alatt meggyilkolt vértanui emlékének szenteli. Nemcsak e három vértanunak, hanem az összes csendőrvértanuknak emléknappja tehát július 21-ike. A Budapesten állomásozó csendőrség az idén is kegyeletos ünnepségekkel adózott a csendőrhősök emlékének. Július 21-én 10 órakor a helyőrségi templomban ünnepélyes gyásztisztiztelet volt, amelyet Dr. Hász István tábori püspök celebrált fényes segédlettel. Micskei alatt a 2. honvéd gyalogezred zenekara játszott. A misén résztvevő a Fery-család tagjain kívül a Budapesten állomásozó csendőrtisztikar monostori Erreth Aladár tábornok, a csendőrség felügyelője helyettesének vezetésével, valamint kivonultak az összes szolgálatmentes altisztek is, Szerencsényi Árpád százados parancsnoksága alatt. A honvédség és az állami rendőrség küldöttségekkel képviselték magukat. Hász István tábori püspök emelkedett beszédben emlékezett meg a csendőrség vértanuiáról s őket mint a csendőrbecsületnek és vitézségnek mintaképeit állította a mai csendőrnemzedék elé. Micskei után a résztvevők levonultak a Böszörményi-úti csendőrlaktanyába, ahol Jelinek Sándor őrnagy hatásos beszéd kíséretében az egész csendőrség nevében koszorút helyezett a vértanuk emléksobrára. Tiszti és altiszti küldöttség megkoszorúzta a Fery Oszkár-utcai tanítóképzőintézet pincéjében, a kegyetlen kivégzések színhelyén, valamint az épület külső falán elhelyezett márvány emléktáblákat is. Hasonló emlékünnepeket tartottak a kerületi parancsnokságok székhelyein, valamint azokon a csendőrallo-másokon is, ahol csendőrvértanuk nyugsznak.

Megjelenik az őrsparancsnokképző iskola értesítője. Az őrsparancsnokképző iskolaparancsnokság a közeljövőben könyvalakban kiadja az őrsparancsnokképző iskola hivatalos nyomtatott értesítőjét. Az értesítő tartalmazni fogja a csendőrség őrsparancsnokképzés háború utáni történetét, az 1924—1931-ig tartott valamennyi tanfolyam fontosabb adatait, mindazoknak a névsorát és érdemsorozatát, akik az őrsparancsnokképző iskolát elvégezték s általánosságban részletes tájékoztatást ad az iskola hivatásáról, tantervéről és tananyagáról. Kedves emlékekkel forgathatja majd ezt az értesítőt mindenki, aki az őrsparancsnokképző iskolát eddig elvégezte, de hasznát veszik azok is, akik oda felvételre törekszenek, mert az értesítőből tájékozódást nyerhetnek az iskola szervezetéről, követelményeiről, főleg pedig a tananyagáról is. Aki számot tart az értesítőre, 14 napon belül jelentse levelezőlapon az őrsparancsnokképző iskola segédtisztiségének Szombathelyre. Később érkező igényléseket az iskolaparancsnokság már nem vehet figyelembe, mert az értesítőt csak annyi példányban nyomtatják, ahányra megrendelés érkezik. Az árat sem tudjuk még most közölni, mert az is a megrendelt példányok számától függ, de 1—2 pengőnél több semmiesetre sem lesz. Pénzt nem kell előre beküldeni; a befizetés postai befizetőlapon történik, amit az iskolaparancsnokság majd az értesítőhöz mellékel.

Fényképfelvételeket kérünk. A m. kir. csendőrség ötvenéves jubileuma alkalmával illusztrált jubileumi album fog megjelenni a magyar csendőrségről. Kérjük olvasóinkat, szíveskedjenek nekünk az album számára való kiválogatás céljából minél több csendőrségi tárgyú fényképfelvételt beküldeni. Bármilyen csendőrségi tárgyú felvételt szívesen fogadunk, akár háború előtt vagy alatt, akár pedig a háború után készült. Hareteri, a tábori csendőrség szolgálatát megörökítő felvételeket különösen szívesen fogadunk. Nem lemezekre, hanem képekre van szükségünk, mert a sokszorosítás azokról történik. Minden képet visszaküldünk, tekintet nélkül arra, hogy felhasználjuk-e vagy sem. A képek hátlapjára vagy hozzáragasztott papírszeletre kérjük felírni, hogy a kép mikor és hol készült, mit ábrázol, továbbá, hogy kinek a tulajdona s milyen címre kell visszaküldeni. Ha valaki a képet nem kéri vissza, írja azt is a hátlapjára. Kérjük őrsparancsnok hajtársainkat, szíveskedjenek erre a kérésünkre alkalmi járőrök útján az őrskerületben lakó nyugállományú csendőrök figyelmét is felhívni.

Beutalások Balatonfüredre: A Belügyminiszter úr az augusztus havi gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: A tényleges tiszti állományból: Fischer József tábornok, felesége és Anna leánya, romániai lovag Czögler Gusztáv ezredes felesége, Erzsébet és Klára gyermekei, Vlaszaty Béla ezredes felesége, Huszár Ágoston őrnagy, Preyer László őrnagy, a felesége, Miklós és Magda gyermekei, Szendrődi Béla őrnagy, Pinczés Zoltán százados, a felesége és anyósa, vitéz Halmy József százados, a felesége, Irma és József nevű gyermekei, Zsigmond István százados és felesége, Kossuth

József százados és felesége, Szerencsy Árpád százados és felesége, Vlkolinszky Kálmán gazdasági százados, felesége és Olga leánya, Varga László gazdasági százados és felesége, vitéz Lenkey Imre gazdasági százados. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvaik közül:* Besenyei László Albert nyugállományú altábornagy és Emma leánya, Bariss Árpád nyugállományú tábornok, Nemessányi Lajos nyugállományú ezredes, felesége és Olga leánya, Gorczky Gyula nyugállományú ezredes, felesége és Ilona leánya, Lemhényi Sigmond Lázár nyugállományú őrnagy és felesége, Szmazenka Ervin nyugállományú őrnagy és felesége, Besenyei László Béla nyugállományú százados és felesége, Szepesi Árpád nyugállományú százados, felesége és Árpád nevű gyermeke, Tyrmann József nyugállományú őrnagy özvegye és Ilona leánya, Knauz Gyula százados özvegye, Éva és Gyula gyermekei. *A magyar királyi honvédség tisztii állományából:* Poppel Gusztáv ezredes felesége és leánya, vitéz Horváth Győző vezérkari alezredes, a felesége és Ottilia leánya. *A tényleges csendőrségi állományból:* Erős Imre alhadnagy és Magda leánya, Trombitás Gyula tisztihelyettes, Nagy Lajos gazdasági tisztihelyettes, felesége és Julianna leánya, Zsigmond István gazdasági tisztihelyettes, felesége és László gyermeke, Szabó Sándor gazdasági tisztihelyettes, felesége és Sándor gyermeke, Gyöngyösi József gazdasági tisztihelyettes felesége, Nagy Pál gazdasági tisztihelyettes felesége, Gy. Szabó Sándor gazdasági tisztihelyettes felesége, Vesza József gazdasági tisztihelyettes felesége és Tóth József I. őrmester. *Az ellátást élvező csendőrségi egyének, özvegyek és árvaik közül:* Barányi Sándor nyugállományú tisztihelyettes és felesége, Deák István nyugállományú tisztihelyettes és felesége, Szlatky Erazmus tisztihelyettes özvegye, Bera István nyugállományú tisztihelyettes felesége, Auguszt Sándor nyugállományú tisztihelyettes Györfi Sándor nyugállományú törzsőrmester felesége, Gulyás Sándor nyugállományú törzsőrmester özvegye. *A magyar királyi honvédség tényleges legénységi állományából:* Boros Ferenc számvevő főmester, Almásy Pál fegyverszaki főmester és felesége, Hermann János irnokmester, felesége és Zoltán gyermeke, vitéz Halász György műszaki főmester, Gliczke Henrik törzsőrmester, Jonácsik József tisztihelyettes felesége, vitéz Tóth Ferenc irnokfőmester felesége, Nuver Ferenc irnokfőmester felesége és Bóka Károly számvevőfőmester felesége. *A magyar királyi honvédség ellátást élvező legénységi egyének, özvegyek és árvaik közül:* Lázár Sándor nyugállományú fegyverszaki főmester és felesége, Molnár János nyugállományú főszámvevő és felesége, Szalontay Lajos nyugállományú fegyverszaki főmester, Jäger Kálmán méneskari őrmester özvegye és Paray Antal nyugállományú tüzérfőmester. *A magyar királyi államrendőrség állományából:* Kocsis Lajos főtörzsőrmester.

Az óceánreplő hősök ünneplése. Endresz György és Magyar Sándor, óceánrepülő magyar hőseket július hó 20-án, 18 órai kezdettel, ünnepelte határtalan lelkesedéssel az egész magyar nemzet. Az ünnepléshez óriási tömeg gyűlt egybe, amely szünni nem akaró éljennel fogadta a magyar nemérkező hőseket. A *Milléniumi Emlékműnél* a magyar nemzeti társadalom nevében *Urmanczy Nándor*, a magyar királyi kormány nevében gróf *Klebensberg Kunó* kultuszminiszter, a főváros nevében *Ripka Ferenc* főpolgármester, a magyar repülők nevében pedig vitéz *Rákosi György* ny. vkszt. ezredes üdvözölte a két magyar hőst. Este a székesfőváros tisztjeitükre bankettet rendezett, melyen gróf *Apponyi Albert* méltatta hősi tettük jelentőségét. A két hőst meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért, majd koszorút helyezett a *Névtelen Hős emlékkövére*. A lelkes tömeg vállára kapta és úgy vitte a két pilótát autójukig. Kormányzó Úr főmértósága *Endreszt* és *Magyart* szolgálaton kívüli századosná léptette elő s ezenkívül nekik és az amerikai magyar *Szalai Emilnek*, aki áldozatkészségével lehetővé tette az óceánrepülést, személyesen adta át a *III. osztályú magyar érdemkeresztet*. Gróf *Bethlen István* miniszterelnök július 23-án személyesen adta át az óceánrepülőknek *Rothermere* lord 10.000 dolláros jutalmát.

A porosz rendőrség bűnöző kézírásgyűjteménye. A berlini rendőrségen 3400 nyilvántartott bűnöző kézírását őrzik. 1930. évben 2124 próbairást küldtek be összehasonlítás céljából. Az összehasonlító eljárás 424 esetben vezetett eredményre, mégpedig 152 esetben az azonosságot, 272 esetben pedig a nem azonosságot állapították meg. A bűnöző kézírásgyűjtemény segítségével 1930. évben összesen 208 tettes személyét derítették ki.

A berlini bűnöző fényképalbum. 1930 december 31-én a berlini rendőrség bűnöző fényképalbuma 44.538 fényképet tartalmazott. Az év folyamán 3126 személy tekintett be az albumba, kik 633 tettest ismertek fel. A betekintéseknek tehát 20% járt eredménnyel, ami az ilyen fényképgyűjtemények használhatósága és gyakorlati értéke mellett tanuskodik.

Repülészerencsétlenség. Július 21-én délelőtt a székesfehérvári sóstói repülőtér felett *Wilhelm* Károly pilóta sportrepülőgépjének motorja felmondta a szolgálatot. A pilóta siklórepüléssel akart leszállani, de ez oly szerencsétlenül sikerült, hogy életveszélyes sérüléseket szenvedett és még aznap elhalt. *Endresz* és *Magyar* óceánrepülők kószorút küldtek elhalt bajtársuk ravatalára.

Bajtársi találkozó. A volt 32. gyaloghadosztály parancsnoka, *adlerhorsti Belmond* Károly altábornagy felkéri a volt 32. „Előre” hadosztály tényleges és tartalékos tagjait, hogy bajtársi összejövetel céljából címüket a hadosztály volt ügyészének, *Barsi Rónay* Jenő dr. ügyvédnek, Budapest, V., Visegrádi-utca 32. szám, tudtul adják. A bajtársi összejövetel célja: kegyelet az elhunyt bajtársak iránt.

Az isonzói csatatér megtekintése. A volt nagykanizsai 20. honvéd gyalogezred az isonzói csatatér megtekintésére vitéz *Szepessy-Bugsch* Aladár nyugállományú altábornagy, volt ezredparancsnok vezetésével augusztus hó 22-én Triesztbe utazik, ahonnan autókon mennek ki a volt csatatérre. A kirándulásra meghívotnak az ezred volt tisztjei, a hadosztály bármely fegyvernemében vagy beosztásában szolgált tisztjei és a volt császári és királyi 46. gyalogezred volt tisztjei. Meghívók szétküldettek. Aki meghívót óhajtott, annak felvilágosítással szolgál: *Szigrist* László, nyugállományú százados, Nagykanizsa.

Emlékérmek kapnak a levonték. Azok a levonték, akiknek atyja a harctéren hősi halált halt vagy pedig a harctéren szerzett betegség következtében hunyt el, illetve a hadifogságban halt meg, emlékérmek kapnak. Hivatalos rendelkezés történt abban az irányban, hogy az ilyen hősi halottak levonté-gyermekei olyan háborús emlékérmek kapjanak, mint amilyen háborús emlékérmek néhai atyjukat megilletné, ha életben maradtak volna. Több helyütt már megindult az ilyen levonték összeírása.

Budapest járóműforgalma 1930. évben. A Statisztikai Hivatal számításai szerint a Calvin-téren 1930-ban 1.422.000 villamos, 484.000 motorkerékpár, 1.635.000 lófogató jármű, 1.953.000 kerékpár; a Rákóczi-út és a Nagykörút keresztezésénél 1.272.000 villamos, 3.273.000 gépkocsi, 330.000 motorkerékpár, 719.000 lófogató kocsis és 1.169.000 kerékpár haladt át. A járóművek nemét tekintve, aránylag legsűrűbb a villamosparkolás és a Baross-tér és Bethlen-utca találkozásánál, ahol a villamosok az összes járóműveknek 22 százalékát tették ki.

Dicséretetek. *A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Csala György* törzsőrmestert, mert Pilisszántó község határában 1931 január 9-én egy erdőőr által agyonlőtt egyén miatt fellázadt 200 főnyi tömeget járőrvezetői minőségben a helyzethez alkalmazkodó, megfontolt, határozott, hidegvérű és erélyes fellépésével feloszlatta, szakszerű intézkedéseivel a helyszín megváltoztatását a nyomozás érdekében megővta és ezáltal a közbiztonság nagyobbmértvű megzavarását megelőzte; *Pintér András* gazdasági tisztihelyettes, mert 21 évet meghaladó szolgálati ideje alatt kötelességét, mert 21 évet meghaladó szolgálati teljes odaadással, alapos szaktudással, igen eredményesen teljesítette és mindenkor fegyelmzett, példás magatartást tanúsított; *Ótvös Gábor* tisztihelyettes, mert, mint pesthidegkúti őrsparancsnok, a fővárossal szomszédos, fokozott körülmények között és ügybuzgalommal, igénylő őrsöt példás szorgalommal, jó eredménnyel vezet. alárrendeltjeit hathatósan és helyesen befolyásolja; *Ilász Imre* tisztihelyettes, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot igen eredményesen teljesítette, őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát hathatósan támogatta, igen rövid idő alatt is erélyről és alárendeltjei helyes befolyásolásáról tett tanúságot; *Ferenczy Sándor* tisztihelyettes, mert 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot mindenkor ügybuzgalommal, alapos körülményekkel és jó eredménnyel teljesítette, az utóbbi 3 évben őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeit helyesen befolyásolja, őrsét példás rendben tartja; *Balázs György* törzsőrmestert, mert 27 évet meghaladó szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot odaadóan teljesítette, járőrvezetői minőségben a nyomozások terén fáradhatatlan buzgalommal igen szép eredményt ért el; *Kiss P.*

István törzsőrmestert, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, főként az utóbbi években a közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan készséges buzgalommal teljesítette. — Nyilvánosan megdicsérte: Kocsis György őrmestert és Bus Mihály csendőrt, mert Pilisszántó község határában 1931. január 9-én egy erdőőr által agyonlőtt egyén miatt felázadt 200 főnyi tömeg szétoszlatásánál járőrvezetőjüket teljes odaadással, eredményesen támogatták; Gabcsó Lajos törzsőrmestert, mert 24 évet, Lovász István törzsőrmestert, mert 11 évet, Kovács Balázs II. törzsőrmestert, mert 8 évet, Kecs-kés István törzsőrmestert, mert 9 évet, Rózsa József törzsőrmestert, mert 10 évet, Ács József törzsőrmestert, mert 9 évet, Berkó László törzsőrmestert, mert 9 évet, Bodnár József törzsőrmestert, mert 9 évet, Jakab Imre törzsőrmestert, mert 9 évet, Kovács István III. törzsőrmestert, mert 9 évet, Lőrincz János törzsőrmestert, mert 9 évet, D. Szabó Miklós törzsőrmestert, mert 8 évet, Miklits Zoltán őrmestert, mert 8 évet, Egervári Sándor őrmestert, mert 7 évet, Jónás Károly őrmestert, mert 8 évet, Bartók Károly törzsőrmestert, mert 8 évet és Kálmán József törzsőrmestert, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, nagy szorgalmával és használhatóságával bajtársainak igen jó példát mutatott; Bánát István törzsőrmestert, mert 11 évet meghaladó szolgálati ideje alatt, főként fegyvermesteri minőségben teendőit fáradhatatlan buzgalommal és szakszerűen végezte.

Elöléptek: a budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Pollyák András, Libor József, Dohándi István, Kádas Imre és Forgács János őrmesterek; őrmesterré Buci János, Takács Ferenc, Cseh Sándor, Kiss János II. és Róka János csendőrök; a szombathelyi III. kerületben gazdasági tiszthelyettesé Bedő Károly törzsőrmester; törzsőrmesterré Erdélyi Béla és Járfás Ágoston őrmesterek; őrmesterré Csóka György és Kalbert István csendőrök; a pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré Gaál János, Szászdi Demeter, Tóth Gyula, Skiba István, Csizmadia Dávid és Bernáth Lajos őrmesterek; őrmesterré Gerencsér András és Keresztes János csendőrök.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben Pálkás József, Zsóri Sándor, Schmid József, Szalai Ferenc, Izso András, Könyves István, Nagy Balázs, Mészáros László, Szekeres József, Kántor János, H. Nagy Menyhért, Molnár András, Bérczes Béla, Kovács János, Smauzer Pál, Nagy István, Rühl Ferenc, Klemenszki Mihály, Harangozó Mihály, Danyi Lajos, Mester Ferenc, Kemény János, Dovicsán János, Csurgó Lőrinc, Böröcz György, Pajor István, Relák István, Hencz Lajos, Konrádt Géza, Kovács László, Vizi János, Balla József és Gál Gyula próba csendőrök; a pécsi IV. kerületben Káposzta István, Németh István III., Szamos Ferenc és Sztój Károly próba csendőrök.

Házasságot kötött: a székesfehérvári II. kerületben Bakai József törzsőrmester Hiertner Margittal Bakonytamási községben.

Őrsparancsnokká kinevezetett: a budapesti I. kerületben Horváth Ferenc II. tiszthelyettes; a pécsi IV. kerületben Tóth István II., Szabó Lajos III., Horváth Rózsás Imre és Pethő Sándor tiszthelyettesek.

Őrsfőnökönek ajánlkozik: Bitunszki Mária, 39 éves, Budapest, Grassalkovich-utca 23., I. emelet 16. szám alatti; özvegy Kovács Mihályné, 45 év körüli, alsóörsi (Zala megye, Varjasy-villa) és Kurucz Anna, 44 éves, Budapest, Hernád-utca 30., III. emelet, 45. ajtó alatti lakos. Valamennyien huzamosabb ideig voltak őrsön alkalmazásban.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezte és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének írszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőr-Lekszikon“ rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámjára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.“

Tudakozó. 1. Háborús kitüntetések tárgyában volt tiszti előjárók részéről a nyilatkozatnak Budapesten a városparancsnokságnál kell történnie. Ilyen ügyben hétköznapiakon 8–12 óráig kell jelentkezni IV., Veres Pálné-utca 1. szám, földszint 4. alatt. 2. A Székely Hadosztály Egyesületbe a csendőrség tagjai is minden külön engedély nélkül léphetnek.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer és Harmonikákat csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczy-tárogató saját találmány. Óvakodjunk algyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán). Az egyedüli hangszergyár az országban. Több ilyen gyár nincs!

Hirdetmény

Minden katonának, de különösen csendőrnek arra kell a legnagyobb gondot fordítani, hogy **lábai rendben legyenek**, tehát naponta kell azt ápolni

SISÓ LÁBÁPOLÓVAL

mely azonnal megszünteti a **lábégést, bürkemé nyedést, lábizzadást.**

1 nagy tégly ára 1.20 P. Csendőrségnek és katonaságnak 80 fillér.

Kapható kizárólag:

SZIGETHY „REMÉNY“ PATIKA, PÉCS

Ibolyka. Szabadságon levő csendőr ott száll meg, ahol akar, számára nem kötelező a laktanyában való lakás vagy alvás, legfeljebb meg van engedve, ha férőhely van és ha az őrsparancsnok egy-két napra megengedi. De ez is csak kivételes eset lehet s a laktanyát nem lehet általánosságban szállóhelyként tekinteni, mert akkor a nagyobb városokban, fürdőhelyeken stb. levő laktanyák sohasem fogynának ki a vendégből, akik a laktanya egész belső életét megzavarnák. Hogy illik-e a menyasszonyához szállnia s ott aludnia? Ha a menyasszonya a szüleinél lakik s kellő helyük van az ön számára, nem látunk benne kifogásolni valót, ámbar mindenkinek csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy a mátkaság ideje alatt minél ritkábban vegye igénybe a menyasszonyának vagy a családnak a szíveségét vagy ellátását.

Családfa. 1. *Horváth* nevű nemes család 359 van. Közelebbi adatok nélkül lehetetlen megállapítani, hogy a kérdezettek családjá nemes volt-e s ha igen, honnan származott. Egy betű nem előnév, az többnyire vagy kettős családi névnek, vagy pedig valamilyen helyi megkülönböztető névnek a rövidítése szokott lenni. — 2. „*Palizs*“ nevű nemes család nincsen, csak „*Palis*“ és „*Palicz*“. — 3. „*Bagoly*“ nevűek az 1754/55. évi összeírás szerint Bihar, Borsod és Zemplén vármegyékben fordultak elő, ezeken kívül még ötféle „*Bagoly*“-család van. Van „*Bagolyi*“ nevű család is Abauj vármegyében. Hogy valaki melyik családnak a leszármazottja, azt csak kereszts- és házasságlevelek alapján lehet megállapítani, azután az esetleg meglevő régi családi iratokból. A kereszts- és házasságleveleket legalább 1730-ig visszamenően kell beszerezni. Ha a leszármazás kétségtelen, mi szívesen közöljük a családra vagy a család nemességére vonatkozóan megállapítható adatokat, de ennél továbbmenő kutatásokra, okmányok stb. beszerzésére nem vállalkozhatunk.

12.215. 1. Lekszikon rovatunkban válaszolunk reá. — 2. Ha a katonai szabályokat nézzük, akkor tulajdonképpen nemesak az előjárókat és a feljebbvalókat, illetve csendőrnél a Szut. 100. pontjában említett polgári tisztviselőket, hanem mindenkit szabályszerű katonai tiszteletadással kellene köszönteni, mert a katona másféle tiszteletadást vagy polgári értelemben vett köszöntést nem ismer. A gyakorlatban azonban ezt nem mindig lehet alkalmazni, mert félreértik. Ezért nézetünk szerint akkor jár el helyesen a csendőr, ha azoknak, akikkel szemben a tiszteletadásra kötelezve van, szabályszerűen és némán tiszteleg, míg azokat a polgári egyéneket, akiket udvariasságból üdvözlő, szóval köszönti s egyúttal tiszteleg is. Ez — ismételjük — szabálytalan ugyan, de annyira el van terjedve s annyira nem lehet helyette jobbat kitalálni, hogy nem lehet ellene kifogást emelni. — 3. Olvassa el az 1927. évi 14. számunkban a 96. lekszikon-válaszunkat. — 4. A törzsgazdasági hivatal döntését meg kellett volna fellebbeznie a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály). Ha a felsorolt ruházati cikkeket parancsra vitte magával, úgy nem kétséges, hogy azok szállítási költségeit — feltéve, hogy a hátböröndbe nem fértek be — a kincstárnak kell viselnie. Most már persze elkészt a fellebbezéssel.

M. I. Az orvosi bizonyítvány nem elég, mert az csak a sérülés meglétét tudja igazolni, de azt nem, hogy az hogyan, valóban harctéri sebesülés folytán keletkezett-e. Véletlen baleset a háború alatt is történt akárhányszor, hogy ne is említsük az öncsonkítókat; ha a sebesülés igazolására egy most kiadott orvosi bizonyítvány is elegendő volna, ezek mind előállhatnának azzal, hogy ők is rokkantak. A bizonyítványon kívül tehát a két tanura szükség van. Ön bizonyára emlékszik több bajtársa nevére, akikkel annak idején együtt szolgált s akik tudnak az ön sebesüléséről: írjon nekik s kérje, hogy küldjék el az írásbeli nyilatkozatot. A hivatkozott ezredparancs másolatát próbálja meg Hajdu vármegye alispánja útján (Debrecen) beszerezni; a volt 22. honvéd gy. e. irattárának egy része ott van.

P. M. örm. Körmend. Igaz, hogy a Szut. 539. pontja értelmében „*fogoly*“ kifejezés alatt elfogott, elővezetett vagy őrizetbe vett egyéneket kell érteni, az 558. pont 2. bekezdésének az a rendelkezése azonban, hogy ha a fogolynak éjjel a helyiségből ki kell mennie, őt meg kell bilincselni, csakis az „elfogott“ foglyokra vonatkozhatik, mert bilincset a 323. pont 2. bekezdése értelmében csak elfogott egyén ellen lehet alkalmazni.

Bereck. Történelmi név alatt a nemzet nagyjainak neveit értjük, akiknek tetteiről, érdemeiről a magyar történelem megemlékszik s akik kimagaslottak kortársaik közül. Természetes, hogy érdemek alatt csak a magyar nemzet érdekében és javára szerzett érdemeket érthetjük, annak a neve, aki a magyar nemzet ellen való árulással tette nevét emlékeztetéssé a történelemben, nem a szó nemes értelmében vett történelmi név, ha még olyan ismert is vagy lett legyen azután bármi is a jutalma. Történelmi neve lehet mindenkinek, származására való tekintet nélkül, aki azt egyénileg kiérdemli. Vannak családok, amelyeknek számos tagja szerzett magának történelmi nevet az évszázadok folyamán. Az ilyen családok összes leszármazottait rendszerint történelmi nevek viselőinek szokták mondani, ha egyénileg jelentéktelenek is.

N. A. g. th. Szolnok. Előfizetése 1931. év végéig rendezve van. A hiányzó példányokat pótoltuk.

T. I. Mezőhegyes. Jelentse kérelmét kihallgatáson, az őrsparancsnok pedig terjessze fel a kerületi parancsnoksághoz. Fel kell terjesztenie az eredeti magyar állampolgársági bizonyítványt vagy annak a hitelesített másolatát is.

Balassagyarmat. Aki nyugdíjképes állásban van, annak beszámít a katonai szolgálati ideje is, feltéve, hogy a katonaságtól leszerelése és állami szolgálatba lépése között nincsen 30 napnál hosszabb megszakítás. Az állami üzemeknél — tehát az állami gépgyárban is — véglegesen alkalmazott munkások, altisztek stb. nyugdíjképes és nyugdíjszabályok szempontjából éppen olyan állami alkalmazottnak számítanak, mint pl. a hivatalokban alkalmazottak. Reájuk is az 1912. évi LXV. t.-c. mértékadó. Nyugdíjigényüket a törvény 1. §. c) pontja állapítja meg.

CSENDŐRSEGI SZÁLLÍTÓ!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK:

Kész női, férfi és gyermek tavaszi és átmeneti kabátokban, öltönyökben, női ruhákban, fehérneműekben, szövet-, selyem-, bélés- és divatáruban, ágy- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegokban, kötött- és szövöttáruban, stb., stb.

VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

THE CHAMPION

angol kerékpárok

36 éve vezetnek a világon. Havi részlet 20 P
Saját készítményű **LÁNG** kerékpárok 180 P
teljes felszereléssel, karbidlámpával. Összes kerék-
páralkatrészek nagyban ártan, 30% **árlétszállítással**. Külső gumi 5.40, belső
gumi 1.80, ped 1 párja 2.80, lánc 2.80 pengő.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyagkereskedés
Kelet-Európa legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár-
raktára. — Budapest, VIII., József-körút 41. — Alapítva 1869. — Árjegy-
zék 1000 képpel ingyen!

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2.

V. V. Délhegy. Addig, amíg ténylegesen szolgál, nem kérheti, ha azonban majd nyugállományba helyezik, kérnie kell. Majdnem bizonyosra veheti, hogy a megszakitástól kegyelemből el fognak tekinteni, egyrészt, mert az csak pár napra terjed, másrészt pedig, mert kétségtelen, hogy az ön hibáján kívül keletkezett.

Lakásügy. Lakbérre előleget nem lehet felvenni; házépítés céljára vagy lakbértartozás törlesztésére azonban a lakbért le lehet kötni. Az erre vonatkozó okiratot közjegyző előtt vagy az állami illetményhivatalban kell elkészíttetni s a lekötésre vonatkozó kérelmet is az illetményhivatalhoz kell intézni. Olvassa el az 1930. évi 242. számú Budapesti Közlönyben közzétett 4700/1930. sz. kormányrendeletet, abból mindent megtud.

Bártfa. Koharits Ferenc ny. rendőrtanácsos címe: Pécs, Rákóczi-utca 11.

Dunamenti. Olvassa el lapunk 1930. évi 33. számának 1018. oldalán a 171. lekszikonválaszunkat.

Remény. 1. Az 1931 május 23-án kelt 118.672/VI. b. 1931. számú belügyminiszteri rendelet értelmében a laktanyában töltött bármilyen pihenő a külszolgálati órákba vezénylési pótdíj szempontjából nem számít be. Ha azonban a járőr az állomáshelyén kívül teljesített külszolgálat közben tart pihenőt a laktanyában, akkor vezénylési pótdíj szempontjából mind a pihenő előtt, mind pedig az utána teljesített szolgálat beszámít, a laktanyában tartott pihenő folytán keletkezett megszakitás tehát a vezénylési pótdíj illetékességét nem befolyásolja. Fontos azonban, hogy a járőr a pihenő előtt és után is egy kivezenéssel ugyanazt a szolgálatot teljesítse. Például: a járőrt az őrsparancsnok kivezenyli a III. számú őrzőjárat leportyázására, amely 26 órá. Az őrzőjáratban pihenőszoba, vagy olyan tereplárgy, ahol a nagypihenőt meg lehetne tartani, nincsen, s ezért a járőr a laktanyában kénytelen pihenni. Így van beosztva az őrzőjárat is. Mondjuk, hogy 9 órai portyázás után a járőr bevonul a laktanyába, megtartja a 6 óra nagypihenőt s azután még 11 órát portyázik. Ebben az esetben csak egy vezénylési pótdíj illetékes, mert a járőr összesen csak 20 órát állott külszolgálatban. Ha azonban az őrzőjárat pl. 30 órá s abból a járőr először 13 órát külszolgálatban, 6 órát a laktanyában, majd 11 órát újra külszolgálatban tölt, részére két vezénylési pótdíj illetékes, annak dacára, hogy a szolgálat második felében csak 11 órát töltött külszolgálatban, mert maga a szolgálat egészennek számít, csak a laktanyában töltött pihenő idejét kell belőle levonni. Ha azonban a járőr a nagypihenőt az őrzőjáratban tartja meg, akkor természetesen a szolgálat egész tartama után illetékes a vezénylési pótdíj. 2. Az új Szolgálati Szabályzatot akármelyik cégnél megrendelheti, amely csendőrségi nyomtatványokat árusít. Ára 2 pengő 50 fillér és a postaköltség.

B. F. Teljesen elértéktelenedtek, még filléreket sem érnek, kár velük foglalkozni. Ha esetleg kihúzták volna is, a nyerevény még a postaköltséget sem fedezné.

Kék. Mindkét helyen teljes a létszám, felvétel nincsen. Ha azonban szándékában van oda később is belépni, megpróbálhatja szolgálati úton az előjegyzését kérni. Jó minősítés és teljes alkalmasság mellett legalább 174 cm magasnak kell lennie.

Sakk. Vámőrszázados, címe: Salgótarján, vámőrség.

Hazafias. 1. Olvassa el az 1930. évi 34. számunk 1055. oldalán „Ütmesteri tanfolyam” jeligéjű üzenetünket. 2. Olvassa el az 1928. évi 2. számunkban az 52. oldalon „K. M., Babócsa” jeligéjű üzenetünket.

Rába. A Szut. 6. melléklet valamennyi időközszabataiban benne van a pihenő is. (L! 245. pont 2. bekezdés utolsó mondat.)

Szekszárd. 1. A vámőrség létszáma teljes, felvétel nincs. 2. Ha az egészségi állapota miatt külszolgálatot nem tud teljesíteni s ha kedvet érez az irodai szolgálathoz, orvosi megvizsgálztatását, irodai szolgálatra való beosztását kérheti. A kerületi parancsnokság meg fogja vizsgáltatni s ha külszolgálatra kevésbé alkalmas, beosztja irodai szolgálatra. Azt hisszük, ez önnél nem fog nehezen menni, mert mint látjuk, jó írása van.

Motoros. A közlekedési csendőrség létszáma teljes, felvétel belátható időn belül nem lesz, mert a költségvetési helyzet miatt újabb közlekedési őrsök felállítása egyelőre nem valószínű. Ha majd felvétel lesz, parancsból értesülni fog róla.

T. J. cs. Böleske. Kérdéseit hiányosan szövegezte meg s így azokra nem tudunk érdemleges választ adni. Elyen kérdésekre egészen pontos és helyes választ csak akkor lehet adni, ha legalább néhány szóval a kapcsolatos esetet is ismerteti. Általános szabály, hogy bűnjelként őrizetbe kell venni mindent, ami elkobzás tárgya lesz, amit a bűnösség kérdésében bizonyításra lehet felhasználni és végül, amivel a sértettet kártalanítani lehet. A Szut. 445. pontja pontosan meghatározza, hogy mi a bűnjel; ennél közelebbi meghatározást nem lehet adni arra nézve sem, hogy nyomozás során milyen tárgyakat vegyen a csendőr őrizetbe. Mindenesetre őrizetbe kell venni azokat a tárgyakat, amelyek a bűncselekményre, vagy annak valamilyen fontos körülményére nézve bizonyító erővel bírnak, ha attól lehet tartani, hogy azok az eljárás folyamán elveszhetnek, esetleg olyan elváltozásokkal szenvedhetnek, hogy bizonyító erejüket elveszíthetik, vagy pedig kicserélhetik azokat. Felesleges őrizetbe venni tehát olyan tárgyakat, amelyeknél ez a veszély nem áll fenn. Ha a gyanúsított két lovat, szekert lopott, azokat forma szerint őrizetbe kell ugyan venni, de mindjárt át is lehet a sértetteknek, illetve a tulajdonosnak adni megőrzés végett, mert a főtárgyalásig nem történhetnek azokon olyan elváltozás, hogy bizonyító erejüket elveszíthetnék. Aztán őrizetbe kell venni pl. minden olyan tárgyat, amit a sértettnek vissza kell kapnia, mert az ő tulajdona. Betöréses lopás esetében pl. ha a gyanúsított 2000 pengő értékű ingóságot ellopott, a bűnösséget a helyszínről elvitt és a gyanúsítottnál megtalált 3-4 tárgy is igazolhatja, mégis a nyomozást meg kell ejteni az összes ellopott tárgyak után, hogy azokat sértettnek vissza lehessen adni s hogy tehát így a kára lehetően teljesen megtérüljön. Sok csendőrnek az a hibája, hogy nyomozás közben mindent őrizetbe vesz, ami az illető bűncselekménnyel csak a legtávolabbi kapcsolatban is van s nem mérlegeli, hogy vajjon arra a kir. ügyésznek vagy a sértettnek szüksége lesz-e vagy sem. Azért ez mindenesetre kisebb hiba, mintha valaki kényelmeskedésből nem jár utána a bűnjeleknek s csak azt veszi őrizetbe, amit éppen a kezébe adnak. Egyszóval: abban a kérdésben, hogy nyomozás közben a csendőr milyen tárgyakat vegyen őrizetbe bűnjelként és mit nem, egyedül a csendőr helyes érzéke és gyakorlati tapasztalata a mértékadó.

Kéziratok.

K. P. „Emlékezés Trianonra.” Sokszor használt s éppen ezért kissé már kopott szövegek meglehetősen prózai stílusban, gyakorlatlan technikával megírva. Nem közölhető.

H. Ö. szds. Igen jó, közöljük.

R. S. törm. Jó nyomozás, csak kényes részletei vannak. Még meggondoljuk, hogy közöljük-e.

HÁVI 4 PENGŐ RÉSZLETRE

zajtalan égővel, 1'2 liter ürtartalommal bíró, világhírű svéd gyártmányú

petróleum gázfőző

Ára darabonként 14 pengő, ingyen kartoncsomagolással, helyt raktár Budapest

M. Siebert Aktieblegat, Stockholm vezérképviselője:

SCHÖNFELD ZSIGMOND Budapest, Podmaniczky-u. 21.

Dr. B. B. Őszinte sajnálatunkra nem közölhetjük, mert az utasítás téves magyarázatára adnátna alkalmat. A Szut. 330. pont 1. alpontjában foglalt esetben lenetelen volt a csendőrt fegyverhasználatra kötelezni, mert az ott említett „támadás” vagy „támadással való veszélyes renyegtes” általános fogalmában benne vannak azok az esetek is, amikor az ellenszegülő ténykedése kimeríti ugyan magát a fogalmat, de önmagában veve mégsem annyira komoly, hogy egy esetleg súlyos kimenetelű fegyverhasználatot indokolja. A csendőri személyes tekintélye és sértegetlensége fontos szempont, de csak esetenként lehet eldönteni, hogy mikor kell azt fegyverhasználattal s mikor lehet annál esetleg sokkal enyhébb eszközökkel is megvédelmezni. Lehetőséget kellett tehát adni a csendőrnek, hogy az eseteket súlyosságuk szerint mérlegelhesse s maga döntson, hogy a fegyverhasználatra szükség van-e vagy nincsen. Más a helyzet a 2. pont esetében, ahol csak olyan támadásról van szó, amely a más életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy vagyonát *súlyosan* veszélyezteti. Itt már nem sok mérlegelni való van, hiszen másnak közvetlen veszélytől való megmentéséről van szó, ez pedig a csendőrnek nem joga, hanem kötelessége. A 339. pont részletesen körülírja a veszélyes gonosztevő fogalmát. Természetes, hogy ha a csendőr valakiről nem tudja még, hogy mit követett el, nem kezelheti az illetőt veszélyes gonosztevőként s megszökése esetén nem használhat ellene fegyvert, mert pusztán gyanu, vagy csak feltevés alapján nem lehet senkit agyonlőni. Ha aztán az illető esetleg mégis veszélyes gonosztevő volt! Hát ez megeshetik, de végeredményében mégis csak inkább meneküljön meg tíz évben egyszer (mert ez az eset semmi esetre sem gyakoribb) egy veszélyes gonosztevő, mint hogy a csendőrök mindegyre agyonlőjenek valakit, aki elmenekült előlük s akiről utólag kiderül, hogy legfeljebb kihágást követett el s csak félelmében szaladt el. Súlyos és nagyon komoly joga a csendőrnek a fegyverhasználat, de éppen ezért nagyon komolyan is kell azt felfogni s minden túlzástól, éppen a testület érdekében, óvakodni kell.

Bajtárs. A kérdést lezártuk, több ilyen tárgyú felszólalást nem közlünk.

1931. Nyár. Lehet, hogy alaposan átdolgozva, egyszer majd közölni fogjuk.

G. J. th. öpk. Erdőtelek. Mind a két eset érdekes, de sokkal részletesebben kellene leírni ahhoz, hogy közölhessük. Ez nem az ön leírásának a hibája, mert hiszen önnek, mint próbacsendőrnak akkor aligha lehetett olyan áttekintése az események felett, hogy azokat ma, húsz év múlva minden forrásmunka nélkül meg tudja írni. Amit megírt, csak egy kis és nem is a legérdekesebb részlete az egésznek. Multkori üzenetünk jellegéje sajtóhiba miatt volt téves. Önnek szólt.

Cs. P. „Justice for Hungary.” Nem sikerült.

Anfang. Nem jó.

D. Gy. „Trianoni béke tízéves évfordulójára.” Szomorú évforduló ez nekünk, nem érdemli meg a verset, még az olyat sem, mint az öné.

Erő. Ha a rossz verset a törvény büntetné, ön még a 92. §. alkalmazásával is legalább tízévi fegyházra kapna. Pedig az a gyanu, hogy még hozzá visszaeső is.

Egy darab magyar élet. Száraz, krónikaszerű felsorolása elég sablonos történetek sorozatának. Nem köti le az érdeklődést, az ember szinte előre tudja, mi következik. Nem közölhető. Kivételesen visszaküldtük. Talán inkább tárcát kértünk.

Az idegenlégió.

Írta: STEIN GYÖRGY (Berlin).

(3)

Egyiket-másikat szerencsétlen szerelem hajtotta a légio karjaiba, másoknál más indító okok szerepelnek, amelyek az illetőt hazulról távozásra készítették, ezeket az okokat azonban nem tárták fel olyan bizalmasan és nyíltan, mint a szerelmi csalódásokat. Ezekre az okokra vonatkozóan a legtöbb levélben annyi áll: „...hisz tudjátok, milyen okok kényszerítettek engem erre a lépésre...”

A képek és levelek között a falakra erősítve helyeztem el a szolgálati okmányokat, katonai térképeket, előléptetési parancsokat, büntetési, kitüntetési és egyéb anyagot.

A besorozástól a leszerelésig vagy szökésig sorrendben lógtak a falakon a legionáriusszolgálat papírbizonyítékai. Ezt a kiállítási anyagot statisztikai kimutatások és képek követették a légio veszteségeiről, gyalogsági és tüzérségi lövéseiről, a betegségek, járványok és menetelések okozta fogyatékról. Ezután kis szakasz következett leplezett szélhámosok viselt dolgaiáról, akik ugyan sohasem szolgáltak a légio-ban, de ezalatt a cím alatt pénzt keresnek. Ezt követte a ponyvairódalom egy gyűjteménye, amely a fiatalságra rendkívül káros, azután afrikai kejnek és haremholgyek képei, bordélyházak stb. A terem főfalán harcokat ábrázoló képek és statisztikai ábrák függtek. Efölé táblát helyeztem, ezzel a felírással:

„Nincs hős az idegenlégióban! Ott csak áldozat van!”

Miután a kiállítás közönsége a kézírásos levelek fárasztó olvasása közben ne unja el magát, az okmányok közé bizonyos távolságokban azokat a tárgyakat helyeztem el, amelyek a volt legionáriusok annak idején magukkal hozták. A pavillonban mindazonáltal maradt még egy hosszú üres fal. Miután azt semmi esetre sem hagyhattuk üresen, kitaláltam valamit, ami a kiállításunk számára a propagandasikert biztosította. És pedig: állandóan gyűjtöttem azokat a híreket, amelyek a különböző lapokban az egyesületről megjelentek. Ezeket rendeztem, sorba felragasztattam a falra, fölénk pedig az illető lap fejlécét ragasztattam. Így minden látogató a maga kedvenc lapjában olvashatta, hogy ez miként vélekedik a volt legionáriusok szövetségéről. Miután pedig a lapok pártállás nélkül melegen karolták fel az egyesület ügyét és kedvező nyilatkozatokat és ismertetéseket közöltek, az olvasó, illetve látogató, szintén meleg és fokozott érdeklődést mutatott. Ott, ahol a „noticfal” az „okmányfal”-al találkozott, egy relikviaemléket emeltettem, amely volt legionáriusok egyenruházati és felszerelési cikkeiből állott. Pálmák és cédrusok között legionáriusszuronyra tűzött sapka, lövészbójtok, egyenruhadarabok, töltényhevederek, elbocsátási

A csendőrség legrégibb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-I.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megnyílt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkekénél, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*”

ruházatok, rendjelek és kiutasítási parancsok stb., ami éppen a már fentebb felsorolt kiállítási anyagból rendelkezésünkre állott.

A kiállítás megnyitására meghívtam a bel- és külföldi sajtó képviselőit, akik, mondhatni, teljes számban meg is jelentek. A sajtó képviselőit egy, a kiállítási terem szomszédságában lévő helyiségben fogadtuk, amelyben függönnyel ellátott kis színpad is volt. Rövid tájékoztató előadást tartottam, amelynek leghatásosabb pillanatában szétnyílt a színpad függönye és egy legionárius vált láthatóvá, teljes uniformisban, aki az idegenlégió díszjelét fújta. Mellette ugyancsak teljes uniformisban, másik idegenlegionárius állott, kezében a volt idegenlegionáriusok egyesületének zászlajával. A hatás persze nem maradt el. A sajtó képviselőit megnyertük, mielőtt még a tulajdonképeni kiállítást látták volna. Különösen a zászló tetszett nagyon, amit a cél érdekében én komponáltam össze. Egyik oldalán a francia trikolor, a másik oldalán Marokkó sötétvörös színe, az ötágú zöld csillaggal. A trikolor középmezéjében arannyal hímézve lángolt az idegenlégió gránátja és felette a szavak: „Marche ou crevé!” (Menetelj vagy megdöglesz!)

A zászlóvivő nyomában azután megtekintették a meghívott vendégek a kiállítást. A sajtó rögtön a levelekre vette magát. Nehogy az ujságok egy és ugyanazt írják, valamennyiük számára tartogattam valami kis szenzációfélét, amire a figyelmüket külön-külön felhívtam.

Több ezer ujságcikket gyűjtöttem össze. Alig akadt a vidéki lapok között is olyan, amely ne foglalkozott volna a kiállítással. Külföldi lapokban is számos cikk jelent meg, ami könnyen érthető is, hisz' az idegenlégió problémája iránt mindenütt érdeklődéssel viseltetnek. (Ez a propaganda Magyarországra is eljutott; annak révén jutottam a Csendőrségi Lapok szerkesztőjével is érintkezésbe.)

A sajtó ilyen beharangozása után természetesen tömegesen özönlött a közönség a kiállításra. Zárt egyesületek, iskolák, továbbképzőintézetek, katonai és veteránus-egyesületek jöttek a megtekintésére. A vetített képekkel kísért előadásokra, amelyeket volt legionáriusok tartottak, minden jegy elkelt. A hatóságok behatóan vizsgálták az anyagot; — a francia konzulátus különös érdeklődést mutatott a kiállítás iránt.

A pénztár minden nap kitűnően zárult. Két emberünk, aki idegenlegionárius-uniformisban állandóan a bejárat előtt le és fel sétált, erős vonzóerőt gyakorolt a közönségre. Az egyesületi tagok száma állandóan szaporodott. A bevételt szigorúan el kellett könyvelni, rám nehezedett a felelősség. A hatóságtól ugyanis nevemre kiállított engedélyt kaptam, ugyanúgy, mint a többi mutatványosbódék tulajdonosai, azzal a különbséggel, hogy a fényűzési adó alól felmentést nyertem, mert a kiállításnak oktató jellege volt és jótékonyági célokat szolgált. A berlini rendőrfőnöknek, akit igen

érdekelt a kiállítás, személyesen magyaráztam meg mindent, sőt inkognitóban a belügyminiszter is megtekintette a kiállítást. Nem maradtak el a szenzációs események sem. Így például az egyik csoportképen a szülők felismerték régóta eltűnt fiukat, jelenlévő pajtások megerősítették a személyazonosságot és közölték a szülőkkel gyermekük tartózkodási helyét és pontos címét. Újonnan belépett tagok állandóan új dolgokkal gyarapították a kiállítás anyagát. Az egyik ember századának zászlóját hozta el, amit szökésekor magához vett.

Egyik napon megjelent Berlinben Westphal, a düsseldorfi alapító, megnézte a kiállítást és az összehívott egyesületi tagok jelenlétében az ő általa alapított szövetség „dísztag”-jává nevezett ki. Amint majd később kitűnik, ennek a megtiszteltetésnek megvolt a maga speciális oka. Ezen a napon érte el legionáriusokért való lelkesedésem a csúcspontját. Miután sem a gyarmatokat, sem magát az idegenlégiót nem ismertem, mint a legionáriusok sorsának egyedül hitelt érdemlő tanuinak, belemélyedtem a szép leveleknek és költeményeknek tanulmányozásába és szinte szerelmes lettem ezekbe. Minden egyes levélből vagy költeményből ezer és ezer más szerencsétlen fiatal ember jajszavát véltem kihallani és egész erőmmel azon dolgoztam, hogy a hasonló sorsot a német fiatalság feje felől elhárítsam. És ha ennek a lunaparki kiállításnak csak az az egyetlen eredménye lett volna is, hogy egy szülőpár megtalálta az eltűnt fiát a kiállított csoportképen, már akkor sem végeztem volna hiábavaló munkát.

Fordulat és csalódás.

Az egész legionárius-ügy hirtelen nagy fordulatot vett. Egy nappal később, ahogy dísztaggá neveztek ki és a kiállításra megjelentem, hogy a rendes napi munkámat elvégezzem és általában, hogy intézkedjem, azt láttam, hogy az egyesületi tagok viselkedése velem szemben egészen megváltozott. Kérdeztem, hogy mi történt, de egyikük sem mert semmit mondani. Elejtett, félénk megjegyzésekből megtudtam, hogy a düsseldorfi Westphal ellenségesen beszélt rólam. Ezt annak tulajdonítottam, hogy Westphal távollétem alatt a pénztárból kivett egy bizonyos összeget és barátaival elitta. Ez ellen persze tiltakoztam, mert minden összeget, amit kiadásként könyveltünk, segélyezésre kellett felhasználni. Klose idegenlegionárius, a helyettesem, aki most mint elnök szerepelt, ugyancsak nagyon különösen viselkedett és kitért minden kérdésem elől. Mi történt hát?

Az általános hangulatváltozás oka az volt, hogy én a kiállításból befolyó bevételt, mint egyesületi vagyont biztosítani akartam, hogy ebből a munkanélkülieknek kisebb kölcsönöket adhassunk, amit ők, ha munkát kapnak, kis részletekben, havi 50 pfennigenként visszafizetnek. Csak ezen a módon lehetett volna elérni, hogy a bevétel, mint egyesületi vagyon,

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télkabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, sifon stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

hasznosan felhasználtassék és mégis megmaradjon. A volt legionáriusoknak ez nem tetszett. Ők közelébe akartak férközni a pénznek. Azért nevezték ki „dísztaggá” is, mert az alapszabályok értelmében a dísztagok nem foglalhatnak helyet az ügyvezető elnökségben. Nekem ki kellett tehát válnom. Az elnök viselkedése volt a legridegebb. Valaminek még lógnia kellett a levegőben, azonban senki nem akart erről a valamiről előttem beszélni; ha az emberekhez közeledtem, suttogtak egymás között, vagy félbeszakították a beszélgetést.

A kiállítással a berlini siker után az volt a tervem, hogy mint vándorkiállítást bemutatom a nagyobb német városokban is. Néhány nappal a berlini kiállítás zárása után gyűlést tartottunk. Akik az ellenem irányuló komplottról nem tudtak, a közelemben foglaltak helyet.

Klose megnyitotta a gyűlést és bejelentette, hogy egyesületi ügyben még az éj folyamán elutazik és kilátásba helyezte, hogy ez az útja egy hónap alatt az egyesületi pénztárnak több ezer márkát fog hozni. Az utazás célját nem közölte. Az egyik csoportból, amely gúnyosan pislogott rám, felemelkedett az egyik tag és kérte, hogy olvassák fel Westphal elnök „öntudatos írását”, mert az „illető úrnak” valószínűleg nincs arról tudomása. Erre a különös indítványra élénk mozgás támadt a gyűlésen résztvevők között, Klose kissé zavarba jött, nem olvasta fel a levelet és a közbeszólót rendreutasította, ami megint feltűnést kellett. Azután Klose elbúcsúzott, a többiek sör mellett még együttmaradtak.

A gyűlést követő reggel egy kis hotel portása keresett fel a lakásomon és érdeklődött a düsseldorfi Westphal elnök után, aki eltávozott, anélkül, hogy szállodai számláját kifizette volna s ezenfelül a portásnak is adósa maradt egy nem jelentéktelen összeggel, amit pillanatnyi kisegítésként az „elnök” tőle kölcsön kért. Amikor az esetet néhány egyesületi tagnak elbeszéltem, elárulták nekem, hogy Westphal aljasságot követett el velem szemben s hogy Klose egy húron pendül vele, kértek azonban, hogy hallgassak ezekről a dolgokról. Az ördögbe is, hát mi folyik itt tulajdonképpen?

Érdeklődtem a rendőrfőnökségen, hogy tudnak-e ott valamit az ellenem szőtt összeesküvésről. Ott harsogva hatóztak, amikor észrevételeimet közöltem.

Röviddel azután drezdai újságok hírül adták, hogy ott az idegenlégió kiállítását megnyitották. Nyilvánvaló volt, hogy ezt Klose rendezte, bár erről azok az egyesületi tagok, akiket megkérdeztem, állítólag mit sem tudtak. Klose tehát függetlenítette magát. Itt közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy a kiállítás munkáját, de általában az egyesület minden ügyét teljesen önzetlenül, az ügy iránti szeretetből végeztem s azért nemcsak hogy egy pfennig díjazást nem kaptam, hanem még a kiállítás megrendezésére kétszáz márkát a sajátomból áldoztam és minden gyűlés alkalmával sajátomból vendégeltem meg a munkanélküli legionáriusokat.

Később megtudtam, hogy Klose néhány pajtásával a ki-

állítás kihasználására egy drezdai hivatásos mutatóvanyossal szerződést kötött. Az egyik egyesületi tag, aki ezt a kiállítást megtekintette, elmondotta, hogy Kloseék egy drezdai reklámfestőnél nagy olajfestményeket rendeltek, amelyek sivatagvidékeket ábrázolnak legionáriusok és fekete bennszülöttek alakjaival. A fényképeket és okmányokat aranyozott keretbe helyezték, általában mindent egyesegyedül a kalandos szenzáció érdekében tesznek, s úgy látszik, sikerrel, mert a közönség tömegesen keresi fel a kiállítást. A belépőjegyek árát 20 pfennigtől 1 márkáig szabták meg.

Ama ígéretről, hogy az egyesületi pénztárnak nehéz ez-reseket fognak küldeni, úgy látszik, teljesen megfélekeztek Drezdában, pedig az ilyen természetű panaszok mind hango-sabbak lettek Berlinben.

A belépőjegyek körül is súlyos visszaélések történtek, mert Klosenak már a második héten erős összetűzése volt az adóellenőrökkel, akik megállapították, hogy sok esetben egy márkáért adták el azokat a jegyeket, amelyeknek ára eredetileg húsz pfennig volt.

Miután Drezdából nem jött pénz, az egyesületi tagok elhatározták, hogy egyik, erre a célra alkalmasnak látszó bajtársukat elküldik oda a pénztárt rovincsolni, általában a pénztári ügyeket felülvizsgálni. Ez az illető írásban bejelentette az érkezését.

Abban az időben a drezdai rendőrség egy gyilkost nyomozott, akinek személyleírása véletlenül ráillett a Drezdába érkező pénztári rovincsolóra. Hogy a pénztári rovincsolás alól kibujjanak, Klose és társai elhatározták, hogy a Berlinből érkező társukat, mint aki azonos a körözött gyilkos személyével, át fogják adni a rendőrségnek. Így is tettek. A rendőrséget értesítették és a pénztár felülvizsgálására kiküldött egyesületi tagot, mikor Drezdába érkezett, a rendőrség a pályaudvaron letartóztatta. Természetesen hamarosan kiderült, hogy ártatlan, addig azonban a Drezdában tartózkodó „bajtársaknak” idejük maradt, hogy a pénztár körül bizonyos manipulációkat végezzenek.

A kellemetlen incidens után a Drezdából visszatért ellenőr arról számolt be, hogy a kiállítás látogatottsága igen nagy ugyan, de nagy a kiadás is, mert a lakáson és ételmezezen kívül Klosénak naponta kell olyan számlákat kifizetnie, amelyeket ivókban és tánchelyiségekben csináltak a bajtársak; ezek a számlák naponta fejenként átlag negyven márkát tesznek ki. Erre a bejelentésre Klose táviratilag Berlinbe kérték, hogy feleljen. Klose megérkezett, egy pfennig sem hozott magával, körömfönt módon valahogyan kimentette magát, úgy hogy az előbb még felbőszült bajtársak megnyugodtak. Klose újból elutazott és megígérte, hogy mindjárt másnap többszáz márkát fog küldeni; a pénz azonban sohasem érkezett meg.

(Folytatjuk.)

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelenben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Ó R Á K,

arany- és ezüstárak

megbízható szállítója:

PETŐ EMIL

Budapest, V, Falk Miksa-utca 12
Telefon: Aut. 156-85

A csendőrség tagjainak kedvező részletfizetési feltételek

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Távolsági kimutatás.

(Pályázat.)

A községek és tereptárgyak megnevezése	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Leportyázásra szükséges idő pihenővel együtt	
	Gyilkos-tó	Apácaháza	Vaslábi szén- égetők	Csobányos	Lóberc	Kőkert	Menasági v. állomás	Tusnádfürdő	Szt. Simoni erdőórház	Kozmási dűlő	Csikmadaras	Karcfalvi híd	Madaras- puszta		
	k i l o m é t e r													óra	perc
1 Madéfalva	4.1	4.9	2.7	1.3	0.9	1.8	0.5	3.6	4	2.4	2.5	2.6	2.2		
2 Madarasi puszta	4.9	5.9	4.3	3.9	2.7	4.1	3.8	2.8	2.7	1.3	2	1.6			
3 Karcfalvi híd	3.6	4.2	3.4	2.9	1.3	4.6	4.1	4.3	3.6	2.6	0.8				
4 Csikmadaras	4.2	5.3	3.9	4.2	2.3	4.3	3.9	4.2	3.4	2.7				1	—
5 Kozmási dűlő	4.9	5.6	4.3	4.1	3.8	4.3	4.2	4.1	2.4						
6 Szt. Simoni erdőórh.	5.8	6.3	5.7	6.4	4.8	5.3	5.5	2.4							
7 Tusnádfürdő	6.2	5.8	6	5.3	4.4	4.8	3.2							1	—
8 Menasági v. állomás	5.8	6.2	3.4	2.2	1.5	1.2									
9 Kőkert	6	5.8	3	2.3	2.4										
10 Lóberc	3	4.3	1.9	1.5											
11 Csobányos	4.5	3.7	0.6												
12 Vaslábi szénégetők	3.3	3.2												—	30
13 Apácaháza	1.5														

A fenti távolsági kimutatás alapján az őrsparancsnok egy időben két járőrt indít útba 30 órás szolgálatba különböző tereptárgyak leportyázására. A két járőrnek a szolgálat végén az idegenek ellenőrzése végett Tusnádfürdőn találkozniuk kell. Ennek megfelelően kell a két 30 órás őrzőjáratot összeállítani.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: augusztus 20. A helyes megfejtők között szép utazóböröndöt sorsolunk ki. Az eredményt a szeptember 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 19. számunkban közölt „Levél 1597-ből” című pályázatunk megfejtése a következő:

„Értesítem Nagyságodat, hogy budai és pesti híveink egy bizalmas emberüket hozzám küldték. Ez az ember azt a hírt hozta, hogy a török császár a pestiek és budaiak minden kérését visszautasítja, mert mint a végekből írta, Szentgyörgy napján itt kint akar császár lenni és személyesen fog intézkedni. Azt is írta, hogyha Szentgyörgy napjára nem jöhetne ki, rózsavirágzaskor feltétlenül megérkezik. Erre meg is esküdt.

Ezt a hírt azért közlöm Nagyságoddal, hogy a vár kijavításáról gondoskodhassék. Jól tudja Nagyságod, hogy mióta Isten ezt a várat kezünkbe adta, senki sem javított rajta semmit. Most azonban alkalmas volna az idő a vár rendbehozására. Jó idők járnak, csend van s így mindennap lehetne valamit építeni.

Ha a munka a körmünkre ég, már késő lesz, hisz mióta Nagyságod innen elment, még egy lapát földet sem tettek egyik helyről a másikra.

Jó lenne, ha Nagyságod felhívna mindezekre Öfelsége figyelmét.

Egyébként megnyugtathatom Nagyságodat, hogy az egész várnép a helyén van és híven örökdi.

Örökké való szolgálatomat ajánlom Nagyságodnak, mint mindenkor jóakaró Uramnak.

Esztergom, 1597. január 1.

*

Beérkezett 57 pályamunka. A legjobb pályamunkát Bugyi István csendőr (Karancseszki) küldte be. — Dr. Elthes Gyula „Kihágások és felsőbbirósági határozatok” című kétkötetes művét címére elküldöttük.

Dicséretet érdemelnek még a következők pályamunkái: Erdei th. (Kunszentmárton), Dani József őrm. (Baglyasalja), Karácsony Sándor őrm. (Abony), Kozma th. (Debrecen), Dömötör őrm. (Nádasdudány), Csap Mihály őrm. (Szeghalom), Füleki József algy. (Toponár), Gerzsenyi György őrm. (Poresalma), Juhász József csendőr (Debrecen), Módos Gergely törm. (Szil), Menyhárt őrm. (Szombathely), Veres Antal őrm. (Pocsaj), Cseh Gábor őrm. (Somosközfalu) és Sebestyén János cs. (Esztergom).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

A CSENDŐR ÍRÓGÉPE: **REMINGTON**

24 havi részletfizetésre szállítjuk.

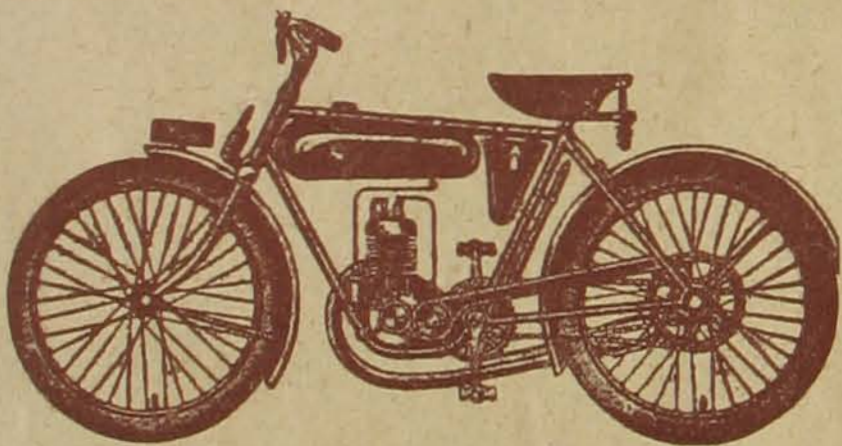
Díjtanul bemutatjuk országszerte vétel-
kötelezettség nélkül.

Minden kérdésre kimerítő felvilágosítást adunk.

REMINGTON Írógép R.-T.

Budapest, VI., Andrássy-út 12

Telefon: 212-84, 212-85 és 218-09

Csepel segédmotoros kerékpárok!

ÁRA: készpénzfizetés esetén, 475.50 P
fénnyüzési s forg. adóval
Részletfizetés esetén ára 551.40 P

WEISS MANFRÉD ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

Központi eladási iroda:

Budapest, V. ker., Lipót-körút 12. szám.

Vásárolható minden „Csepel“ kerékpár- és varrógép-
lerakatosnál.

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZE- RINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-
szövetek, úgyszintén minden-
fajta polgári ruhaszövetek.
Csendőrtisztek és altisztek részére
kedvezményes fizetési fel-
tételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL

BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

PUCH és eredeti **STEYR**
WAFFENRAD

a m. kir. csendőrségnél 30 év óta
bevezetett

VILÁGMÁRKÁS KERÉKPÁROK!

Kedvező részletre. Gyári fiók: BPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.

PANNONIA

egyenruházati és felszerelési cikkek
áruháza BUDAPEST, VI, Hajós-u. 15.

Saját üzemünkben készült legjobb és legszebb kivitelű

társasági sapkák

Kakiszínű, elsőrendű szálaspesztó, zubbony és nad-
rágnak, valamint köpenynek, a legjobb minőségben.

kaki és fekete kamgarnok

elismert legjobb minőségben.

Fehér-, kaki-, drapszínű vászonanyagokból
nagy választék. Eredeti mintákat, árak fel-
tűntetésével kívánatra küldünk.

Csendőrségi szabályos zöld ágytakarók, eredeti minő-
ségben, míg a készlet tart . . . . darabja 19.80 P

HALÁSZ GYULA

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete

BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kir. bérpalota)

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester

Kaufmann A. és Társai

Csendőrségi nyomtatványok és felsze-
relési cikkek nagy raktára

Budapest, II., Margit-körút 52. szám.

Telefon: Automata 525-36.

Kogutowicz csendőrségi rajzfűzet 1.— P

ÚJ SZOLGÁLATI SZABÁLYZAT

Nálunk beszerezhetők!

THE CHAMPION

angol kerékpárok

36 éve vezetnek a világon. Havi részlet 20 P
Sajátkészítményű **LANG-kerékpárok** 180 P

Havi 16 pengős részletre, teljes felszereléssel, karbidlámpával. Összes kerék-
páralkatrészek nagybani árban, **30% értelmezéssel**. Külső gumi 5.40, belső
gumi 1.60, pedál párja 2.80, lánc 2.80 pengő.

LANG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminagykereskedés
Kötelező legnagobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár-
raktára. — Budapest, VIII., József-körút 41. — Címre ügyelni! — Árjegy-
zék 1000 képpel ingyen!

PALLADIS R.-T.

BUDAPEST, V., AKADEMIA-UTCA 10. SZÁM

A legnagyobb csendőrségi szolgálati-könyv, nyomtatvány, írószer és felszerelési
cikkek raktára. — Honvédségi szolgálati könyvek, nyomtatványok. — Csendőrséget
érdeklő új cikkek forgalombahozatala külön körlevelekkel hirdettetik

Ha megbízható és jó árut szállít

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban!

Hirdetése feltétlenül eredményes lesz